

D'on venim, On som i on anem?

Índex

Introducció	4
1- D'on venim	6
1.1. Afer Galinsoga.....	7
1.2. Operació Catalunya	14
1.3. Fets de Palau	21
1.4. Grups de conservació i defensa de la llengua catalana ...	33
1.5. Grup de tertúlies de Vic.....	34
1.6. Guillem de Mont-Rodon.....	48
1.7. Patronat d'Estudis Osonencs	50
1.8. La cavalleria de Mont-Rodon	51
2- On som	53
2.1. Els ponts de diàleg	54
2.2. Salvador Espriu	55
2.3. Jaume Vicens Vives	57
2.4. Política del "peix al cove"	59
3- On anem?	64
3.1. Quin model hem de seguir?	65
4- Annexes	71
I.- Enquestes	72
II.- Transcripció entrevistes	108
5- Conclusions	140

6- Bibliografia	143
7- Agraïments	145

Introducció

Durant els últims mesos, arran de la sentència del Tribunal Constitucional molts catalans s'han replantejat la situació de Catalunya dintre d'Espanya

Per aquest motiu he decidit cercar sobre diferents esdeveniments que han conduït al poble català fins a la situació actual i a més, plantejar els diferents camins de futur que pot seguir Catalunya per tal de seguir desenvolupant-se al ritme de la resta de països europeus.

Per tal d'explicar tot això, hem de tirar enrere, concretament a mitjans segle XX, quan un grup de persones, que pertanyien a una organització anomenada CC i liderats per Jordi Pujol, van protagonitzar un seguit d'actes que van influir decisivament en el futur del poble català, com són **l'Afer Galinsoga**, però sobretot els **Fets de Palau** que no només van tenir importància en l'època en que es van produir, sinó que també uns anys després, un cop va morir el General Franco, ja que aquests fets van afavorir que l'any 1974, Pujol crees CDC, per tal de presentar-se com a candidat a les eleccions del 1980, de les quals va sortir victoriós.

A partir d'aquest moment, el president Pujol va iniciar una manera de fer anomenada popularment com a "**peix al cove**" que era resultat de les diferents influències que havia rebut durant la seva vida. Per un costat hi havia la de Raimon Galí, el seu mestre en el CC i per altra banda la influència de Salvador Espriu i sobretot de Jaume Vicens i Vives.

Anteriorment hi havia arreu de Catalunya un altra moviment únicament cultural que vetllava per la conservació i la difusió de la llengua i la cultura catalanes en una època molt complicada per la seva supervivència, ja que com és sabut, durant la dictadura el català va ser durament perseguit. En aquest treball, jo parlo, concretament d'un grup de tertúlies del que formava part el meu avi matern, Francesc Sala Cidera, localitzat a Vic.

Degut a la difícil situació que viuen actualment les relacions entre Catalunya i Espanya, també he cregut convenient analitzar les opcions que té el País de cara al futur. La més popular sembla ser que és la independència i per aquest motiu he estudiat la viabilitat de que Catalunya esdevingui un Estat

Independent, però sempre sense perdre de vista les altres opcions d'organització política cap a les quals es podria evolucionar, com el federalisme o el confederalisme.

A més a més, he cregut convenient copsar la opinió de diverses persones de diferents edats, mitjançant una enquesta, sobre les qüestions de les que parlo en aquest treball de recerca per tal de conèixer el pensament popular sobre temes com la independència o la llengua així com analitzar les diferents punts de vista segons l'edat, ja que he fet la mateixa enquesta a dues franges d'edat diferents.

Per acabar, per tal de informar-me de primera mà sobre els temes que parlo en aquest treball, he tingut l'honor d'entrevistar a tres personatges que han participat activament en els diferents esdeveniments que tracto, com són el Molt Honorable President Jordi Pujol i Soley així com el Dr. Antoni Pladevall i Font i el Dr. Josep Maria Font Rius els quals he tingut l'oportunitat d'entrevistar per tal d'ampliar la informació sobre el grup de tertúlies localitzat a Vic.

D'on venim
D,ON ΛΕΝΙΜ

L'Afer Galinsoga

Tot va començar un 21 de juny del 1959, en una missa de dotze celebrada a l'Església de Sant Ildefons, situada a la Travessera de Gràcia de Barcelona, prop del domicili de Luis de Galinsoga, director de *La Vanguardia Espanyola* i persona fidel al regim fins el punt de ser qualificat com “*La vigia de Occidente*”. Galinsoga, va entrar a la sagristia després de l'ofici religiós per protestar al capellà perquè havia pronunciat l'homilia en llengua catalana i va dir les següents paraules “*Todos los catalanes son una mierda*” tot deixant una targeta de visita seva al capellà.

El conflicte no va començar aquí, sinó que una setmana abans, el 14 de juny de 1959, el director del diari generalista, va assistir a missa de nou, que era, juntament amb la missa de dotze, les dues celebracions que el mossèn de la parròquia, Joan Saguer, feia el sermó i les oracions del poble en català ja que la missa en aquella època s'oficiava en llatí. Una setmana més tard, el 21 de juny, dia en que es celebrava la festivitat de Sant Lluís Gonzaga, dia de la seva onomàstica, Luis de Galinsoga va tornar a la parròquia.

La seva intenció era evident, ja que va deixar el seu automòbil amb les portes obertes i es va assentar a les ultimes fileres de bancs. Quan el rector inicià la seva homilia en català, Galinsoga s'aixecà de la seu seient i es va dirigir a la sagristia, on es va trobar amb un sagristà que es deia Antonio i el capellà Luis

Portada de “La Vanguardia Española” del 29 de maig de 1964

Gómez Rubiera, fill del director dels Altos Hornos de Vizcaya.

8 | D'on venim, On som i on anem?

Galinsoga es va dirigir cap al sagristà, el qual el va confondre amb un capellà, ja que anava vestit amb la sotana.

Reproducció del diàleg entre Galinsoga i el sagristà:

“Vengo a protestar porque se dice la misa en catalán – digué el periodista.

-Usted perdone, pero aquí, como en todas partes, la misma se dice en latín – va dir el sagristà amb un marcat accent andalús.”

El capellà Luis Gómez, que llegia el diari, va anar cap al lloc on s'estava produint la discussió, i es va presentar com a mossèn de la parròquia i va convidar a Galinsoga a parlar amb ell:

“Vengo a protestar porque es intolerable que se predique en catalán – va repetir Galinsoga.

-Mire usted (va respondre el capellà) he predicado en castellano en la misa anterior, y en las otras misas se predica también en castellano. Pero esta misa parroquial celebrada por el párroco y con participación de feligreses tiene sermón en catalán, porque todos los que asisten a ella son catalanes y han pedido que se les predique en catalán. Yo soy castellano, pero me parece lógico que en esta misa el sermón sea en catalán – va explicar el capellà

-¡Pues diga usted a ese señor, y a todos sus feligreses que son una mierda!

Posteriorment el capellà es va queixar per la mala educació del periodista, i aquest li tirà una targeta seva damunt la taula mostrant la seva prepotència i va dir:

“-No sabe usted con quien está hablando.”

Va sortir de la sagristia dient “¡Catalanes de mierda!”, i una senyora el va increpar:

“-Pero qué está diciendo, grosero.”

“-¡ Que todos los catalanes son una mierda!” va cridar alt i fort.

El capellà Luis Gómez va decidir denunciar els fets però el bisbat el va prohibir de fer-ho. És per això que en lloc de fer això, va fer una carta del director de *La Vanguardia Española* que va ser enviada el 25 de juny i que diu el següent:

“El pasado domingo día 21, mientras se celebraba en esta iglesia la misa parroquial, se presentó en la sacristía un individuo que utilizando esta tarjeta que lleva el nombre de V.S., y que le adjunto, en forma incorrecta y grosera se permitió proferir unas frases soeces contra el infrascrito y contra sus feligreses. Como debe tratarse, indudablemente, de un caso de suplantación de personalidad, pongo en conocimiento de V.S., para que pueda tomar las medidas pertinentes y evitar en lo sucesivo que ocurran escenas de esta índole que podrían redundar en menoscabo de la fama, honorabilidad y caballerosidad que V.S. entre los ciudadanos de Barcelona”

Aquesta carta va servir de ben poc, ja que Galinsoga que seguia molt segur de si mateix i de manera prepotent va contestar ràpidament, i en la resposta admetia que era la seva persona qui havia entrat a la sagristia i mantenia que

El director de La Vanguardia, Luis de Galinsoga

el seu comportament no havia estat ni “soez” ni “grosero”, sinó que simplement havia actuat amb resposta a la “indignación” que li va comportar sentir l’homilia en català. El capellà de la parròquia, mossèn Seguer, li va enviar una segona carta per fer-li memòria al periodista que les activitats

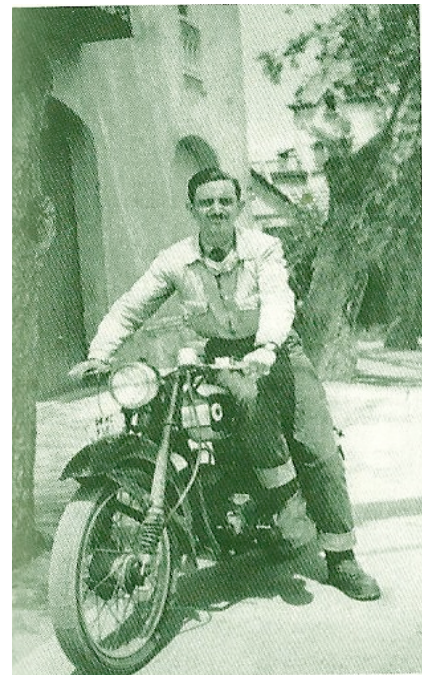
eucarístiques en català estaven acceptades per les autoritats eclesiàstiques,

per aquest motiu, la seva queixa no tenia raó de ser, fins i tot el capellà, va convidar al periodista a que assistís l'endemà a la missa que es realitzava a les vuit del matí on es explicada en castellà. Aquesta carta, Galinsoga no la contestà.

Els fets no es van conèixer per la resta de la població just després que succeís sinó que va haver de transcórrer tot aquell estiu perquè la societat civil tingués notícia del que havia passat aquell dia a la parròquia de Sant Ildefons. Els esdeveniments es van donar a conèixer per la circulació clandestina de la correspondència entre el rector i el periodista, cosa que va fer que diversos feligresos, entre ells Jordi Pujol, es dirigissin a la parròquia per assegurar-se de la veracitat dels fets i de les cartes i demanar que havia passat exactament.

A partir d'aquest moment, es va iniciar una campanya ciutadana contra *La Vanguardia Española*. Aquesta campanya va ser protagonitzada per diferents grups catòlics, el més conegut i el propulsor d'aquesta campanya va ser el CC.

El CC, sigles de Cristià Català, és una organització l'objectiu del qual és , tal com diu Jordi Pujol “ *va voler dedicar-se a preparar gent jove pel futur*” Ell formà part d'aquest grup del 1954 al 1960, que és l'any al qual es empresonat i quan deixa la presó, aquest grup de persones ja ha canviat molt i està casi dissolt. Durant l'època en la que Pujol forma part d'aquesta organització la tasca que es duia a terme era la d'educar la gent jove amb valors, idees i conviccions per tal que la nova generació que anava creixent sigues capaç d'agafar les regnes del país quan el règim de Franco caigués i intentar-lo fer ressorgir de les cendres després de la gran persecució que havia patit durant aquells anys de dictadura. Per tal d'aconseguir això, segons el CC, era indispensable viatjar per tot Catalunya per tal de ser capaços de conèixer i palpar tot el territori.

Raimon Galí, mestre del CC

El CC, com indica el seu nom, tenia dos vessants, la cristiana per un costat, i la catalana per l'altre. Segons el President Pujol, l'home que els hi va ensenyar i del qual van aprendre més idees i valors va ser Raimon Galí. També remarca, que les principals coses que transmetia el CC, era la confiança i seguretat en ells mateixos per tal de tirar endavant el país i també els hi van inculcar que tenien d'estar sempre disponibles per Catalunya. Aquesta organització, no es pot considerar un moviment polític, sinó que seria millor definir-lo com un moviment pre-polític destinat a preparar gent que en un futur, poguessin superar la difícil situació que passaria el país.

Jaume Casajoana, membre del CC i amic de Pujol.

Aquesta campanya contra el periodista de *La Vanguardia*, va ser encapçalada, tal com he dit anteriorment pel CC. La persona que es va encarregar d'organitzar tot aquest rebombori va ser Jaume Casajoana, activista del CC. També hi va col·laborar intensament Jordi Pujol.

La protesta va consistir en tirar exemplars trencats del diari pels carrers més cèntrics de la ciutat de Barcelona o l'escriptura de cartes als anunciants del diari, explicant els fets i demanant que s'unissin al boicot, així com als subscriptors se'ls demanava que es donessin de baixa fins que el seu director fos destituït.

No obstant, l'element més important d'aquesta campanya contra Galinsoga van ser els pamflets escrits per Jordi Pujol i passats a màquina per la seva dona, Marta Ferrussola, el més important del quals es titulava "*Tots els catalans són una merda!*", i explicava el que havia passat amb el director de *La Vanguardia* i que es va repartir per tota la ciutat. Posteriorment es van repartir més pamflets que animaven a la població perquè fes boicot al diari en qüestió per la dignitat del poble català, a més demanava al propietari de *La Vanguardia*, la destitució de Galinsoga.

L'escrit de Pujol deia:

“TODOS LOS CATALANES SON UNA MIERDA”

“A desgrat de la injúria proferida pel tal Galinsoga, el Govern l'ha confirmat en el lloc de director de La Vanguardia. Amb aquest acte, el Govern es fa seua la injúria i la llança a la cara de tots els catalans. És el que calia esperar. Cal respondre dignament al repte : EL CATALÀ QUE ANUNCIÏ, LLEGEIXI, COMPRI O NO ES DONI DE BAIXA, SI ESTÀ INSCRIT, ÉS UN RENEGAT. Els no catalans que treballen i viuen a Catalunya, tenen el deure de defensar la terra que els acull i els considera seus, igual com els seus fills. Enfront de tal injúria, no hi ha diferències : Cal ofegar amb una muntanya de Vanguardies refusades, aquest gos empestat de Galinsoga.

BOICOT TOTAL A LA VANGUARDIA

Tots aquests pamflets van ser impresos a la impremta de Francesc Pizón, situada al carrer Viladomat de Barcelona. Pizón ja havia col·laborat amb la resistència contra Primo de Rivera i en aquell moment, ho seguia fent contra el règim franquista.

Els pamflets escrits per Pujol, van provocar que cada vegada més gent conegués el que havia passat a la parròquia de Sant Ildelfons, cosa que va incentivar algunes accions com l'aparició de pintades a Passeig de Gràcia amb una

Jordi Pujol amb el Senyor Pizón i la seva dona a casa del propietari de l'impremta

frase contundent “Visca Catalunya” o l'atac d'un grup de persones dirigits per Xavier Polo(membre del CC) a la seu social de *La Vanguardia* del carrer Pelai 28, cosa que va provocar que tant Galinsoga, com el subdirector del diari

Eduardo Palacio, es mostressin disposats a empunyar les armes.

Dies després, per rebaixar la tensió social provocada per aquest "affaire", Galinsoga va publicar un article al seu diari on manifestava el seu afecte i respecte a Catalunya des de que el 1917 havia presenciada una reunió de la Mancomunitat presidida per Josep Puig i Cadafalch. A més en aquest article del 19 de gener de 1960, Galinsoga es va auto definir com a defensor del catalanisme de Cambó tot i que deia que ell treballava en la direcció del diari en el " cultivo, cariñoso, atento y celosísimo de las mil actividades que en esta Ciudad y en esta región se despliegan y que han sido recogidas en el Periódico bajo mi dirección directa y personal".

Aquest article no va tenir l'efecte esperat per Galinsoga ja que van seguir les baixes tant de subscriptors com de anunciants.

Carlos Godó Valls, propietari de "La Vanguardia" durant l'època franquista.

Finalment el 5 de febrer de 1960, després d'una llarga campanya de protesta el Consell de Ministres va destituir a Galinsoga, i el va substituir per Manuel Aznar Zubigaray, avi del que va ser president del Govern Espanyol José Maria Aznar.

Aquesta destitució va provocar la primera victòria del moviment nacionalista català però també del moviment democràtic antifranquista, ja que amb la seva campanya havia aconseguit la destitució de Galinsoga. Fins i tot els diaris estrangers com el *The Times* es van fer ressò de la notícia.

14 | D'on venim, On som i on anem?

L'Afer Galinsoga no va finalitzar fins el diumenge 7 de febrer quan els promotors de la campanya van convocar una manifestació a la sortida del partit del Barça, en un principi per demanar la destitució de Galinsoga, tot i que es va convertir en la celebració per l'èxit de la campanya.

La campanya va tenir uns efectes devastadors pel propietari de *La Vanguardia*, el comte de Godó, ja que va perdre prop de 20.000 subscriptors i que reduís la seva tirada en 30.000 exemplars cosa que va fer perdre al seu propietari prop un milió i mig de pessetes de la època

Operació Catalunya

El triomf del catalanisme en la campanya contra el periodista Luis de Galinsoga va donar ales a aquest moviment que es veia cada vegada més fort després de resultar vencedor en la primera batalla en la que s'havia enfrontat al règim franquista. Degut a la victòria dels catalanistes, el govern de Franco va iniciar una campanya que es va anomenar "Operación Cataluña" amb l'objectiu de tornar-se a guanyar la confiança del poble català i de rentar la imatge de la dictadura després dels últims incidents, no només l'Afer Galinsoga, sinó també diverses vagues de tramvies i de transports públics.

José Maria Porcioles, alcalde de Barcelona amb Francisco Franco

Per tal d'assolir aquest objectiu, el règim va programar la visita del general Franco a Barcelona així com altres accions per tal de satisfer els habitants de Catalunya com la cessió del castell de Montjuïc al Ajuntament de

Barcelona, dotar Barcelona amb una carta municipal o permetre l'aplicació del codi civil català. Aquestes mesures es coneixen amb el nom de les tres ces (castell, carta, civil).

Aquestes millores per Catalunya i especialment per Barcelona van ser negociades per l'alcalde de la capital catalana José María de Porcioles que es va iniciar amb política en l'època de Francesc Cambó.

També es van dur a terme diferents actes institucionals i públics, per tal d'acostar-se a Catalunya, la majoria dels quals van tenir l'assistència del dictador. El primer va ser el dia 1 de maig festivitat del Treballador, quan es va utilitzar per primera vegada el camp del Barça en comptes del Santiago Bernabeú com a escenari d'una demostració gimnàstica dels sindicats verticals, amb la presència del General que fins i tot es va permetre que es ballés una sardana. El règim va vendre aquest acte com un tribut de totes les regions espanyoles a Catalunya. La primera visita de Franco a Barcelona es va acabar el 8 de maig de 1960 amb una desfilada militar commemorativa de la victòria de les tropes franquistes.

Dies més tard, Francisco Franco va visitar Montserrat. Va ser rebut amb tots els Montserrat honors eclesiàstics i el va acompanyar l'abat Escarré que tot i que anteriorment havia participat en moviments antifranquistes, va veure amb bons ulls aquella visita de la màxima autoritat de l'Estat ja que gràcies a la insurrecció militar s'acabà la persecució religiosa que patia l'església durant l'època de la República.

Es trobaven en el moment àlgid de la " Operación Catalunya", però el moviment opositor i catalanista no s'havia quedat de braços plegats, tot i l'eufòria que va

suposar la destitució de Galinsoga, van planejar un conjunt d'accions per tal de boicotejar la visita del Dictador i que no tingués els efectes que els màxims dirigents del Govern esperaven. Per això, Jordi Pujol va decidir escriure un nou pamflet, mètode escrit que havia resultat molt efectiu en la campanya contra Galinsoga. Era un escrit bastant llarg i dens que portava data de 15 d'abril i es titulava **Us presentem el general Franco**.

En aquest pamflet, Pujol presentava a Franco com la negació de la llibertat en tots els ordres: política, municipal, sindical, intel·lectual, cultural...

Reprodueixo textualment el contingut del pamflet:

Sr. Galinsoga: Otra pregunta, mi general, si me la permite: ¿Irá Su Excelencia pronto a Barcelona? General Franco: Eso espero, si en la primavera las ocupaciones me lo permiten. (De la entrevista concedida pel general Franco a en Galinsoga i publicada a «La Vanguardia» el 1 d'octubre 1959)

El general Franco vol venir a Barcelona. Segons sembla s'hi estarà uns quants dies. Com sigui que haurem de conviure amb ell, val la pena de saber qui és. Després de 21 anys de règim franquista, aquesta presentació es fa necessària. Estem sotmesos a una pressió propagandística tan forta i tan unilateral que ja no sabem qui és el general Franco, ni què representa el seu règim.

Qui és el general Franco, l'home que ara vol venir a Barcelona, i què representa el seu règim? EL GENERAL FRANCO REPRESENTA LA NEGACIÓ DE LA LLIBERTAT EN TOTS ELS ORDRES. *En primer lloc, la negació de la llibertat política. En cap nivell de la vida social hi ha llibertat. No n'hi ha en els municipis: tots sabem que les eleccions municipals no signifiquen absolutament res. I quan el Règim tem no poder controlar plenament els resultats —cas de Madrid i Barcelona— són suprimides. Això que en diuen "las Cortes" no té cap valor representatiu. No té altre valor que el dels "parlaments" de les democràcies populars comunistes. En definitiva, tot el poder radica en les mans d'un sol home, el que ara pensa venir a Barcelona, que té pel poble i per les seves aspiracions un menyspreu absolut i que es dedica, sobretot, a durar, contraposant falangistes a "Opus Dei", monàrquics*

a falangistes, gent d'en Martín Artajo a "Opus Dei", etc.

No hi ha llibertat social ni sindical. La C N. S. és un instrument del govern, res més que això. Les associacions obreres de tot ordre han estat suprimides, inclús les culturals (desaparició, per exemple, dels Ateneus obrers, de les Biblioteques populars, e t c .) Ningú no s'ha salvat d'aquest odi del Règim a la classe treballadora. Les mateixes organitzacions obreres de signe cristià han de dur una vida migradíssima, pràcticament clandestina; els seus homes representatius han estat també perseguits i sovint empresonats. Es el que ha passat a la H O A C (Hermandad Obrera de Acción Católica), amb l'O. C P. D. (Orientació Catòlica Professional de Dependents), amb tots els que han volgut ser conseqüents amb la seva mentalitat social i cristiana. No és reconegut el dret a la vaga, que és un dret elemental i bàsic, sense el qual la classe obrera no té cap possibilitat de defensar-se. El règim del general Franco és rotundament antisocial.

No hi ha llibertat intel•lectual ni Cultural. La censura és absoluta, absorbent. Només en forma d'acudits ("La Codorniz") o escrivint en termes que no estan a l'abast del públic es pot arribar a dir alguna cosa, molt poca cosa, que no encaixi perfectament en la línia del Règim Els intel•lectuals i els literats són perseguits. I no només, com pretén el Règim, els comunistes. Laín Entralgo, Aranguren, per exemple, no tenen res de comunistes, i tot i això han estat arraconats, gairebé se'ls ha tapat la boca amb esparadrap. El mateix havia passat, quan eren vius, a Ortega i Gasset i Marañón. I no parlem de Catalunya, on la persecució cultural constitueix un fet d'autèntic vandalisme. Per altra banda el Règim és, ideològicament, buit. Es, intel•lectualment, pobre i crea pobresa intel•lectual. Té la Universitat endogalada, totalment abandonat l'ensenyament en general, de tal manera que cada any són més els mestres nacionals que deixen la carrera que els nous que l'acaben. El Règim sap que un poble intel•lectualment rudimentari fa de bon dominar.

No hi ha llibertat religiosa. No ens referim ara a la llibertats per als protestants. Ens referim a la mateixa Església Catòlica, la qual no pot actuar

amb llibertat. Els seus capellans poden celebrar missa, fer processons, ensenyar el catecisme, però no es pot posar en pràctica la doctrina social de l'Església; les organitzacions de joventut cristiana són vigilades i obligades a no moure's del camp estrictament pietós, esportiu i de beneficència, quan el que els Papes volen és que es preocupin també del bé comú de la societat i se'n sentin responsables; l'Abat de Montserrat és calumniat públicament; els bisbes que volen dir les veritats són confinats a bisbats petits o llunyans (cas dels bisbes de Canàries i de Segorb); certes pastorals del Cardenal Pla i Deniel són silenciades per la premsa; de certs discursos del Papa se'n donen a través dels diaris versions deformades. Tampoc l'Església és lliure. I és lamentable que el Règim pugui comptar en aquesta feina de tenir l'Església dominada, amb alguns bisbes que semblen fortament empeltats de governador civil. El bisbe Eijo Garay, de Madrid, n és el cas més clar. A Catalunya té dos bons deixebles, l'un a Tarragona, l'altre a Lleida.

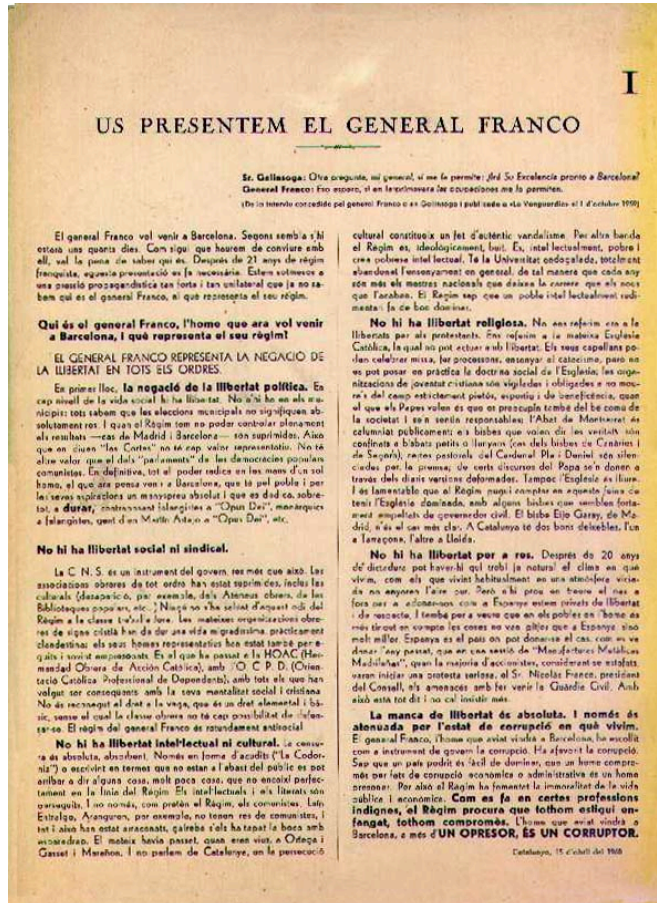
No hi ha llibertat per a res. *Després de 20 anys de dictadura pot haver-hi qui trobi ja natural el clima en què vivim, com els que vivint habitualment en una atmosfera viciada no enyoren l'aire pur. Però n'hi prou en treure el nas a fora per a adonar-nos com a Espanya estem privats de llibertat i de respecte. I també per a veure que en els pobles on l'home és més tingut en compte les coses no van pitjor que a Espanya, sinó molt millor. Espanya és el país on pot donar-se el cas, com es va donar l'any passat, que en una sessió de "Manufacturas Metàlicas Madrileñas", quan la majoria d'accionistes, considerant-se estafats, varen iniciar una protesta seriosa, el Sr. Nicolàs Franco, president del Consell, els amenacés amb fer venir la Guàrdia Civil. Amb això està tot dit i no cal insistir més.*

La manca de llibertat és absoluta. *I només és atenuada per l'estat de corrupció en què vivim. El general Franco, l'home que aviat vindrà a Barcelona, ha escollit com a instrument de govern la corrupció. Ha afavorit la corrupció. Sap que un país podrit és fàcil de dominar, que un home compromès per fets de corrupció econòmica o administrativa és un home presoner. Per això el Règim ha fomentat la immoralitat de la vida pública i econòmica. Com es fa en certes professions indignes, el Règim procura que t o t*

h om estigui enfangat, tothom compromès. L'home que aviat vindrà a Barcelona, a més d'UN OPRESOR, ÉS UN CORRUPTOR.

Catalunya, 15 d'abril del 1960.

Aquest és el fragment complet del pamflet que va escriure Pujol durant la "Operación Cataluña" per tal de boicotejar l'estada del dictador en terres catalanes. Com diu ell mateix en les seves memòries, en aquest pamflet no hi parla gaire de Catalunya, sinó que busca complicitats més generals amb una apel·lació a la moralitat política i pública, reivindicant la falta de llibertat absoluta.

Mostra dels molts pamflets de "Us presentem al General Franco" que es van repartir per Barcelona

Aquest text va ser corregit per Ramon Fuster Rabés, un intel·lectual català que havia estat confrare major de Virtèlia abans de Jordi Pujol. Virtèlia era un dels pocs centres educatius de la postguerra on encara no s'havia perdut totalment l'esperit liberal i catalanista d'abans de la dictadura. A les seves aules es van formar persones molt conegudes actualment en diversos camps professionals i de la política com Josep M. Sen Tato, arquitecte o Alfons Carner, empresari.

Quan el pamflet ja havia estat escrit i corregit, Pujol el va portar una altra vegada a l'impremta del senyor Pizón, que com ja he dit anteriorment, també va participar en la campanya contra Galinsoga ja que el pamflet contra el periodista també es va escriure en la seva impremta.

Pujol en les seves memòries explica que el text d'*Us presentem el general Franco*, un cop corregit, el va haver de portar a Vilanova i la Geltrú, on vivia un

Jordi Pujol amb el seu fill Jordi a collibè, a Premià de Dalt la Setmana Santa de 1959

ajudant de confiança de l'impremta del senyor Pizón que es deia Jaume Vidal. Durant el seu viatge en cotxe de Barcelona a la capital del Garraf, Jordi Pujol va passar per Sitges on se li va tancar la barrera del pas a nivell de la línia fèrria just en el moment en que anava a passar, per aquest motiu es va haver d'aturar i esperar a que passés el tren, però durant aquest curt impàs de temps, Pujol confessa que es va posar nerviós perquè es va preguntar a si mateix el sentit del que estava fent ja que es guanyava bé la vida, treballava en un

laboratori, acabava d'adquirir una petita banca i estava casat amb dos fills. Tenia molt a perdre amb aquell pamflet i se la podia jugar algun altre membre del CC que no tingués tant a perdre com ell perquè no era el mateix fer una campanya contra el director de La Vanguardia que contra Francisco Franco, però les seves conviccions i la seva determinació el van portar a fer el pas que li canviaria completament la seva vida.

El pamflet va tenir una difusió modesta, però va complir l'objectiu pel qual havia estat escrit, ja que va aconseguir inquietar al Règim franquista ja que no va ser capaç d'evitar la difusió d'aquests pamflets, per tant, van malmetre la visita de Franco i va ocasionar un moviment de protesta contra la presència del cap de l'Estat i el seu seguici a Barcelona. El fet més destacable, culminant i conegut són els Fets de Palau.

¹Els Fets de Palau

Aquell mes de maig de 1960 es complien cent anys del naixement de Joan Maragall i el Palau de la Música Catalana va decidir-se a organitzar un concert d'homenatge al creador d'*El cant de la Senyera*, composició patriòtica que el

Partitura *Cant de la Senyera*, escrita per Joan Maragall i amb música de Lluís Millet

les diferents regions d'Espanya, i sobretot cap a Catalunya ja que havia permès la interpretació d'un dels símbols patriòtics catalans.

En un principi, estava previst que el general Franco assistís al concert, cosa que al final no es va produir. Malgrat que la màxima autoritat del país no hi va assistir, si que ho van fer alguns dels seus ministres que van acompanyar al “caudillo” durant la seva visita per territori català.

Mentrestant, des dels grups promotors de la campanya de Galinsoga i principalment el CC dirigit per Jordi Pujol, van començar a planificar les accions de reivindicació que protagonitzarien en aquell nit tant simbòlica pel poble català.

¹ Informació extreta de l'entrevista amb el president Pujol, les seves memòries, els llibres “Jordi Pujol: En nombre de Catalunya” i Jordi Pujol: Idees i records i del documental que commemorava els 80 anys de Jordi Pujol

poeta català havia dedicat a l'Orfeó Català, i que des de l'acabament de la guerra estava prohibida. Tot i això, amb motiu de l'aniversari i coincidint amb la “Operación Catalunya” que estava duent a terme el règim franquista, el govern civil n'havia permès excepcionalment la seva interpretació, sempre hi quan quedés mig camuflada en un lloc poc rellevant del programa. Aquest gest va ser vist des de Catalunya amb optimisme perquè semblava que el règim començava a obrir-se cap a

La idea inicial era la de presentar-se aquella nit al Palau i en el moment en que l'Orfeó Català comencés a entonar les notes de l'himne de Joan Maragall, els activistes allà presents desplegarien una senyera i acompanyarien els cantaires així que el cor atacés l'himne. Malauradament, aquest pla d'agitació no es va poder realitzar perquè a última hora, el governador civil s'ho havia repensat i finalment no va permetre que s'interpretés, això va provocar que es veiessin obligats a replantejar la seva acció d'aquella nit.

Palau de la Música Catalana on es van produir els Fets de Palau.

Finalment, Jaume Casajoana, company de Jordi Pujol al CC, i altres membres del CC van decidir assistir aquella nit al Palau perquè eren els que tenien més motius per fer-ho, en canvi, alguns altres activistes del CC, com Jordi Pujol, es van quedar a casa tot i que aquests estaven al corrent de l'operació que els seus companys anaven a protagonitzar i fins i tot l'impulsaven, com el mateix Pujol. Així doncs, Casajoana i els seus van assistir al Palau a aquella nit del 19 de maig de 1960 i en el moment en que abans de la prohibició, estava previst interpretar *El cant de la Senyera* es van aixecar tots i van començar a cantar aquesta obra de Joan Maragall alhora que van llançar els pamflets d'*Us presentem el general Franco*, que fins llavors no havien tingut gaire sortida, però a partir d'aquell moment van obtenir un gran ressò mediàtic.

Els activistes van ser detinguts immediatament per les forces de seguretat que estaven al Palau per tal d'intentar sufocar les possibles reivindicacions que es poguessin produir aquella nit, degut a que el règim estava en alerta màxima

perquè es trobava en un moment de molta tensió social i inquietud política, ja que hi havia rumors de que el sindicat Comissions Obreres s'estava organitzant en la clandestinitat. L'Església gran aliada de Franco en la postguerra, començava a enfrontar-se a la dictadura alhora que unes entitats cíviques havien recollit signatures en favor de l'ensenyament del català a l'escola i no s'ha d'oblidar tot el rebombori que havia provocat l'Afer Galinsoga. Aquests fets i molts altres van provocar l'augment de les mesures de seguretat aquella nit al Palau així com la decisió de Pujol de no assistir aquella nit al Palau ja que era conscient que l'acte que anaven a protagonitzar, podia provocar la seva detenció i com que era l'organitzador d'aquells actes, posaria en perill la seguretat de molts dels seus companys que havien participat en els actes reivindicatius.

Tot i això ell no va ser conscient en cap moment de la magnitud del cop que anaven a protagonitzar amb els seus companys, ja que se'n va anar a dormir tranquil·lament a casa seva, com cada dia, cosa que demostra, tal com ell reconeix en les seves memòries, la seva absoluta i total inexperiència.

A les dues de la matinada d'aquell dia, el van despertar per explicar-li els aldarulls que s'havien produït en el Palau i que havien detingut a en Casajoana amb molta altra gent. En comptes d'amagar-se, Jordi Pujol com que es creia el responsable de tot el que els hi havia succeït als seus companys, va creure que podia ser capaç de fer gestions per tal d'intentar alliberar-los de la "Jefatura de Policia", cosa que demostra el seu excés de confiança. Aquesta confiança encara va augmentar més quan va veure que alguns dels detinguts eren alliberats l'endemà. Una altra mostra d'això, va ser que la nit del dissabte 21 de maig, dos dies després dels incidents, Pujol havia d'assistir en un acte del CC a Manresa i ell tenia previst anar-hi. Finalment aquest acte es va

cancel·lar pels últims esdeveniments que havien succeït i aquella nit, les forces de seguretat van anar a casa de Jordi Pujol per emportar-se'l detingut a la "Jefatura de Policía" de Via Laietana.

A l'arribar allà, els agents encarregats de fer-li l'interrogatori l'hi van ensenyar el pamflet de *Us presentem el general Franco* i li van dir que sabien que ell tenia a veure amb aquell paper, dit això li van dir que digues a on havia estat imprès i el nom dels seus col·laboradors, a més el van advertir de que sabien que ell no era un expert en aquelles accions i que volien acabar amb aquell assumpte ràpidament. Com que Pujol es va negar a dir el nom dels companys que l'havien ajudat amb tota aquella campanya i a on estava l'impremta, el van conduir cap a una sala sinistra que no prometia res de bo.

I així va ser, una vegada conduït allà, el van començar a torturar amb cops de puny a llocs no visibles per tal de no deixar senyal, segons Pujol aquest turment va durar unes tres hores i no van parar fins que es va veure obligat a dir el nom de Francesc Pizón, l'impressor.

Unes hores més tard, va arribar a la "Jefatura de Policia" el senyor Pizón, Pujol li va demanar disculpes per haver-lo delatat, però Pizón, un home valent de seixanta-set anys, li va contestar: "Ja sap que ho he fet per convicció; no s'amoïni". Posteriorment els van traslladar al calabós on van coincidir amb en Casajoana, es van abraçar els tres i ningú va fer cap retret als altres. En aquella nit es preveia que hi haurien més interrogatoris i que segurament tornarien a cridar a Pujol, perquè eren conscients que encara no els hi havia explicat tot el que sabia, però per sort, en aquella nit no el van tornar a interrogar, però si el dia següent. Li van demanar que volien més noms, que sabien que allò no s'acabava amb només aquelles tres persones que havien detingut, però ell ho va negar rotundament durant molta estona, amb la por que el tornessin a torturar com al dia anterior. De sobte, els guàrdies el van deixar sol, passats uns quinze o vint minuts van tornar entrar i li van dir que malgrat que no el creien perquè eren conscients que sabia més coses, Pujol va poder marxar de l'interrogatori. Probablement, durant aquell impàs de temps, els policies havien fet consultes i s'havien adonat que tenien a les mans un personatge incòmode. En aquella nit van deixar anar en Casajoana, però en Pujol i en Pizón van quedar detinguts i els van conduir cap a la presó Model on van ingressar la matinada del 24 de maig de 1960.

Per sort, els col·laboradors de Pizón i Pujol s'havien amagat el dia 22 després de saber que havien detingut a l'impulsor de tota la campanya. La detenció d'aquells joves catòlics, va provocar que aquells incidents agafessin volada i que es sabessin arreu de Catalunya, cosa que va provocar que l'"Operación Cataluña", fracassés perquè la repressió del Règim contra els Fets de Palau va provocar que l'opinió pública se li girés en contra ja que la seva detenció havia mobilitzat a molta gent que es manifestaven davant del bisbat de Barcelona, per tal de reclamar que el bisbe, el doctor Gregorio Modrego, intercedís a favor d'aquell "jove catòlic" que havia estat detingut i apallissat. Els concentrats era gent d'ideologies molt diverses, encara que amb molta presència de gent que provenia de sectors catòlics. Es va dir que algun dia s'havia arribat a la xifra de vuit-centes o nou-centes persones concentrades, cosa molt significativa ja que ens trobem als anys seixanta i que tanta gent del món de l'Església sortissin al

En diferents llocs van aparèixer pintades que deien "Llibertat Jordi Pujol" o, com aquest, "Jordi Pujol Catalunya"

carrer per defensar algú que havia ofès el Caudillo, que era un home molt proper al món eclesiàstic, produïa un cert efecte a la societat, i sobretot al règim que va veure com la població espanyola, però sobretot catalana se li començava a tirar a sobre.

El pare de Pujol va denunciar a les autoritats les tortures que havia patit el seu fill, però com era d'esperar, van desestimar aquesta per falta de proves, ja que el forense va visitar Pujol a la presó vint dies després de l'agressió i va

diagnosticar que tot era normal, tot i que Pujol encara conservava alguns blaus sobretot a les parts toves del cos.

Al cap de dos dies de la visita del forense, el senyor Pizón i Jordi Pujol anaven a judici, serien jutjats pel Consell de Guerra sumaríssim ja que Pujol havia fet el servei a milícies, on tenia la graduació d'alferes i per tant, era un militar. Per altra banda, Pizón no tenia cap tipus de graduació militar, però el van posar igualment en el mateix paquet. Per aquest motiu, la defensa havia d'anar forçosament a càrrec d'un militar, l'advocat de Pujol va ser un tinent d'infanteria que es deia Carlos Agudo Sánchez, al qual l'havia triat a l'atzar. Actualment aquest home ja es mort, i es veu que la seva carrera militar havia estat profundament marcada pel fet d'haver defensat al *separatista catalán*.

Per precaució, la família de Pujol va demanar els serveis del lletrat Salvador Casanovas, amic personal de Pujol i soci de la Banca Dorca.

Primer de tot, Casanovas, va ordenar a Jaume Vidal, l'ajudant del senyor Pizón, que s'amagués a Montserrat com molts altres dissidents del règim. A més a més, Casanovas es va assabentar que anys abans, la Generalitat de Catalunya havia intercedit a favor del fiscal del tribunal, ja que havia participat en l'aixecament militar a Catalunya del 19 de juliol de 1936 en contra de la

República. La intervenció de la Generalitat va salvar-li la vida.

Sabent això, Casanovas el va anar a veure i li va recordar la generositat que va tenir amb ell el govern català, tot explicant-li que el jove que anaven a jutjar era un noi creient, de família burgesa, benestant, i va intentar desdibuixar la imatge que probablement tenien molts dels militars de terrorista sanguinari. Aquest intent va fructificar, ja que el fiscal va començar demanant-li quinze anys de presó, que es van reduir a set.

Fins i tot, el dia abans del judici, va rebre a la seva cel·la un comandant del cos jurídic que li va dir que la pena podia ser finalment molt inferior, fins i tot de només sis mesos, si feia un acte de contrició públic o, com a mínim, si s'abstenia de pronunciar qualsevol proclama al final del judici que el jutge li donés la paraula. Aquella era una clara mostra de que els militars estaven incòmodes, per aquest motiu, Pujol ja tenia presa una decisió, però abans va

voler-ho consultar-ho amb la seva dona, quan es van poder reunir abans del judici. Pujol li va plantejar la situació i li va dir que si llegia els apunts que havia escrit la nit anterior, li caurien set anys de presó, tot i que ell calculava que amb la condicional i la redempció de penes li

caurien entre tres i quatre anys com a màxim, però la seva dona, Marta Ferrussola, no el va deixar acabar i li va dir les següents paraules: "Si has arribat fins aquí, has d'arribar fins al final, si tens pensat un discurs, el das. Els nens i jo ja ens esperarem".

La vista va començar a les nou del matí del matí del 13 de juny a la Sala de Justícia del Govern Militar de Barcelona, i va durar fins a la una. Aquell judici va tenir un gran ressò mediàtic i la sala estava plena d'amics dels acusats,

periodistes i membres dels consolats d'alguns països. Segons es pot llegir a l'ordre del dia d'aquella jornada, el tribunal era format per les següents persones: President, el general governador militar Ángel González de Mendoza. Vocals, els generals Argimiro Imaz Echevarri, Antonio Fernández Hidalgo i Pedro Herrero Escriu. Suplents, els coronels José Espada Cruz i Alberto Meca Motilla. Vocal ponent, el tinent coronel Pascual Vidal Aznares. Fiscal, el coronel Jesús Martínez Lago.

Els militars volien la pacificació, en canvi ell volia la confrontació i quan ja s'acabava el judici, el president li va preguntar:

Reprodueixo textualment la declaració de Jordi Pujol al consell de Guerra.

Presidente del Consejo de Guerra: *Acusado Jorge Pujol Soley, ¿tiene Vd. Algo que al·legar?*

Jordi Pujol: *Sí señor. Ante todo deseo precisar más la contestación que antes he dado al Sr. Ponente respecto a los motivos que nos habían inducido a ratificar la declaración hecha en Jefatura Superior de Policía, ante el Comandante Juez Instructor. En realidad, nosotros ya comprendíamos, con más o menos claridad, que estábamos a disposición de las autoridades militares y no de la Policía, Pero creíamos que podíamos ser rescatados de ella. Éste fue nuestro estado de ánimo hasta que la visita del Sr. Coronel Juez Instructor nos hizo comprender que esta posibilidad no existía. Aparte de esto, repito que no somos autores de la hoja "Us presentem al General Franco". Por lo tanto, en conciencia no podemos aceptar que se nos juzgue por ello. En cambio, sí somos autores de la serie Galinsoga, así como de dos hojas editadas con motivo de la festividad de San Jorge.*

Pero también quiero hacer constar, ya que no quiero engañar a este Consejo de Guerra, las actitudes que nos movieron al Sr. Pizón y a mí a llevar a cabo las acciones motivo de este Juicio, y quiero hacerlas constar porque ellas son las que han de dar el marco justo a este Consejo. Puede que estas actitudes no tengan ningún valor desde el punto de vista del Código de Justicia Militar, sin embargo, son muy importantes las actitudes porque ellas son las que señalan el móvil y dan sentido a cualquier acción. Considerarlas tiene importancia, mucha importancia para el futuro de nuestro país. La actitud que

nos movió al Sr Pizón –a pesar de sus 66 años- y a mí, fue una actitud de profunda raíz espiritual, de rotunda afirmación. Hablo ahora por mí –si bien el Sr Pizón, a pesar de sus 66 años, participa de este mismo pensar. Pertenezco a una generación que sube. A una juventud que va creciendo lentamente, naturalmente, obstinadamente, y que se mueve por exigencias espirituales, y en buena parte, y esto conforta, por imperativos de tipo cristiano. Pertenezco a una generación que sube y va a más, para honra y orgullo de nuestro país. No es una juventud que propiamente sea política. Pero su misma evolución espiritual y mental va llevándola, lógicamente y progresivamente, al terreno político, social y económico; es decir a todo lo que es y se llama vida pública. En este terreno de la vida pública y de los problemas colectivos, la juventud va adoptando posiciones que no son propias de la situación política actual. No estamos totalmente de acuerdo con el actual estado de cosas. Es natural, por ejemplo, que deseemos y pretendamos una mayor justicia social. Pero esto es un fenómeno sociológico que se da en todas partes y en todo tiempo y sobre el que no hace falta que insista.

Por todo lo dicho, creo que puedo afirmar, aunque tengo escasas y fragmentarias noticias de la calle, ya que prácticamente estos días en su mayoría he estado incomunicado, creo que puedo afirmar, que cuando me siento... nos sentamos, en este banquillo, lo hacen con nosotros, espiritualmente, en el terreno de la actitud, esta juventud a que antes me refería. Y esto es importante, principalmente para el futuro. Porque si los hechos motivan nuestra actitud no desaparecen, situaciones como ésta se repetirán porque responden a una juventud que va a más y que se presenta con un profundo signo de afirmación. La decisión del C. De G. no resolverá nada. Los problemas arrancan de más hondo...

Presidente del C. De G.: *Tengo que advertirle que cuando le hemos preguntado si quería hacer constar algo, lo hicimos en el sentido de que se ciñera a lo que afecta a este Consejo y a lo instruido por el mismo.*

Jordi Pujol: *Cuando hablo de actitudes lo hago con la intención de poner en claro el móvil que nos impulsó al Sr. Pizón y a mí entablar un diálogo con el país... y si digo que esta juventud, a que antes me refería, está ahora con*

nosotros, repito que sólo lo digo en cuanto a actitud y no lo hago participe de las faltas que se nos puedan inculpar a nosotros... Nuestra intención, nuestro móvil, fue hacer una afirmación espiritual... una afirmación espiritual clara en el sentido que tiene toda la afirmación en lo positivo y no dándole mayor alcance en lo negativo. Nosotros no hicimos una campaña "anti", sino que entablamos el diálogo con el país para afirmarnos en puntos básicos de orden espiritual... de amor a nuestro país, ya que el hecho fundamental que explica nuestra actuación, la de mí compañero y mía, ha sido nuestra condición de catalanes. No somos separatistas. No hay en nuestros escritos un solo párrafo que pueda interpretarse como tal. Pero esto no significa que podamos aceptar el trato injusto que recibe Cataluña en sus caracteres fundamentales, especialmente en su lengua y en su cultura.

La defensa de estas condiciones nuestras y la defensa del buen nombre de Cataluña nos llevaron a la actuación clandestina. En el caso concreto del asunto Galinsoga, se trataba de un insulto claro a Cataluña entera.

Presidente del C. De G.: El caso Galinsoga no es motivo de este Consejo.

Jordi Pujol: ¿ Constituye elemento de interés para este Consejo conocer los móviles que nos impulsaron a actuar clandestinamente?

Presidente del C. De G.: Eso mismo.

Jordi Pujol: Entonces... permita que tenga mis dudas porque esto es justamente lo que desaba exponer, porque tenga en cuenta que cuando en octubre lanzamos la primera hoja sobre Galinsoga – que si bien se fechó en julio del 59 no se hizo hasta octubre-, habían transcurrido 4 meses sin que los 6 periódico que salen diariamente en Barcelona hicieran la más pequeña alusión al caso.

Presidente del C. De G.: No es aquí ni el lugar ni momento para discutir eso.

Jordi Pujol: Bien, pero yo lo digo porque, si hicimos uso de la clandestinidad, fue porque era el único medio de entablar un diálogo leal con el país... si bien el caso era ya del dominio público, porque se había transmitido de boca en boca...

Presidente del C. De G.: Dejemos ya el caso Galinsoga, en el que la clandestinidad podía estar justificada.

Jordi Pujol: Veo que no debo extenderme, que no es oportuno extenderme en este sentido... no porque Vds. me hagan ninguna presión para que no lo haga,

sino porque lo oportuno parece que sea... ser breve. Pues, bien; para concluir quiero repetir que no es mi intención engañar a este Consejo, y por lo tanto digo que nosotros, el Sr. Pizón y yo, queríamos... quisimos y conseguimos entablar un diálogo con el país que ha finalizado ahora ante Vds., y – hablo ahora personalmente- quiero afirmarme en lo dicho anteriormente y por lo tanto repito que mi posición no es “anti”, no es la negación, sino que me afirmo en mi profunda catalanidad, y me afirmo que soy partidario de una mayor libertad, de una mayor libertad política, y de una auténtica libertad sindical y de una mayor libertad cultural.

Presidente del C. De G.: *A ver... para aclarar un poco las cosas... con todo esto que Vd. ha dicho, no incluye la parte de injurias e insultos al Jefe del Estado ¿Verdad?*

Jordi Pujol: *No, Sr Presidente, esto no lo incluyo.”*

Finalment, tres anys pel Sr. Pizón i set per Jordi Pujol, la sentència va ser ratificada al cap d'uns dies, i van ser destinats a la presó de Torrero, a Saragossa. Van ser transportats cap allà el dia 1 de juliol de 1960.

La seva estada a la presó de Torrero va ser bastant “bona”, ja que com que era metge, el van destinar a la infermeria com a ajudant del titular de la presó, tot i que ell no havia exercit mai de metge, també es va guanyar una bona reputació entre els guàrdies, ja que no era un delinqüent convencional i també el fet que llegís en alemany, anglès i francès van contribuir a que l'anomenessin *Don Jorge*, això li va donar certa llibertat per poder llegir algunes publicacions com *l'Heraldo de Aragón* o fins i tot escriure un llibre que s'anomena *Des dels turons a l'altra banda del riu*.

Mentrestant, a Catalunya s'havien engegat campanyes per reivindicar la figura de Pujol i demanar-ne la llibertat, s'havien produït pintades amb proclames com “Pujol-Catalunya” o “Llibertat per a Jordi Pujol”, fins i tot, s'havien gravat i escrit a monedes i bitllets de banc amb el nom de Jordi Pujol per tal que circulés.

Dels set anys que havia estat condemnat Pujol, només en va complir dos i va sortir el 22 de novembre de 1962, Pizón havia quedat lliure un any abans. Quan va sortir de la presó, va anar a viure a Girona, ja que li van prohibir de

viure a més de cent quilometres de Barcelona, el món que havia deixat quan havia estat empresonat havia canviat completament i el seu caràcter també va canviar per aquella estada a Torrero. Per començar el CC havia quasi desaparegut, ja que els pocs membres que hi quedaven s'havien radicalitzat, el règim es començava a obrir i la vida era molt més cara. Aquesta estada a la presó, tal com ell diu a l'entrevista, el va ajudar a convertir-se posteriorment en el primer president de la Generalitat de Catalunya de després del franquisme, ja que tal com ell diu, el sentiment català i la seva vocació per fer un país millor és una cosa genètica, que ja tenia des de que va néixer, però tots aquests esdeveniments li van despertar la seva inquietud per la política activa i per intentar fer ressorgir de les cendres Catalunya, quan va caure el règim de Franco i es va restituir la democràcia.

Jordi Pujol amb el seu fill Jordi a la presó de Saragossa el dia de Reis del 1961

²Grups de conservació i defensa de la llengua catalana

Els Fets de Palau van ser la manifestació del catalanisme més clara i que va obtenir més fama, però no va ser la única. Per sort, durant la dècada dels anys cinquanta i seixanta van aparèixer diferents grups de persones que tenien l'objectiu de conservar i difondre la cultura catalana arreu de Catalunya en una època en que sobretot el català va viure una situació molt delicada degut a la repressió del règim franquista.

Per això és d'agrair la tasca que van protagonitzar aquests grups de gent que no es localitzaven en cap punt concret de la geografia catalana, sinó que van aparèixer espontàniament a molts llocs del territori català.

Aquest grups van dur a terme la tasca que actualment fa l'IEC

Cal destacar que normalment en aquests grups no es solia parlar de temes polítics, sinó que el seu objectiu era únicament cultural i era el tema de debat en la majoria de les tertúlies que es feien.

Per tant, el fet de que nosaltres encara parlem la nostra llengua, el català, és gràcies a aquesta gent que la va defensar per sobre de tot i que s'hi van deixar la pell perquè les generacions

posteriors encara la parlessin i l'anessin conservant.

És important destacar, que les persones que formaven aquests grups eren d'ideologies molt diferents, d'esquerres o de dretes, catòlics o laics etc.

Aquestes és una de les característiques més destacades, ja que tota la gent, per molt diferents ideològicament que fossin, tots tenien un denominador comú, que com he dit ja varies vegades, és el de la conservació de la llengua catalana en moments en que vivia una forta persecució.

² Informació extreta de les entrevistes amb l'Antoni Pladevall i el Dr. Font i Rius, diversos documents que em van donar aquests personatges, de la revista AUSA, de l'arxiu familiar i del llibre, els Mont-Rodons

El grup de tertúlies de Vic

Jo he escollit la Colla dels Mont-Rodons, que és un d'aquests grups de persones que van vetllar per la conservació i difusió de la llengua i cultura catalana. Aquest grup de tertúlies estava format per gent de diferents llocs de Catalunya que es trobaven cada dissabte al capvespre a la llibreria Sala de Vic. La llibreria Sala era propietat del meu avi matern, en Francesc Sala, que era un dels fundadors i l'amfitrió d'aquestes tertúlies i és el motiu principal pel qual he triat aquest grup de persones i no qualsevol altre que pogués existir durant aquell temps arreu de Catalunya.

Com he dit anteriorment, l'objectiu i els temes que es tractaven durant aquestes trobades setmanals eren únicament culturals i el tema polític estava pràcticament vetat degut a les diferències ideològiques que hi havia entre els seus membres, ja que n'hi havien que eren més conservadors i altres més progressistes, tot i això, el grup en general el podem situar com de dretes i catòlic.

Aquestes tertúlies van començar a finals dels anys quaranta i van néixer amb la intenció de crear de manera formal una institució de difusió de les obres dels autors de la comarca i de conservació de la llengua catalana. Aquest objectiu es va materialitzar l'any 1952 amb la creació del Patronato de Estudios

Aparador de la Llibreria Sala de Vic de l'any 1948, en el centenari de la mort de Jaume Balmes, il·lustre filòsof vigatà.

Ausonenses, que més tard es va passar a dir, Patronat d'Estudis Osonencs que va crear la revista semestral "Ausa" que publica des del 1952 fins a dia d'avui publicacions de qualsevol estudi humanístic o científic relacionat amb Osona.

Com he dit anteriorment, es trobaven cada dissabte al capvespre a la llibreria Sala de Vic, que estava situada al número 33 de La Plaça del Mercadal de Vic i alguna vegada al Museu Episcopal de la mateixa ciutat.

El meu avi i el Dr. Junyent amb altres membres del Patronat a l'interior de la Llibreria Sala el 1962

Tot i que la tertúlia en si començava al capvespre, entre les set i les vuit, des del migdia ja es començava a fer bullir l'olla ja que alguns membres del grup quan sortien de l'ofici religiós de les dotze, es dirigien cap a la llibreria on començaven a discutir alguns temes d'actualitat amb el seu propietari.

Quan arribava l'hora de la tertúlia, es parlava sobre l'actualitat cultural de la comarca i de Catalunya sense deixar de banda les notícies que arribaven dels països veïns, però sempre seguint l'objectiu pel qual s'havia format aquell grup, la creació d'aquest Patronat d'Estudis Osonencs, que és el resultat de la

tasca feta per aquest grup de persones que van treballar tant com van poder per conservar la llengua i la cultura catalana, però sobretot, difondre les obres dels autors de la comarca. Tal com diu el Dr. Pladevall, aquest grup de gent encara existeix i es troben cada dissabte per discutir sobre assumptes de l'escena cultural catalana i d'Osona.

Hi havia dues categories de tertulians dins d'aquest grup, els parladors i els escoltadors. Tal com diuen els seus noms, els parladors eren els que recitaven i presentaven les obres alhora que expressaven les seves opinions com el Dr. Junyent, en canvi, els escoltadors, com el seu nom també indica, es dedicaven a escoltar el que deien els parladors, i només participaven en les discussions de manera ocasional, un exemple d'escoltador és el meu avi, Francesc Sala.

Si comparem el grup de persones liderats per Jordi Pujol, amb aquest altre grup localitzat a Vic, hi trobem moltes diferències però podem trobar-hi una semblança remarcable, que és que els dos, estaven formats per persones de dretes i catòliques, circumstància que val la pena destacar.

Una altre fet remarcable, és el seu nom, *Colla de Mont-Rodon*. D'on ve aquest nom i per què aquestes persones es van anomenar d'aquesta manera?

El nom de *Colla de Mont-Rodon*, prové del temple vigatà, Guillem de Mont-Rodon i es va adoptar perquè com que havien de dir-se d'alguna manera, va

donar la casualitat que es va instal·lar el seu retrat a la galeria dels Vigatans Il·lustres a l'Ajuntament de Vic i això va influir en l'elecció d'aquest nom, però també pel fet que de tant en tant la *Colla dels Mont-Rodons* sortien a fer les seves tertúlies a l'aire lliure alhora que anaven a fer un dinar i a visitar llocs emblemàtics de la comarca. Cal destacar que en aquestes trobades a l'exterior, que posteriorment es van anomenar *Mont-Rodonades*, hi podien assistir les dones dels tertulians, cosa que no podien fer en les seves trobades els dissabtes a la nit a la Llibreria Sala.

Foto tirada pel meu avi segons em va dir el Dr. Pladevall durant una Mont-Rodonada de l'any 1948 en la qual es van trobar al Castell de Mont-Rodon

En aquestes sortides que es solien fer un parell o tres de vegades l'any, s'anava ocasionalment al Castell de Mont-Rodon que es troba entre Tona, Taradell i Seva. Durant la visita col·lectiva a Mont-Rodon del dia 11 d'octubre de 1948, el Dr. Junyent, una de les figures més importants del grup, va fingir que trobava en una esquadra dels murs del casal un pergamí, que s'havia fabricat ell mateix, en el que en un llatí macarrònic una dama assegurava que

havia assistit al part de Guillem de Mont-Rodon a la seva casa de Vic, i entre altres coses deia que si mai faltava descendència directe a Mont-Rodon, l'herència havia de passar a la família Costa de Vic, en virtut d'això, es va proclamar de broma, a Segimon Costa, un dels components de la Colla, com a "hereu de Mont-Rodon".

El motiu que va portar al Dr. Junyent a escriure aquest pergamí fou que des de feia molt de temps mantenien amb en Conrad Villarrúbia una discussió sobre el lloc on havia nascut el templer català. El Dr. Junyent defensava que havia nascut a Vic, juntament amb la resta d'integrants de la colla al contrari del que pensava en Conrad Villarrúbia que defensava que havia nascut a Taradell, tesis també sostinguda pel Dr. Pladevall. Fruit d'aquest esdeveniment i del nomenament de Guillem de Mont-Rodon com a vigatà il·lustre, es van denominar a si mateixos com a *Colla dels Mont-Rodons* i a partir d'aquest moment es van fer cada vegada més freqüents les Mont-Rodonades en aquest casal que conté una part romànica i una altre gòtica i que s'ha reconstruït en els darrers anys gràcies a un canvi de propietat, donat al mal estat en que l'havien deixat els antics propietaris.

Foto feta durant la Mont-Rodonada de l'any 2002 la qual mostra l'estat actual del Castell una vegada reformat.

En una d'aquestes Mont-Rodonades feta el 18 de gener de 1959, el Dr. Miquel S. Salarich i Torrents, que era un excel·lent poeta, va fer ofrena a tots els components de la colla Mont-Rodon d'una inesperada auca en la qual glossa el nom i alguna característica de cada un dels components de la colla.

Reproduceixo textualment aquesta auca:

Als amics de la Colla Montrodon

*Estem a casa, vol dir que és vostra,
En un autèntic reconet de Vicn,
Dessota el campanar que és una mostra
De ço que al nostre volt ens és amic.*

*Estimem les fondàries i l'altura,
Les cases i les pedres i els camins,
Si en tot alena l'amistat més pura
quina amistat no ha de regnâ aquí dins?*

*Ens acotxa la boira de la Plana
I la capa del vell estudiant,
aquí tot és història vigatana
que a tots els Montrodons va agermanant.*

*Tenim ben ampla i ferma la rodona,
Cada volta més braços i més cors,
Una flama ardorosa ens acarona,
En dolça companyia, vius i morts.*

*Si ens és donat als vius refer la història,
Ells la contemplen viva des del cel,
Per nosaltres seran la nostra glòria,
Per ells, nosaltres, som un pur anhel.*

*Anhel i glòria en amistat fecunda
Que escamparem arreu per tot el món,
Del cim més alt fins a l'allau més fonda
Sota el penó sagrat de Montrodon.*

*Tots aquest seguidors de Montrodon
Ara us diré, si em permeteu, qui son:*

***Ens dóna fortitud i ens dóna saba
L'agilitat del jove Pratedessaba.
Nostre primer i autèntic president
Que sempre sap quan plou o farà vent.***

***Té casa a Vich i un cràter a la lluna.
I el seu rellotge diu l'hora oportuna.
Ara digueu-me si amb tals condicions
Hi ha millor president pels Montrodons.***

***Mossèn Junyent, és a dir Monsenyor,
Nostre estimat i savi Director,
Ens fa de "cicerone" en cada ruta
I en les sessions ell porta la batuta.
Per les antiguitats té el nas molt fi
I a tot arreu hi troba un pergami,
I és un gran mèrit de la seva vida
Que en cada cas el troba fet a mida.***

***Element principal, En Colomer,
Que és de totes les Juntes tresorer.
Creieu que és perquè té cara de ric?
No, és perquè és molt honrat i bon amic.***

***En Costa, conegut per Segimon,
Hereu del cavaller de Montrodon,
Guarda els tresors fermats amb un candau,
Prò ara resulta que ha perdut la clau.***

***En Joan Puigcerver, perenne alcalde
Per nosaltres, si és que ens ho fa de "balde",
Va la castellanada per davant
Prò és que no trobo un altre consonant.
Amb el seu gest polit de gran senyor
És l'únic que improvisa la lliçó.***

***Dels germans Villarribia, és En Pepet,
Ànima transparent, esperit net,
Cor tendre i ardorós com una brasa,
Clàssic hereu i típic cap de casa.***

*A n'En Joaquim, d'ales de papallona
No n'hi manquen per volar una estona,
D'aquest ram és el rei de l'Univers,
Dels lepidòpters fa la Bíblia en vers.
Mossèn Lluís en té d'estrafolàries
Eines trencades, atuells amb c'aries!
Jo crec que de tant viure a l'Hospital
Li plau, només, allò que està malalt.*

*I En Conrad, dels germans el Benjamí,
Col·lecciona escarabats i en té a desdir,
Bon amic de la meteorologia,
Sap el què plou i neva cada dia;
I per treure's cabòries del cervell
Passeja pels voltants de Taradell.*

*Del gran poeta Miquel Bosch Jover
Per més que en digui mai prou en diré.
Humil fins una dèria franciscana
Fa més poemes que li dóna la gana;
És l'home de les felicitacions
I la delícia del humils minyons,
Mestre en tots els intents de cada dia
En prosa, en vers, tot ensenyant fa via;
I és tant modest dintre el seu gran anhel
Que jo crec que serà un nou Sant Miquel*

*Mossèn Jacint Costa, gest humil,
Fa uns versos purs sense mancar-hi un fil,
Artífex del tradicional Betlem;
Pintor del nostre pròcer Don Guillellem.
Perquè cap cosa no li sigui extinta
Ho porta tot lligat amb una cinta.*

*D'Acció Catòlica en Miquel Albó
Té cara i actituds de bon minyó,
Però a mi em sembla que té coses estranyes
Doncs és l'únic que ha repartit castanyes.*

*En Passola, xistós i amb molta vista,
És el nostre magnífic retratista.
Una santa mania el va voltant
I és que vol dar-nos, per patró, algun Sant;
Suposa que un no és prou i en cerca tres;
La Sagrada Família no li fa el pes.*

*L'apotecari Don Josep Genís,
Reposat i amb l'home feliç.*

*En el seu esperit conserva encara
La tradició nostrada del seu Pare
Que fou en el seu màgic cap al tard
El darrer brot del gloriós Esbart.*

*Al gran notari Josep Vall Serrano,
No el sabem veure sense un bona "habano";
Música i llibres són el seu afany
I s'hi gasta tot el que guanya a l'any.
I com que és un xicot treballador
En té una gran i bona col·lecció.*

***En Sala, amo i senyor d'una botiga
On tot el nostre es lliga i es deslliga;
Té dots expressives d'organitzador;
Prò a l'hora de parlar es queda al recó.
I és perquè diu que fa d'escoltador.***

*En Guillem Serra Bardolet, lletrat,
Homònim del cabdill abanderat;
Per assemblar-se més en professió
Al mestra del gran rei Conqueridor,
Prodiga el seu saber amb màgic zel
Als alumnes d'història a Sant Miquel.*

*Sabeu qui sap el text d'ara i abans
De tots els periòdics vigatans
I la guerra dels francesos el conquista?
En Miquel Furriols, el gran dentista
D'intel·ligència viva i tant desperta
Que a tothom té amb un pam de boca oberta.*

*Josep Oriol Vives Casanova
Amb gest de gran senyor sempre se'l troba.
L'hi hem d'agraït de cor la meravella
Amb què va restaurant Casa Parrella;
On fa reviure el seu llinatge antic,
Símbol del gran amor que sent per Vich.*

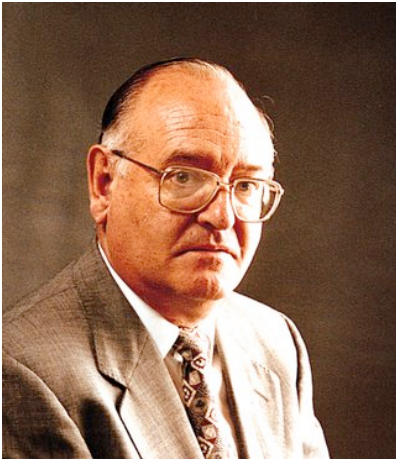
*En Josep Illa Català, advocat,
Jutge de pau, és l'home reposat,
Té una prosa florida que assaona
Les cròniques del Brusi a Barcelona.
Li escau pel posat patriarcal
La Rectoria de la Catedral.*

*Miquel Genís, un altre vigatà
D'aquells que nostres coses sap gustà;
Diu que fa col·leccions de Sant Miquel
I creu que així podrà guanyar el cel,*

Sols per allò "que amb els procuradors
Advocats a l'infern de dos en dos".
Manuel Sala, que és un bon senyor
Que no deixa d'anar a cap processó:
És de tot les Juntes Directives
De les obres benèfiques i actives;
I té uns grans magatzems al barri antic
Que bé pot dir que són "el Siglo a Vich".

Joan Durand, acèrrim Kubalista,
Darrera dels bons plats perdrà la vista,
Després de fer cures d'aprimar
I a Caldes de Bohí va a dejunar;
I gras i prim somnia tot el dia
L'instant que tornarà la monarquia.

**I Mossèn Pladevall sap de memòria
Geografia, tradició i història
De totes les masies d'aquest Pla
Igual que les tingués damunt la mà.
I vessa erudició damunt les planes
De cultural revistes ausetanes.**

Joan Sunyol remena medicines
Per fer reviure avui les teranyines
De l'Ausa que vol fer ressuscitar
Entre columnes del Temple Romà.
Tot, música, pintura i poesia
Són el seu pa beneït de cada dia.

Antoni Ubarrechena amb tantes ganes
De cantar excel·lències vigatanes
Que perquè li sortís bé la cançó
El varen fer padrí de l'Orfeó.
En tot el nostre, vibra i s'encapritxa
Per ell Bascònia, Vich i Serramitja.

D'En Joaquim Salarich, el meu germà,
Només vull dir que és un cirurgià
Que ens obrirà en canal si ens descuidem,
doncs de de que és soldat de Don Guillem
en lloc d'espasa porta un bisturí
que el maneja més ràpid i més fi.

Avui tenim un hoste extraordinari:
El fill del gran autor del "Dietari"
Que amb sa prosa selecte ha fet famós
El número del canó quaranta dos.

*No cal Ramon pronunciar el teu nom
Doncs aquests fets els reconeix tothom.*

*I també en Felip Vall, el gran pintor
Èmul de Sert en la decoració.
Si s'ha de fer una nova Catedral
Ell ens la pintarà de baix a dalt.*

*I Pere el Gran, Vinyoles i Vivet,
Donat a la comèdia a tort i a dret;
No és que les representi, és que les fa
Tot anant els diumenges a Vidrà.*

*I Anton Bayés Vayreda, dos cognoms
Que fan honor a aquests pairals tocoms;
Avui per un seu gest li hem d'agrair
Que els Montrodon els allotgem ací.*

*De mi sols us diré que sense mèrits
Sóc un enamorat dels temps pretèrits;
Vull fer rimar la medicina i l'art
I dels meus jocs tothom n'està fart;
I avui m'he sentit amfitrió
És solament per demanar perdó.*

*I ara deixeu-me dir-vos, cor a cor,
La trista llista dels amics que han mort:*

*Amant de nostres furs En Vicens Serra
Va ésser el primer que ens va deixar a la terra.*

*Don Honori Garcia, gran notari,
Que ens va escriure l'història del Templari.*

*Josep Maria Serra i Villaret,
L'artista dels pinzells i el cavallet.*

*Antoni Villarrubia, l'entomòleg,
Del seu saber, tot just escrit el pròleg.*

*I en la maturitat del seu esplet
El gran polígraf Manuel Brunet.*

*I amb aquests noms, esdevinguts històrics,
Glòria de Vich i honor del nostre món,
Tanco el rapport d'aquests retrats folklòrics
Dels cavallers de Montrodon.*

D'aquests versos, llegits en la reunió que tingué lloc en l'estatge vigatà del seu autor, la tarda del 18 de gener de 1959, se n'ha fet un tiratge exclusiu de 32 exemplars nominats, amb destí als components de la Colla Mont-rodons.

Totes aquestes persones participaven regularment de les trobades que feien els Mont-Rodons, però hi havia altra gent que participava puntualment en alguna d'elles com el Dr. Font i Rius al que vaig tenir l'oportunitat d'entrevistar. Tot aquest grup es va crear al voltant d'un pal de paller que era el Dr. Junyent, un important sacerdot, historiador i arqueòleg vigatà, va ser conservador tant del Museu Episcopal, com de la Catedral de Vic i és especialment important pels seus estudis sobre arquitectura romànica així com una extensa bibliografia relativa a la ciutat de Vic. Tenia altres membres destacats com l'Honori Garcia, que va ser el que va redactar els primers estatuts del Patronat d'Estudis Osonencs, ja que ell era notari de professió. Josep Pratdesaba, reconegut astrònom que fins i tot té el seu nom en un dels cràters de la Lluna i que va ser el primer president del Patronat d'Estudis Osonencs i Francesc Sala, l'amfitrió de les trobades ja que es celebraven a la seva llibreria, i el meu avi matern.

La Llibreria Sala va ser una de les més importants de la zona i de Catalunya per la publicació de llibres en català, cosa que en aquella època era molt difícil de trobar. Publicava aquests llibres gràcies a la petita editorial que regentava amb el seu germà i tot i que no li era econòmicament rendible, va dur a terme una important tasca de conservació de la llengua catalana durant aquells anys de repressió del català.

Destaquen amb el número 2 el Dr. Font i Rius amb el número 3 Josep Pratdesaba, amb el número 4 el Dr. Junyent, amb el número 8 Honori Garcia, amb el número 12 Andreu Colomer i amb el número 17 el meu avi, Francesc Sala entre altres membres fundadors dels Patronat d'Estudis Osonencs. Foto de l'any 1958.

Aquesta editorial inaugurarà la seva labor cultural el desembre del 1943 amb una edició commemorativa del primer centenari de "El Criterio" de Jaume Balmes, amb il·lustracions del prestigiós dibuixant Joan García Junceda.

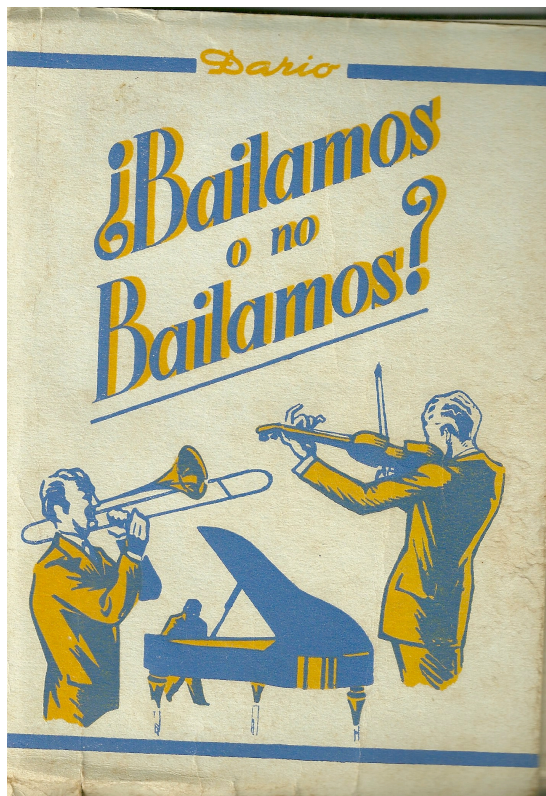
Les possibilitats editorials d'aquell moment no eren gaire optimistes, ja que les edicions en català encara estaven prohibides.

Dos anys després, el 1945, amb motiu del primer centenari del naixement de Jacint Verdaguer, l'Editorial Sala publicà una edició molt acurada del poema Canigó, encara en català antic però amb la introducció ja segons les normes ortogràfiques. Les il·lustracions també foren a càrrec de Junceda.

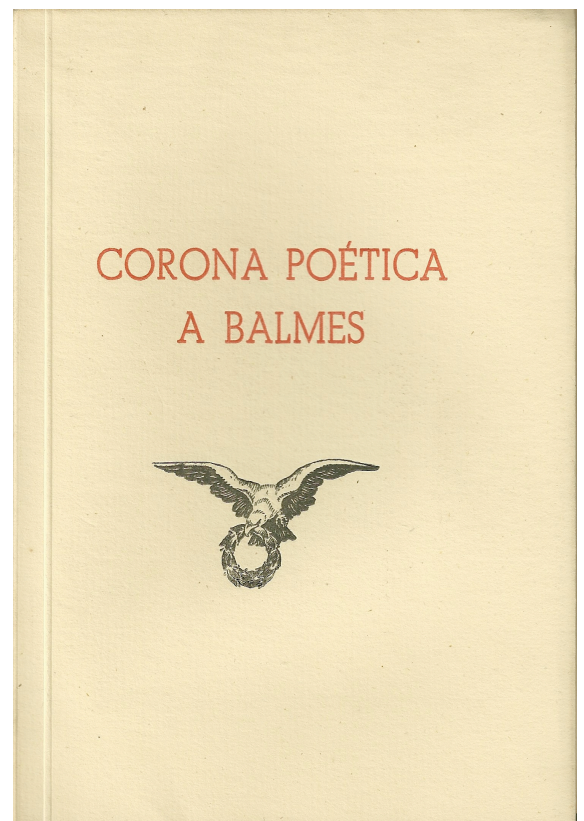
Cal destacar com a anècdota, que aquest mateix any, l'Editorial Sala va publicar la primera edició del llibre "Bailamos o no Bailamos" escrit per Darío, nom amb què signà les seves obres el Dr. Ramon Masnou, eclesiàstic català que fou bisbe de Vic.

A més l'Editorial Sala publicava petits llibrets sobre temes varis, la majoria en català tot i que també n'hi havia en castellà.

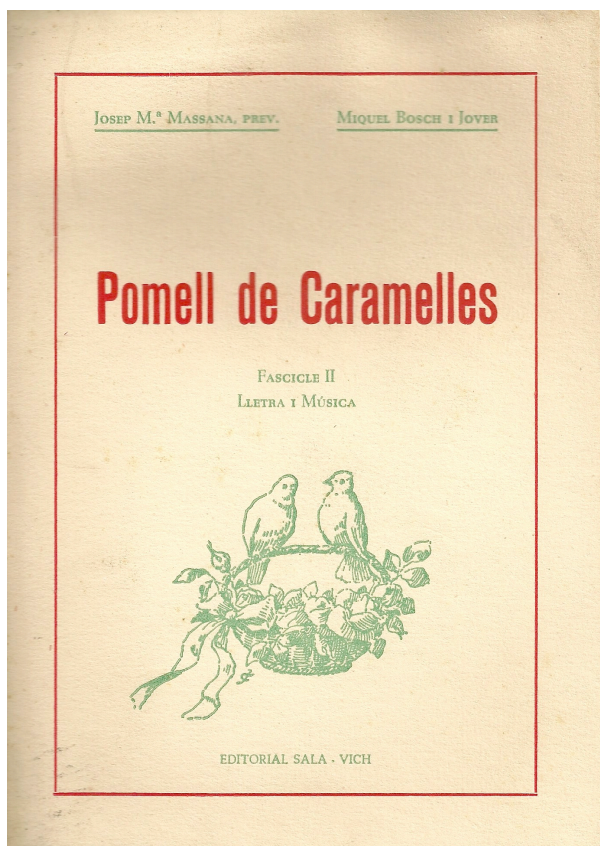
A continuació apporto les portades d'alguns d'aquests llibrets i del llibre "Bailamos o no bailamos".

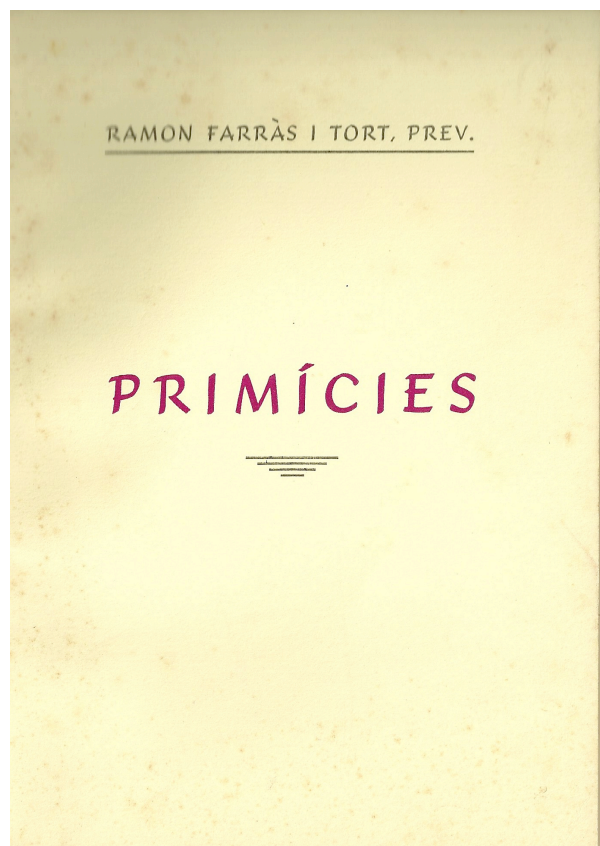
Portada del llibre "Bailamos o no bailamos"

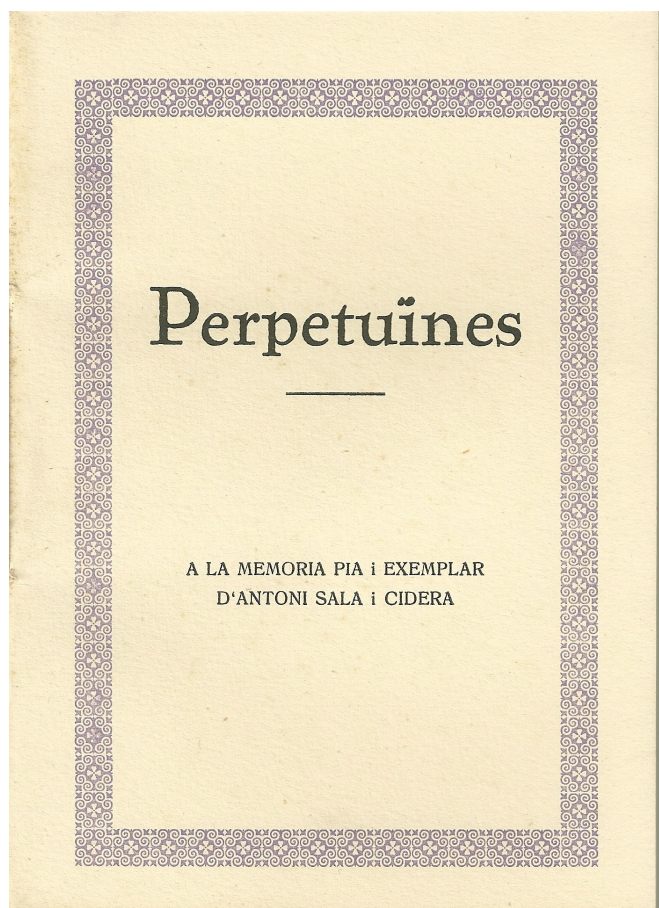
Llibret dedicat a Jaume Balmes

Libret titulat "Pomell de Caramelles" escrit per Miquel Bosch i Jover, membre del Patronat

Llibret que conté obres de Ramon Farràs, que va morir l'any 1936. Publicat l'any 1964

Llibret publicat l'any 1952 en memòria d'Anton Sala, germà de Francesc Sala que havia mort feia poc.

Logotip de l'Editorial Sala.

Guillem de Mont-Rodon

Guillem de Mont-Rodon va néixer l'any 1165 i no se sap exactament el seu lloc de naixement ja que hi han discrepàncies entre els experts sobre si va néixer a la ciutat de Vic o a Taradell. L'any 1203 ingressà a l'Orde del Temple que és una institució medieval de caràcter religiós i militar carregada de tints llegendaris que es va fundar poc després de la primer croada, a l'any 1118 o 1119 segons les fonts, per nou cavallers. L'any 1214, fou anomenat mestre del

Guillem de Mont-Rodon

Temple al Regne d'Aragó, Catalunya i el comtat de Provença. Va participar al servei del rei Pere II d'Aragó a la Batalla de Las Navas de Tolosa i en la Batalla de Muret, en la qual va morir el rei Pere. Davant d'aquesta mort, s'havia de buscar l'hereu de la Corona, que era el seu fill de només 5 anys, Jaume I que era fill de Pere II i de la reina Maria de Montpeller. Tot i que, els seus pares estaven tramitant el seu divorci, i l'engendrament del mateix Jaume, tal i com explica ell mateix en la seva *Crònica*, fou fruit d'un engany que ordiren els seus consellers, desesperats perquè el regne no tenia cap hereu, un fill legítim del rei per succeir-lo. El rei Pere, va fer un acord militar de col·laboració amb el comte de Leicester, Simó de Montfort i li va deixar com a garantia el seu petit fill Jaume, amb el pacte de casar-lo amb Amícia, filla de Simó de Monfort.

Malgrat el pacte que havien fet el 27 de gener de 1211, Simó de Montfort va atacar el comte de Tolosa que era el principal amic i vassall del rei Pere, cosa que va provocar que el rei de la Corona d'Aragó entres en guerra amb el comte de Leicester, que a la vegada, tenia com a ostatge al seu fill. Malauradament, el rei Pere va morir el 13 de desembre de 1213 a la batalla de Muret, mentrestant, Simó de Montfort, emparat en el pacte fet el 1211 amb el rei Pere sobre el matrimoni del petit Jaume amb la seva filla Amícia, el retenia en poder seu segurament perquè confiava esdevenir així el tutor i el regent del rei Jaume

Jaume I el Conqueridor

fins a la seva majoria d'edat. Això, com és lògic, tenia desesperats els comtes catalanoaragonesos. Per aquest motiu, i aconsellats pels templers, es van dirigir a Roma perquè el papa obligués a Simó de Montfort a retornar el príncep.

Al final de l'any 1213 marxava cap a Roma, a entrevistar-se amb el sant pare, una ambaixada, de la qual formaven part Guillem de Cervelló, el mestre del Temple Guillem de Mont-Rodon i dos nobles de l'Aragó, Eiximen Cornel i Pere Ahonès, per tal que el papa fes de mitjancer en l'assumpte. Aquest, que ja estava avisat del fet a través dels templers i dels seus

legats, el 23 de gener de l'any 1214 va expedir una butlla en la qual manava a Simó de Montfort que retornés l'infant, i a la vegada va designar un legat o comissionat perquè es fes càrrec de l'infant Jaume i el lliures als templers per tal que el guardessin. Per aquest motiu, Guillem de Mont-Rodon és un personatge molt important en la història de Catalunya ja que va ser la persona que va exercir com a tutor del jove Jaume al qual es va encarregar de protegir i educar, concretament va estar sota la seva responsabilitat dels 6 als 9 anys fins que el 1217 els nobles catalans i aragonesos en demanaren la seva sortida. Cal recordar que anys després, es convertiria en el rei de la Corona d'Aragó més important de la història gràcies a la seva multitud de conquestes arreu de la Mediterrània, per això se'l recorda amb el nom de Jaume I el Conqueridor.

Guillem de Mont-Rodon fou nomenat per Jaume I el Conqueridor, Procurador General de les rendes reials de Catalunya i fou elogiat pel mateix rei en la seva *Crònica* per la seva lleialtat. Va morir l'any 1225 a Taradell, concretament al seu casal de Mont-Rodon on la *Colla dels Mont-Rodons* i celebrava la majoria de les seves sortides i d'on pren nom el grup

Patronat d'Estudis Ausonencs

Tal com he dit anteriorment, aquest grup cultural va néixer amb l'objectiu de crear una institució que es va anomenar Patronat d'Estudis Ausonencs que tenia com a objectiu fomentar l'estudi i la investigació de tots els valors comarcals en el terreny de la història i de les manifestacions artístiques, basats en la coneixença i l'exploració dels arxius i monuments. Es va constituir el 29 de març de 1952, després de que un dels membres del grup que era notari, l'Honori Garcia, redactés la seva constitució.

El primer president d'aquest Patronat va ser l'astrònom Josep Pratdesaba i Portabella; el vicepresident i animador cultural, el Dr. Junyent i Subirà; el secretari, Josep Ylla-Català i Casals, i el tresorer, Andreu Colomer i Munmany.

Per tal de complir aquest objectiu, l'entitat va crear una revista semestral, *l'Ausa* en la qual s'hi publicaven un seguit d'obres de caràcter científic, cultural i històric, algunes estaven escrites en català i altres en castellà ja que el règim només donava permís per escriure en llengua catalana les obres de folklore i

literatura, per tant, totes les obres que parlaven sobre temes científics o històrics s'havien d'escriure en castellà, tal i com em va explicar el Dr. Pladevall, que després d'escriure un article en català d'història, va rebre una carta en la qual li deien: "Sólo se permiten en lengua vulgar cosas de literatura y folklore" per això, no va poder escriure cap article històric més en català.

Actualment el Patronat encara existeix i té una gran importància dins la comarca d'Osona sobretot i segueix publicant semestralment la seva publicació, *l'Ausa*.

Portada de la Revista Ausa

En les tertúlies que es duïen a terme setmanalment després de la creació del Patronat, es discutien els articles i obres dels diversos àmbits que es podien publicar en la següent edició de la revista de l'entitat, ja que en els primers temps de la revista, els membres de la Colla Mont-Rodons com els poetes Miquel S. Salarich i Miquel Bosch i Jover, els científics Manuel Portavella i Casanova, Miquel Furriols etc. eren els que van escriure els primers articles, per aquest motiu es discutien el valor d'aquests articles i quins eren els adequats per aquell número que s'estava confeccionant. L'existència del Patronat, que era l'objectiu d'aquell grup de persones, no va pas desfer el nucli central de la Colla Mont-Rodon, ja que se seguiren fent les trobades habituals i enfortí el grup, degut a que havien complert el primer objectiu que s'havien fixat.

La cavalleria de Mont-Rodon

Per donar un aspecte un xic més folklòric i medievalista a les "Mont-rodonades", l'any 1963, es va decidir crear l'orde de Cavalleria de Mont-Rodon. Per aquest motiu, a mitjan any 1963, es va redactar un per un i amb temes al·lusius a cada un dels destinataris, uns artístics pergamins en els quals es nomenava els seus membres "Cavallers de la Cavalleria de Mont-rodon" en el grau de parladors o escoltadors, segons l'actitud de cadascun d'ells.

Així, entre bromes, amb un ambient amical i conservant el caràcter inicial i de tertúlia cultural, les "Mont-Rodonades", es van continuar fent una o dues

Fotografia d'una Mont-Rodonada de l'any 2005, tot i que digui que és de l'any 2008. En la fotografia Ramon Montanya, primer alcalde democràtic de Vic, Ramon Costa, propietari del Castell, Artur Mas, actual President de la Generalitat i Andreu Colomer, membre del Patronat.

vegades l'any, en indrets diferents i de forma itinerant a diversos cases dels membres del grup, havent-se arribat a fer inclús, una vegada a Camprodon.

Fins que l'any 1983, el castell de Mont-Rodon va ser adquirit pel seu actual propietari, Ramon Costa, que va procedir a la seva restauració.

Degut al ascendent d'aquest castell a la "Colla dels Mont-Rodons", aquest van demanar l'any 1983 per poder celebrar-hi la Mont-Rodonada anual. El propietari va demostrar un gran interès, fent que aquestes trobades es van establir definitivament en aquest indret cada any per Tots Sants.

Aquesta trobada amb els anys s'ha convertit en un esdeveniment social, obert a molta gent i en el que es llegeixen obres culturals i es fa un sopar per tots els assistents i per acabar la festa es fa un concert.

On som
On som

Els ponts de diàleg

Fins ara hem parlat de dos episodis diferents de defensa de la cultura catalana i de la llibertat del poble català inspirat en un context majoritàriament conservador i catòlic, que està en profund desacord amb el Règim franquista, que s'originen a mitjans del segle XX. Ara el que cal fer és analitzar la idea de país que tenien aquests sectors catalanistes durant aquella època, que a diferència dels que molts pensen, aquesta defensa i activitat no era exclusiu d'altres moviments potser més coneguts com l'Assemblea de Catalunya o els partits polítics il·legalitzats com el PSUC.

Els dos màxims exponents d'aquest pensament catalanista dintre la unitat d'Espanya són Jaume Vicens Vives i Salvador Espriu, ja que els dos van escriure dues obres relacionades amb aquest tema, tot i que parlaven d'àmbits molt diferents.

Degut a la situació en la qual estava Catalunya dins l'Espanya d'aquella època, que era considerada una simple regió dins el conjunt del territori espanyol, aquests dos autors catalans reclamaven que Espanya es convertís en un Estat autonomista, és a dir, en un Estat descentralitzat dividit en diverses autonomies que tinguessin unes competències determinades i que fossin els màxims responsables legislatius en els àmbits en els quals l'Estat els hi hagués cedit les competències i això ho haurien d'executar mitjançant un finançament que rebrien de l'Estat, malgrat que en el cas de Catalunya actualment, nosaltres donem més diners a l'Estat Espanyol dels que després rebem per invertir a Catalunya. A tall d'exemple, per cada cent euros que Catalunya dona a l'Estat Espanyol, la Generalitat només en rep seixanta-vuit, segons dades publicades l'estiu del 2010 pel Govern Espanyol o també en un Estat Federal, és a dir, una idea d'organització política semblant a la que tenen actualment països com Alemanya o els EEUU, en els quals el país està dividit en diferents Estats, que tenen la seva pròpia legislació i que cadascun administra els seus diners, però l'Estat Central, es reserva

algunes competències que no es poden aplicar de forma diferent als diferents Estats com són les competències per exemple en matèria de defensa.

A mitjans segle XX, una forma de govern que no fos la dictadura era impensable, per això aquests dos personatges des de Catalunya reivindicaven una nova forma de govern, ja que veien que no només Catalunya, sinó tot l'Estat s'estava quedant endarrerit en tots els àmbits vers la resta de països europeus, sobretot si ens comparàvem amb països com Alemanya, França o el Regne Unit, o respecte la primera potència mundial d'aquella època després de la Segona Guerra Mundial, els EEUU.

Però no ens hem d'equivocar, ja que aquestes persones en cap moment van defensar la independència de Catalunya respecte Espanya, tot i que eren profundament catalanistes, sinó que ells només demanaven que a Catalunya se li concedissin més competències per tal de que es pogués desenvolupar i d'aquesta manera poder constituir una Espanya més forta i més unida, ja que aquesta cessió d'autonomia i de competències, no només s'havia d'aplicar a Catalunya, sinó que s'havia d'aplicar a les diferents regions espanyoles.

Salvador Espriu

Per una banda tenim a Salvador Espriu que va néixer l'any 1913 a Santa Coloma de Farners i va morir l'any 1985 a la capital de Catalunya, passava la majoria dels estius al poble d'on era la seva família. Malauradament, de molt jove va agafar el xarampió i el va convertir en un noi molt fràgil que agafava malalties molt fàcilment, això va provocar que aquell nen que era juganer i trapella passés llargues temporades el llit, cosa que va provocar que es convertís en un gran amant de la literatura i

es convertís en un gran escriptor. Va rebre el màxim reconeixement a la seva obra l'any 1972 amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

És especialment coneguda la seva obra titulada el *Cementiri de Sinera*, en el qual parla del poble del seu cor, Arenys de Mar al qual inverteix al nom substituint-lo per Sinera. La seva obra més reconeguda internacionalment la que ens proporciona la seva visió de Catalunya en aquells moments és la *Pell de Brau*, escrita l'any 1960.

En aquesta obra del poeta català es parla de la relació entre Catalunya i Espanya però en cap moment en l'àmbit polític, sinó que representa una exaltació del sentiment nacional de Catalunya mitjançant la unitat del seu poble a través d'una llengua comuna, unes costums, uns sentiments, una ànima etc.

Per altra banda, el que intentava demanar aquesta obra era la igualtat per a totes les "nacions" d'Espanya. Aquest model que descriu Espriu en aquesta obra va servir com a model

per molts dels intel·lectuals i polítics de l'època.

Reproduceixo un fragment de la pell de brau que resumeix el pensament que expressa l'escriptor en la seva obra.

*Escolta, Sepharad: els homes no poden ser
si no són lliures.*

*Que sàpiga Sepharad que no podrem mai ser
si no som lliures.*

I cridi la veu de tot el poble: "Amén."

(...)

*Fes que siguin segurs els ponts del diàleg
i mira de comprendre i estimar
les raons i les parles diverses dels teus fills.
Que la pluja caigui a poc a poc en els sembrats
i l'aire passi com una estesa mà
suau i molt benigna damunt els amples camps.
Que Sepharad visqui eternament*

*en l'ordre i en la pau, en el treball,
en la difícil i merescuda
llibertat.*

En l'obra d'Espriu, Sepharad és Espanya i en aquest fragment l'autor demana que aquesta Sepharad respecti i estimi la diversitat cultural i lingüística dels diferents territoris que el formen i que d'aquesta manera pugui el país avançar cap a una pau entre els diferents territoris si es troben en equilibri i d'aquesta manera poder garantir la llibertat de tots els homes que viuen a Sepharad.

Jaume Vicens Vives

L'altre autor destacat és Jaume Vicens Vives que va néixer l'any 1910 a Girona i va morir a Lió a l'edat de cinquanta anys. És un important historiador català que destaca per la seva investigació sobre la Corona d'Aragó del segle XV, sobre la qual va escriure l'obra *Ferran II i la Ciutat de Barcelona 1479-1516*. També és important en l'àmbit editorial en el qual encara conserva una editorial que porta el seu nom. Tot i que en l'àmbit que va tenir més

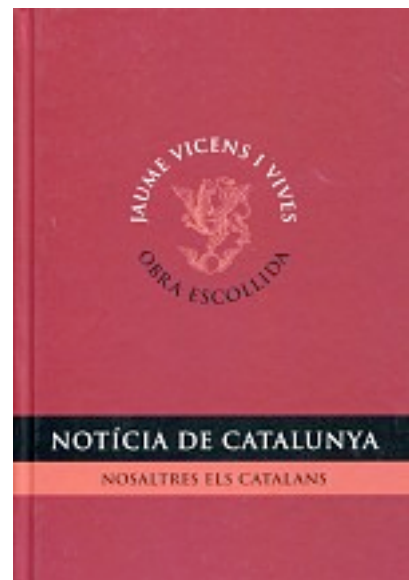
pes i més importància és en el polític, ja que va afavorir els ponts de diàleg entre els sectors catalanistes i el règim franquista, fins i tot, va arribar a trobar-se amb un dirigent del règim franquista, el tinent general, Martínez de Campos, tutor del rei Joan Carles, al qual li va manifestar la necessitat de democratitzar el règim. Malauradament, la seva mort prematura l'any 1960 van eliminar de sobte les seves aspiracions polítiques, ja que segons diuen els historiadors,

hauria tingut un paper important a la transició política d'Espanya i que fins i tot podria haver sigut president de la Generalitat de Catalunya.

Tot i la seva mort prematura, ens han arribat dues obres de vital importància per saber la seva visió d'Espanya i de Catalunya.

Per una banda, trobem un manifest polític que va escriure el desembre de l'any 1956, en el qual presenta el seu full de ruta per construir una nova Catalunya. La idea principal d'aquest escrit consistia en crear un Estat Federalista en un context de democràcia. El manifest es va titular *Aliança pel Redreç de Catalunya* i al voltant d'aquest escrit va intentar crear una associació clandestina que es va anomenar "L'associació pel Redreç de Catalunya" en el qual va intentar agrupar en les reunions d'aquesta associació i van participar persones de l'entorn socialista, de la democràcia cristiana i de l'extinta Lliga Regionalista.

Per altra banda tenim la seva obra més important que és l'assaig *Notícia de Catalunya* en el qual fa un anàlisi econòmic a través de descriure la història en l'àmbit econòmic de Catalunya i d'Espanya des del segle XV, fins als anys cinquanta del segle XX, que és quan es publica el llibre, exactament l'any 1954 i també explica els mecanismes pels quals el poble català ha tirat endavant durant aquest període de temps i resumeix aquesta idea de progrés a través de dues paraules, la feina i la eina.

La idea de Vives es molt semblant a la d'Espriu, tot i que el poeta ho escriu des d'un àmbit més d'exaltació del sentiment de nació dels ciutadans de Catalunya, en canvi, Vives, com a historiador que era, realitza un anàlisi acurat de l'economia durant els últims cinc segles.

Cal recordar que aquest any que acabem de finalitzar, el 2010, era l'any Vicens Vives ja que es commemoren cent anys del seu naixement. Per aquest motiu, el 30 de juny de 2010, el president Pujol va donar una conferència a Sabadell que s'emmarcava dins el context d'aquest any de Jaume Vicens Vives, en la qual va sintetitzar la idea que tenia aquest personatge envers la relació entre Catalunya i Espanya amb les següents paraules: "Vicens tenia la idea d'una

Espanya oberta, moderna, esponjosa, capaç de sumar voluntats i d'acceptar un intervencionisme de Catalunya a Espanya. Tot amb la voluntat de que Espanya anés endavant i s'evitessin nous episodis traumàtics".

El mateix Pujol reconeix que el mateix Vicens Vives va ser una de les persones de les que va rebre més influències, ja que com ell confessa en l'entrevista que vaig tenir l'oportunitat de fer-li, la seva obra i els seu pensament el van ajudar a entendre moltes coses que fins aquell moment no havia sigut capaç de fer-ho. A més, Vicens Vives va exercir com a mestre de molts joves d'aquella època com també va fer Raimon Galí amb el CC. Pujol considera aquestes dues persones com els seus dos grans mestres.

Política de “peix al cove”

Aquesta influència de Vicens Vives va ser tant gran que, quan es va acabar la dictadura, com bé és sabut, es va restituir la Generalitat de Catalunya i Pujol, contra pronòstic es va convertir en el primer president elegit de forma democràtica de la màxima institució catalana després de la dictadura. Era el candidat de CiU una coalició entre CDC (Convergència Democràtica de Catalunya), creada l'any 1974 pel mateix Pujol amb l'objectiu de començar la segona etapa de la seva carrera política, la de reconstruir una Catalunya desfeta pel règim i que es legalitza l'any 1977 amb la mort de Franco. Des d'aquest moment CDC es situarà com un partit no condicionat mai per una doctrina ideològica predeterminada, sinó que, inspirat tant per la socialdemocràcia, la democràcia cristiana i les millores socials de les economies nòrdiques -sobretot la sueca- intentarà adaptar-se sempre a la realitat política

Preses de possessió de Jordi Pujol com a president de la Generalitat el 8 de maig de 1980

sense perdre uns valors centrals de democràcia i autonomisme. També formava part de la coalició UDC (Unió Democràtica de Catalunya).

La victòria de Pujol va ser totalment inesperada perquè després de la dictadura es pensava que l'alternativa seria un partit d'esquerres, en aquell moment el PSUC, que era el millor situat per agafar les regnes del país, però sorprenentment el partit que va sortir vencedor d'aquelles eleccions va ser CiU, un partit de centre que no defensava una ruptura de les relacions amb Espanya, sinó tot el contrari, crear ponts de diàleg amb el Govern Central per tal d'obtenir millores per Catalunya i no apostar per una via més radical que és la solució que presentava el PSUC. Pujol va explicar aquesta postura en la mateixa conferència que va fer a Sabadell en commemoració del centenari del naixement de Vicens Vives amb les següents paraules: "Quan al juny del 1977, després de les primeres eleccions al Congrés, en Trias Fargas, en Roca i jo mateix ens reunim i ens preguntem com ha de ser la nostra relació i idea d'Espanya vàrem dir que hi havia d'haver estabilitat, governabilitat i continuïtat i que això implicava el reconeixement de Catalunya en una Espanya renovada".

El primer Govern de Jordi Pujol

Quan Pujol va arribar a la presidència de la Generalitat de Catalunya, va seguir el que havia promès durant la campanya electoral i va començar a aplicar una

“tàctica” o manera de negociació que es va anomenar com a “peix al cove” consisteix en que en l’època de Pujol com a President de la Generalitat, anava a Madrid per tal d’obtenir les competències en diferents àmbits per tal d’aconseguir el que necessitava en aquell moment, és a dir no demanar més del que necessitem perquè això podia comportar conseqüències negatives, en aquest cas podien empitjorar les relacions entre Catalunya i Espanya. Tot i que el més important d’aquesta manera d’actuar, és tenir molt clar que es vol fer i tenir planejat quins són els sectors estratègics i més importants per afavorir el desenvolupament. D’aquesta manera anava obtenint el que necessitava en cada moment però no a canvi de res, ja que sempre hi ha d’haver-hi una

compensació en tot i en aquest cas, Catalunya havia de contribuir a la transformació social econòmica i social que estava portant a terme Espanya. Això es realitzava sempre sense incomodar a Madrid, ja que si en algun moment aquesta situació es donava, Espanya tancava l’aixeta i ja no ens concedia res més. Aquesta forma d’actuar tenia desavantatges ja que pot provocar que s’acceptin traspassos sense unes dotacions econòmiques suficients o amb un dèficit que, moltes vegades, no està clar quina administració ha d’assumir en el futur i que pot convertir-se en un llast financer

per a la Generalitat i a més també es podia donar al cas que no s'assolissin totes les competències que estàvem a disposició d'aconseguir, ja que sempre és difícil determinar a on està el límit.

Pujol defensa aquesta teoria utilitzant la base que presenta Vicens Vives en el seu llibre *Notícia de Catalunya* ja que com he dit anteriorment, el progrés de Catalunya s'ha de basar en dos pilars, l'eina i la feina. Seguint aquest model, Pujol diu que s'han d'obtenir les eines, que en aquest cas és la Generalitat de Catalunya per tal de desenvolupar-se, però si tenim la Generalitat però no

Un exemple d'infraestructures, la AP-7

tenim cap mena de competència en els diferents àmbits no podem dur a terme cap acció per tal de tirar endavant. Per aquest motiu, anaven a buscar aquelles eines necessàries a Madrid per dur a terme aquelles accions que creien que afavoririen el progrés de Catalunya. A tall d'exemple, si

Catalunya i concretament la Costa Brava necessita una nova variant, per tal de construir-la és necessari tenir una Conselleria d'Obres Públiques que permeti construir aquesta carretera i també el finançament adequat i els diners per poder-la pagar i per aquest motiu, la construcció d'aquesta no seria possible si anteriorment no s'hagués viatjat a Madrid i obtingut aquestes competències no seria possible la seva construcció. Per altra banda, la construcció d'aquesta carretera afavorirà la circulació dels vehicles per aquesta zona, la qual el seu principal sector econòmic és el turisme el qual dóna feina a molta gent i si les infraestructures són millors, en teoria hi haurà més gent que visiti aquesta zona i per tant estarem complint el segon pilar que defensava Vicens Vives en la seva obra, la feina.

Malgrat que aquest model va tenir vigència durant tot el seu mandat amb el qual va aconseguir que Catalunya progressés de manera molt satisfactòria ha declarat que el model que havien descrit Espriu i Vicens Vives en les seves respectives obres ha fracassat i que per tant, tots els seus seguidors, entre els

quals ell mateix s'hi inclou ho han fet també ja que últimament s'han trencat els anomenats ponts de diàleg que trobàvem entre Catalunya i Espanya i que permetien que tingués èxit aquest model.

A més l'Espanya que preveien aquests autors que hi hauria quan acabés el règim franquista no era la que en realitat hi ha, ja que no és l'Espanya oberta que vol integrar a tots als pobles i que respectes les diferents identitats i llengües que formen l'Estat espanyol, sinó que defensen que tots som iguals i que no hi ha diferències entre nosaltres, cosa que mostra que en realitat no eren tant oberts com semblaven, sinó tot el contrari.

Actualment fins i tot, en comptes d'avançar anem endarrere ja que últimament s'ha produït la resolució del Tribunal Constitucional que ha retallat l'Estatut que van aprovar la majoria de partits catalans a l'any 2006 i que ha comportat que en comptes d'anar cap endavant, en certs moments sembli que anem endarrere.

Manifestació del 10 de juliol de 2010

Aquesta resolució va comportar que molts catalans sortissin el carrer el dia 10 de juliol de l'any de 2010 convocats per l'entitat "Omnium Cultural" sota el lema "Som una nació. Nosaltres decidim" per tal de protestar en contra de la sentència del Tribunal

Constitucional i reivindicar que Catalunya tingués l'anomenat dret a decidir perquè el poble català juntament amb la seva llengua, tradicions i costums forma la nació catalana.

On anem?
On anem?

Quin model hem de seguir?³

Arribats a aquest punt, en el qual el model d'autonomies està completament exhaurit i no es pot obtenir cap tipus de millora per Catalunya, cal preguntar-nos, i ara què? Quin model hem de seguir d'ara endavant per assegurar el progrés del nostre país Catalunya?

Actualment sembla evident que el model a seguir és el de la independència però segons qui ens el pinta com un camí fàcil, però en realitat no ho és ja que el mateix president Pujol, en l'entrevista que li vaig fer, en aquesta pregunta sobre el camí que havia de seguir en aquests moments, em va dir que era un tema massa complex per un treball de recerca, cosa que permet observar la

El camí a seguir és la independència?

gran complexitat de la paraula independència i que no és una cosa que es pot fer d'avui per demà, ja que per fer aquest pas endavant s'han d'haver estudiat si avançar cap a la independència ens sortiria a compte ja que en el moment donar el pas cap a la constitució d'un Estat Propi, després no ens podem tirar enrere ja que una vegada s'ha decidit fer una actuació d'aquesta

³ Informació extreta de l'entrevista amb Jordi Pujol i de l'entrevista a Jordi Pujol que li fa el diari Avui.

transcendència no pots mirar endarrere i penedir-te de la teva acció alhora que em va dir que per saber la seva opinió sobre aquest tema, mirés l'entrevista que l'hi havia fet el diumenge abans un periodista del diari Avui. Reprodueixo textualment la pregunta i la resposta:

“CiU és vot útil també per als independentistes?”

El vot útil per treure Catalunya de l'atzucac és CiU, que, a més, reclama el dret a decidir. En aquests moments estem ens uns moments de confusió i de trànsit. Independentisme? S'ha de deixar oberta la porta, però primer cal treure Catalunya del sot, hem de treure el carro de les roderes on s'ha encallat. I això ho ha de fer algú i ara. Això no ho pot fer el tripartit, ja s'ha vist.”

Per això és important analitzar si avançar cap a una Catalunya independent és viable, tant amb l'àmbit econòmic, social etc. i en el cas que fos viable com ho hauríem de fer per deslligar-nos de la resta d'Espanya, ja que sembla que aquest pas sigui molt fàcil, però en realitat és un tema molt complex perquè Espanya és molt difícil que deixi escapar una de les seves comunitats autònomes que produeix més i per tant una de les més riques.

També és interessant analitzar les opcions que hi ha en el cas que fos impossible aconseguir la independència i hauríem de seguir dins el context espanyol, és a dir valorar noves opcions per tal d'avançar cap a un altre model d'Estat que ens beneficiés més del que tenim actualment i que ens permetés seguir avançant tal i com hem fet als últims anys amb la política de “peix al cove” que s'ha exhaurit.

El que és cert és el greuge econòmic que avui dia patim els catalans ja que si tenim en compte el que nosaltres donem a l'Estat Espanyol cada any i el que nosaltres rebem posteriorment està clar que hi perdem molts diners ja que un càlcul que es va fer l'any 2005 va mostrar que cada cent euros que Catalunya dóna a Espanya, després només en rep 68 euros, és a dir que per cada cent euros que donem, en perdem trenta-dos, és a dir que els diners que aproximadament perdem cada any són aproximadament un 10% del PIB català, això representa la espectacular xifra de aproximadament 22 mil milions d'euros segons el CCN (Cercle Català de Negocis) 14 mil milions d'euros

segons l'Estat Espanyol i 16 mil milions d'euros segons la Generalitat de Catalunya, si agaféssim la xifra que dona el CC, això representa 60 milions diaris o 3000 euros per habitant i per any. Aquest desfalc s'anomena dèficit fiscal català i és el resultat de la diferència dels diners que dona cada any Catalunya a l'Estat i els diners que el Govern Central inverteix a Catalunya. Aquest fenomen també s'ha anomenat des d'alguns sectors com un espoli fiscal degut a les grans quantitats que ens pren Espanya, en canvi n'hi ha com Extremadura que reben 162 euros per cada cent euros que ells donen, cosa que justifica el govern espanyol amb l'argument de que les regions més riques han d'ajudar a les més pobres.

Segons els càlculs efectuats i publicats pel Cercle Català de Negocis, si no es produís aquest "espoli fiscal", es calcula que Catalunya es situaria en el 4t lloc de la Unió Europea en PIB per càpita.

Tot i que, el que també s'ha de tenir en compte i que moltes vegades es passa per alt és el fet que la independència comportaria que les despeses que hauria d'afrontar la Generalitat de Catalunya augmentarien considerablement, ja que s'hauria de fer càrrec de coses que actualment són competència exclusiva del Govern Central, com podria ser Seguretat i Defensa, Infraestructures com ara les línies de ferrocarril, cosa que reduiria els beneficis que es poguessin obtenir sense que es produís aquest "espoli fiscal".

Moltes vegades s'ha dit que Catalunya no pot ser un país independent perquè és massa petit, però això és completament fals, perquè hi ha països com Suïssa que té una extensió similar i no només són totalment viables des del

punt de vista econòmic, sinó que Suïssa és el segon país més ric del món segons alguns economistes i no té sortida al mar ni està tant ben comunicat com ho està Catalunya ja que es troba a dalt de les muntanyes, per tant aquest argument és totalment fals i no té cap base econòmica. A més, els països petits solen ser més rendibles que els grans, un gran exemple d'això és que el país més ric de la Unió Europea és Luxemburg, que té molt poca extensió de terreny però que està molt ben comunicat i té una indústria molt potent.

Un altre argument que també s'utilitza, és que Catalunya no pot ser independent ja que no disposa recursos naturals, però aquest plantejament també és completament erroni i és una contradicció ja que Espanya tampoc té recursos naturals en el seu territori i a més a més, hi ha països com Singapur, Corea del Sud o Taiwan que tampoc en tenen i en els últims anys han experimentat un notable creixement econòmic.

Ara mateix, sembla primordial en l'actual context econòmic i social, superar la crisi econòmica que pateix el país, per tant el que està damunt la taula és un nou pacte fiscal que equilibri els desajustos del Dèficit Fiscal Català actual.

Mirant més enllà i sempre prioritant l'àmbit econòmic trobem opinions diverses de reconeguts economistes que avalen o desestimen la possibilitat de que Catalunya pugui esdevenir un Estat Independent.

A continuació, passo a detallar dues opinions antagòniques sobre aquest tema com són les de Xavier Sala i Martín i de Mikel Buesa.

Segons el prestigiós economista de la Universitat de Columbia (EEUU), Xavier Sala Martín⁴, la història recent mostra que la independència de Catalunya és totalment viable, ja que l'augment del comerç internacional ha fet possible la

Xavier Sala Martín

⁴ Extret d'un escrit preparat per Xavier Sala i Martín per presentar-lo en una conferència per Omnium Cultural el 1998.

viabilitat econòmica de nous països. L'argument és que el comerç internacional és una eina per ajudar a fer engrandir els mercats i per tant això permet que és menys important tenir un país gran per poder vendre els teus productes i aquest fet provoca que quan el comerç internacional augmenta, les tendències independentistes també ho facin. Aquest argument de Sala Martín, el confirma un estudi que han fet dos prestigiosos economistes de la Universitat de Harvard, els professors Alesina i Wacziarg que han demostrat que la història del segle XX confirma aquesta tendència de la qual parla Sala Martín i que per tant la independència de Catalunya és totalment viable i cada vegada ho és més.

En canvi, un altre estudi que va fer l'economista de la Universitat Complutense de Madrid, Mikel Buesa⁵, afirma que la independència de Catalunya seria totalment inviable des del punt de vista econòmic ja que suposaria al govern català un dèficit que no podria pagar i que per tant no podria continuar endavant.

La qüestió és, com pot ser que aquests economistes tant prestigiosos arribin a unes conclusions tant diferents agafant el mateix país, Catalunya.

La resposta és senzilla, Xavier Sala Martín fa aquest estudi suposant que Catalunya seria acceptada dins la Unió Europea i que per tant disposaria d'una moneda unitària i que com a membre de la UE es suprimirien totes les fronteres entre Estats, per la qual cosa podria seguir comerciant amb la resta dels països europeus amb els mateixos preus que ho està fent actualment ja que com que no hi hauria fronteres tampoc no existirien els aranzels per comerciar entre els països membres de la UE.

Mikel Buesa

⁵ Extret del llibre de Mikel Buesa, La economía de la secesión.

Catalunya també entraria a la zona euro, cosa que suposaria que podes tenir una moneda forta que li permetria comerciar arreu del món.

En canvi, si no fos membre de la UE la situació seria molt més complicada ja que les fronteres no desapareixerien i per tant, els productes que Catalunya exportés a la resta de països europeus s'encaririen un 14,07% cosa que provocaria que baixés en picat la venda de productes catalans a la resta d'Europa. A més, segons l'estudi de Mikel Buesa, els productes que s'exportessin a la resta d'Espanya pujarien un 40,07% cosa que provocaria que el PIB català baixés un 20,3% només amb la reducció de l'exportació de productes catalans cap a Espanya.

Per tant, vista la situació actual, les diferents possibilitats de futur, els diversos models d'Estat possibles, l'actual situació de crisi econòmica, crec que per a mi és impossible poder determinar quin model s'ha de seguir.

D'una banda, si ens cenyim al present, haig d'estar d'acord amb el que diu el president Pujol, que lo important ara és "sortir del sot".

Si haig de referir-me d'alguna manera al futur crec que una bona cita que definiria qualsevol opció de futur seria allò que deia en Miquel Martí i Pol en el seu poema "Ara mateix", musicat per Lluís Llach que diu: **"Posem-nos dempeus altra vegada i que se senti la veu de tots solemnement i clara. Cridem qui som i que tothom ho escolti. I en acabat, que cadascú es vesteixi com bonament li plagui, i via fora!, que tot està per fer i tot és possible."**⁶

⁶ Extret del poema "Ara Mateix" de Miquel Martí i Pol.

Annexes

ANNEXES

Annex 1

Gràfiques que mostren els resultats de les enquestes fetes a 128 persones entre 15-18 anys i 102 persones entre 19-85 anys.

Enquesta

BLOC I: PRESIDENTS DE LA GENERALITAT

1- Coneixes la figura de Jordi Pujol?

- A) Sí B) No

2- En el cas de la coneguis, saps quants anys va ser President de la Generalitat?

- A) menys de 5 B) 5-15 anys C) 15-25 anys D) més de 25 anys

3- Quins dels següents fets va protagonitzar Jordi Pujol?

- A) Creació de ERC B) Creació de CDC C) Fets de Palau
D) Va crear l'Assemblea de Catalunya E) Va escriure el llibre Notícia de Catalunya

4- Jordi Pujol va estar empresonat?

- A) Sí B) No

5- Quins dels següents personatges han sigut Presidents de la Generalitat?

- A) Josep Tarradellas B) Josep Lluís Carod-Rovira C) Jaume Vicens i Vives
D) Pasqual Maragall E) Jordi Pujol F) Artur Mas

BLOC II: LLENGUA

6- Quina llengua utilitzes a casa?

- A) Català B) Castellà C) Anglès D) Altres:

7- Quina llengua utilitzes amb els amics?

- A) Català B) Castellà C) Anglès D) Altres:

8- Quina llengua utilitzes al col·legi?

- A) Català B) Castellà C) Anglès D) Altres:

9- Amb quina llengua llegeixes?

- A) Català B) Castellà C) Anglès D) Altres:

74 | D'on venim, On som i on anem?

10- Creus que hi haurien d'haver més pel·lícules doblades al català?

- A) Sí B) No

11 - Creus que el castellà esta "marginat" a Catalunya?

- A) Sí B) No

12- I el català, creus que esta menyspreat a Catalunya?

- A) Sí B) No

13- Quina creus que tindria de ser la llengua utilitzada pels mitjans de comunicació públics catalans?

- A) Català B) Castellà C) Ambdues D) Català i anglès E) Castellà i anglès F) Anglès G) Altres combinacions

BLOC III: FUTUR DE CATALUNYA

14- Com et sents?

- A) Més català que espanyol B) Més espanyol que català C) Igual català i espanyols D) Només català E) Només espanyol F) Altres:

15- Creus que Catalunya pot encaixar dintre el context polític espanyol?

- A) Sí B) No

16- Quin creus que seria el millor camí de futur per Catalunya?

- A) Autonomia B) Federalisme C) Confederalisme D) Estat Propi E) Altres

17- En el cas que hagis seleccionat independentisme, com creus que es tindria d'obtenir?

- A) Referèndum B) Declaració unilateral d'independència C) Negociant amb Espanya D) Altres:

18- Per quin motiu creus que Catalunya ha de ser independent?(pots seleccionar més d'una opció)

- A) Econòmic B) Cultural C) Social D) Històric E) Polític F) Altres.....

19- En el cas que hi hagués un referèndum per l'independència, aniries a votar?

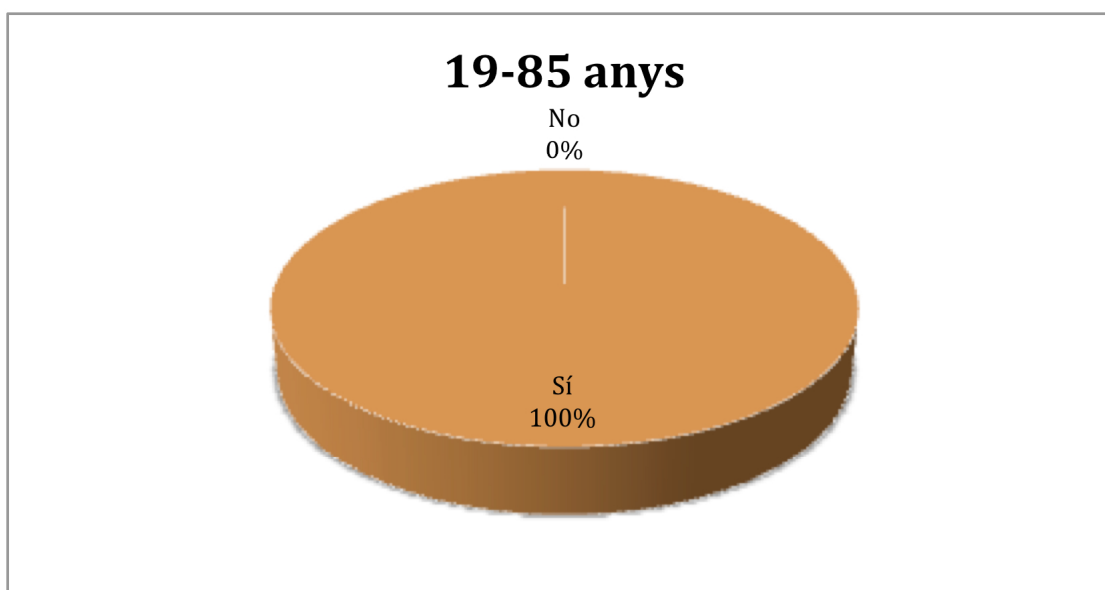
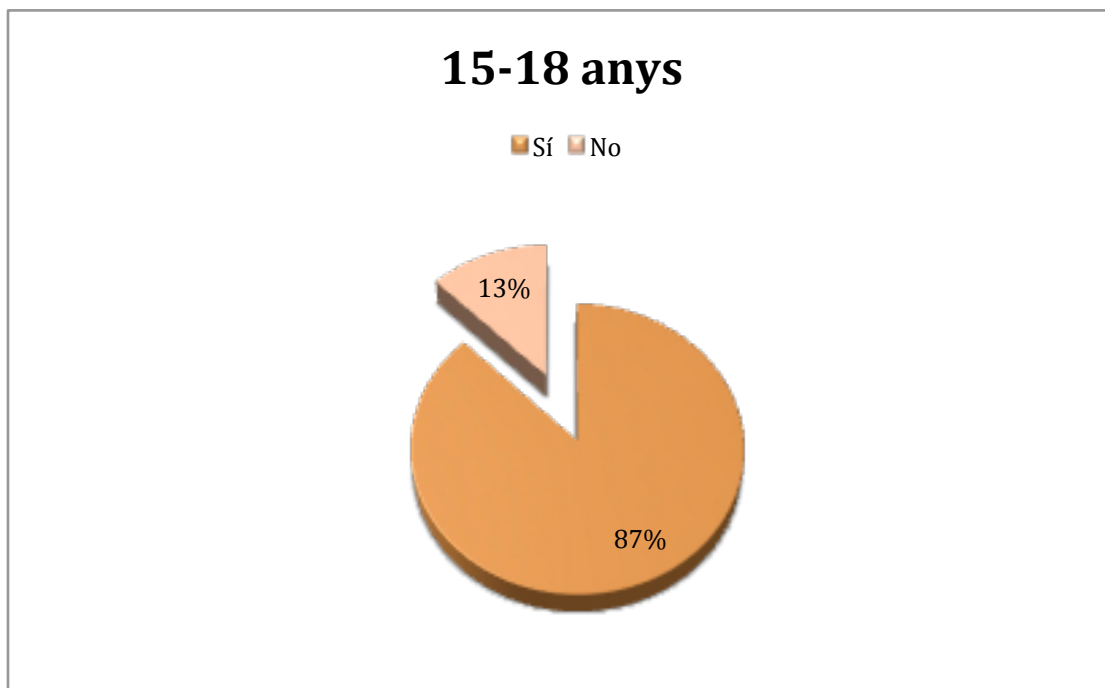
A) Sí B) No

20- En el cas que hi anessis, què votaries?

A) Sí B) No

Gracies per contestar l'enquesta.

Coneixes la figura de Jordi Pujol?

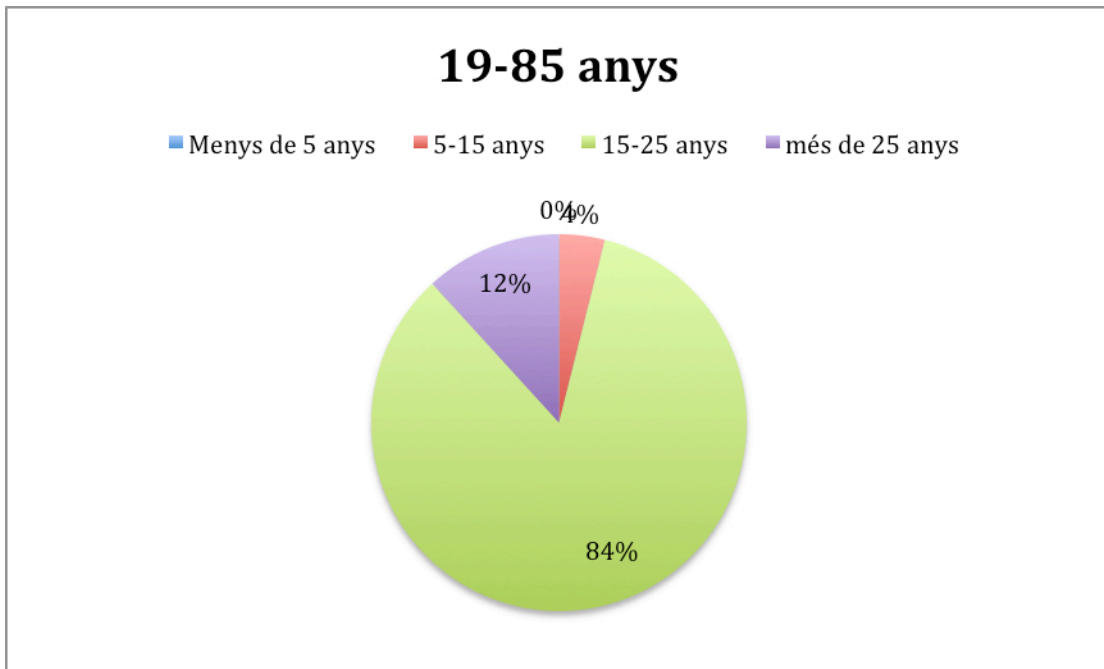
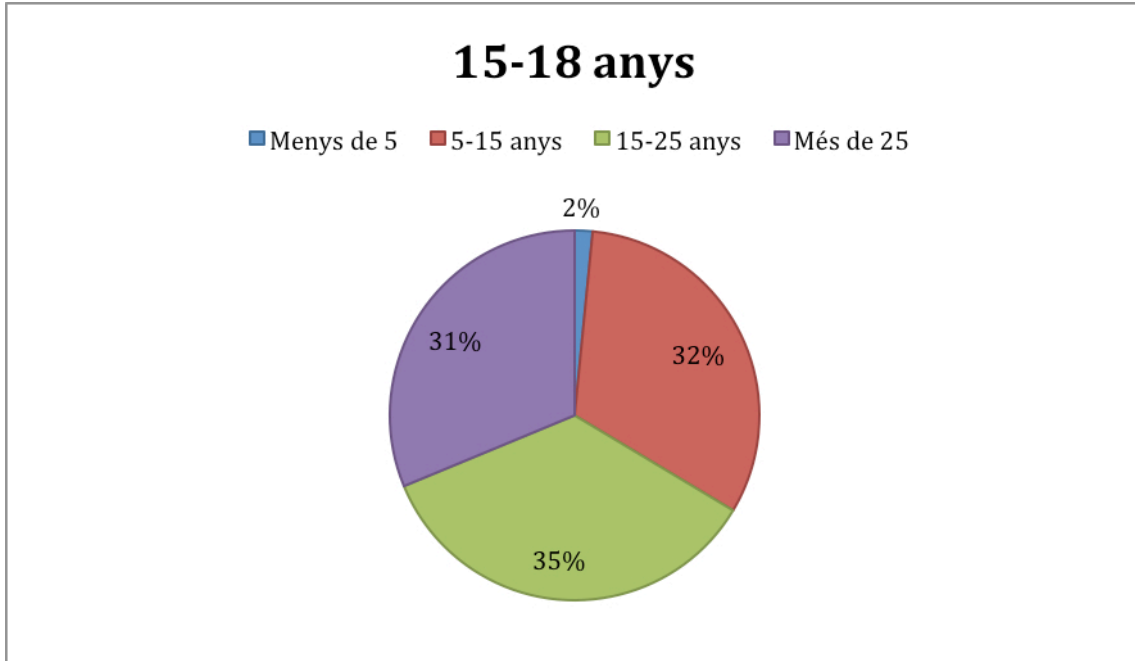

Conclusions

Queda clar, que el President Pujol és un personatge conegut en la societat catalana, sobretot per la gent més gran que segurament el recorden com a President de la Generalitat principalment, més que pels actes que va protagonitzar anteriorment, com demostra la gràfica que situa que el 100% dels enquestats coneixen la seva figura.

En canvi, en la gent més jove, tot i que la majoria el coneixen, hi ha un 13% dels enquestats que no el coneixen, cosa que pot ser provocada per dos factors, el primer perquè aquestes persones no solen mirar els mitjans de comunicació i per tant no de les s'assabenten de les últimes notícies en l'àmbit català, ni segurament tampoc espanyol. L'altre factor pot ser que quan Jordi Pujol presidia la Generalitat de Catalunya, ells encara eren molt joves i no se'n recorden de la seva figura.

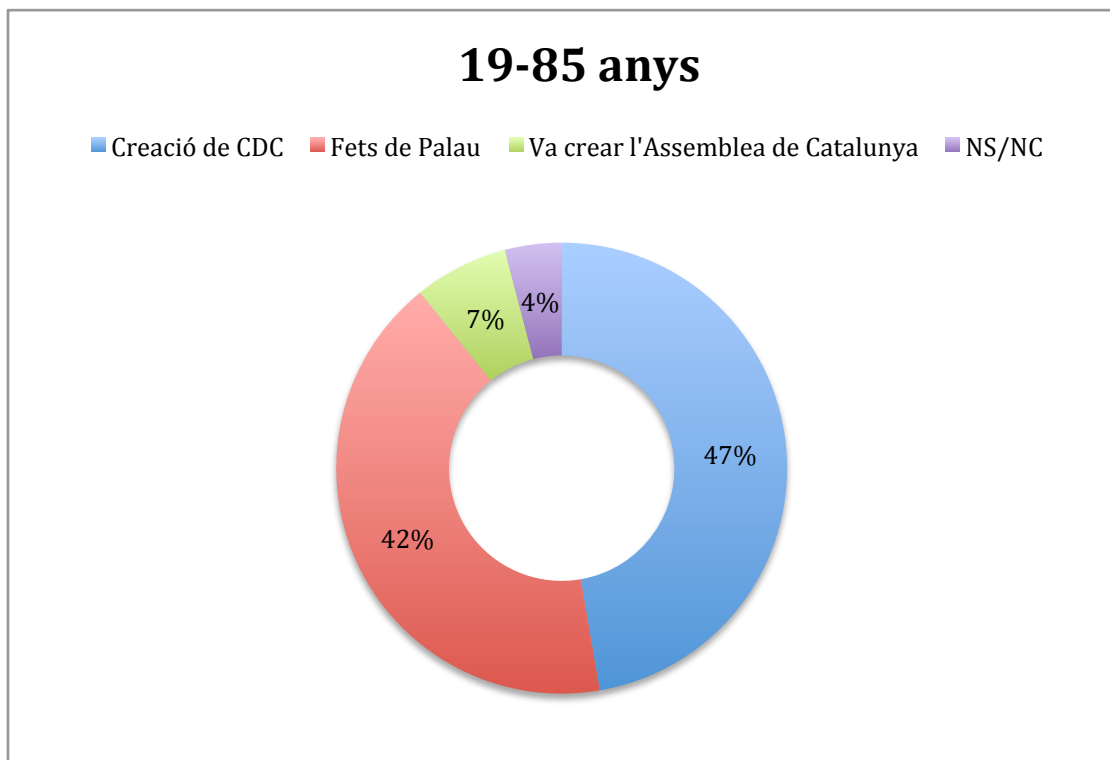
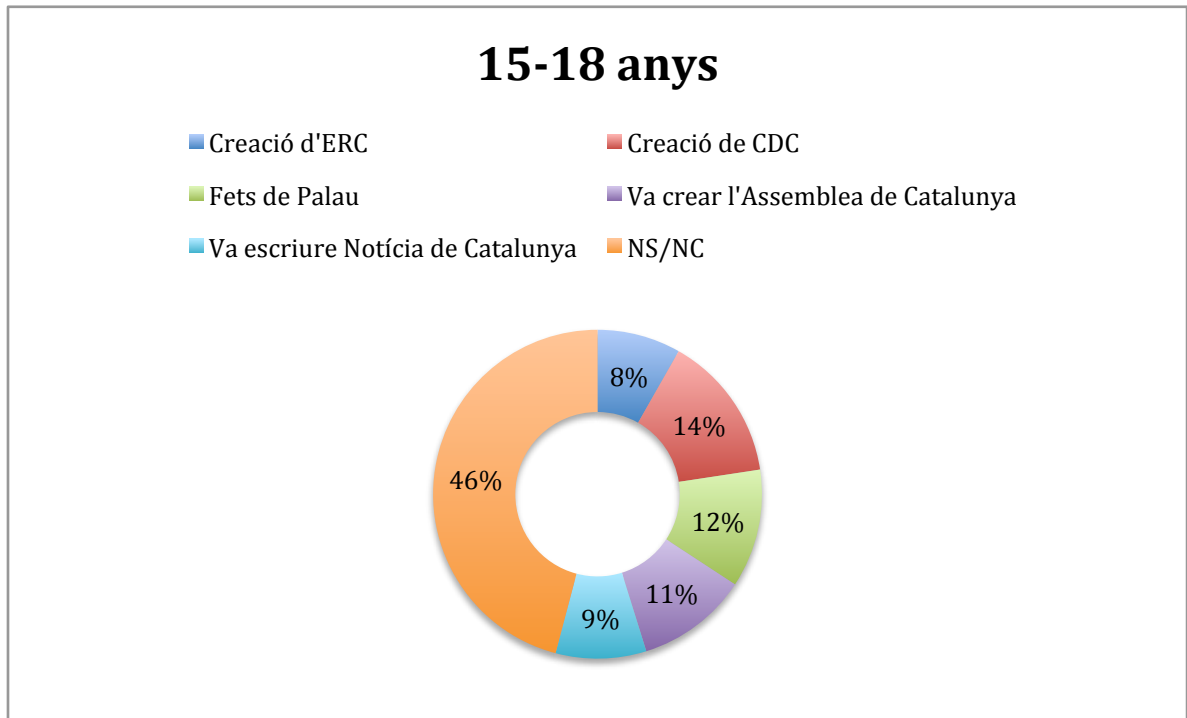
Quants anys va ser Jordi Pujol President de la Generalitat?

Conclusions

Aquesta pregunta mostra que la majoria de la gent jove, no coneix en profunditat la figura de Jordi Pujol, ja que molts d'aquests possiblement els hi sona el nom d'aquest personatge i el recorden com una persona que va presidir la Generalitat de Catalunya, per això en aquesta pregunta que precisa més exactitud per contestar, les respostes són molt diverses i només un 35 % dels enquestats responen correctament a la pregunta. Per altre banda, la gent que ja és més gran, recorden amb més exactitud els anys que va governar el país, probablement, perquè molts d'ells visqueren els anys de govern del President Pujol i això segurament els hi facilita la tasca a l'hora de contestar aquesta pregunta, ja que un 84% dels enquestats han respòs correctament la pregunta, alhora que un 12% ha seleccionat la opció de més de 25 anys perquè segurament recorden que el president Pujol va governar durant molts anys, però no ho saben amb exactitud, per aquest motiu han seleccionat aquesta opció que és la de més duració.

Quins dels següents fets va protagonitzar Jordi Pujol?

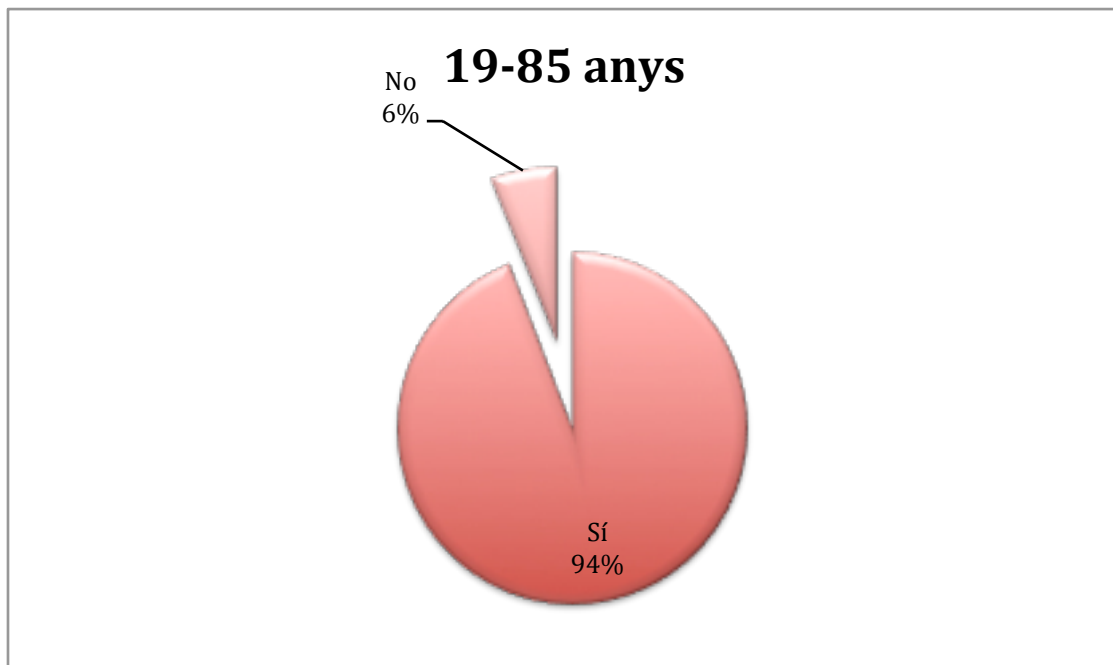
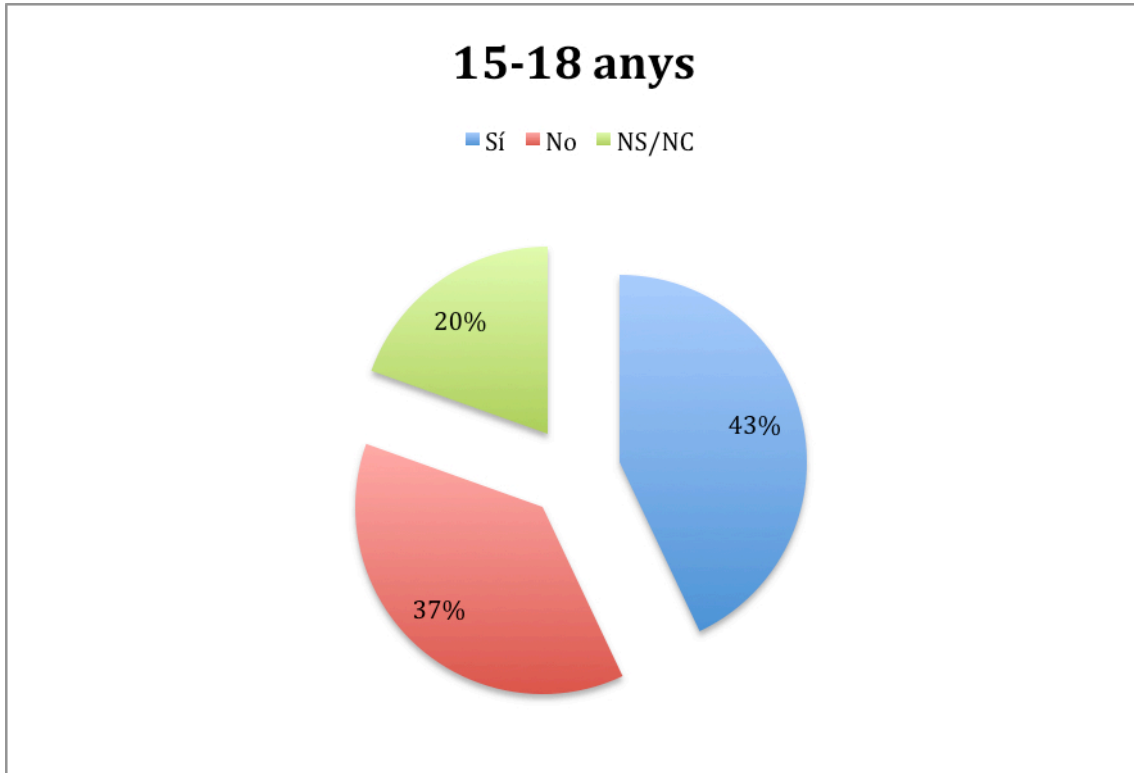

Conclusions

Aquesta pregunta és una altra mostra de que la gent jove d'avui en dia no són coneixedors de la història del nostre país en els últims anys ja que la majoria dels enquestats, concretament un 46 % no coneixen els esdeveniments que va protagonitzar Jordi Pujol, ja que han contestat NS/NC i només hi ha un 14% i un 12% respectivament que han respòs correctament ambdues respostes que eren, creació de CDC i Fets de Palau, fets de vital importància pel país, però que la majoria dels joves d'avui en dia no coneixen.

Per altre banda, a la franja d'edat entre 19 i 85 anys, aquests fets són majoritàriament coneguts, principalment la creació de CDC ja que segurament moltes persones van viure aquell fet, alhora que els Fets de Palau són molt més coneguts respecte la gent més jove, tot i que no tant com la creació de CDC, probablement perquè és un fet que es va produir fa més temps, en comparació a la creació de CDC.

Jordi Pujol va estar empresonat?

Conclusions

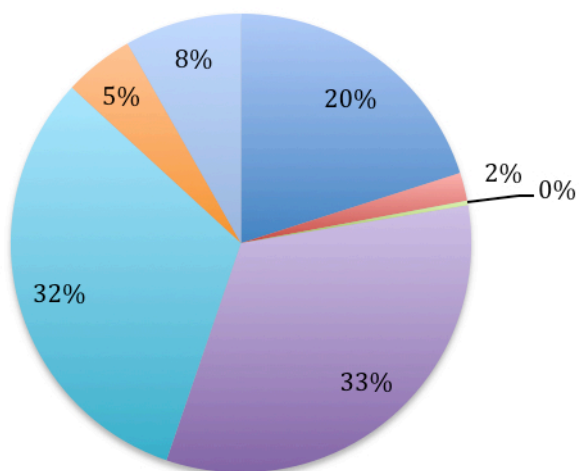
Aquesta pregunta corrobora el que les dues anteriors també mostraven que és el desconeixement de la gent jove envers la figura de Jordi Pujol, la seva estada a la presó és una de les coses més característiques de la seva vida, però no són estranys els resultats veient que la gent d'aquesta edat tampoc coneixen l'esdeveniment dels Fets de Palau, per tant, és difícil que sàpiguen això si no saben el fet que va provocar el seu empresonament, tot i que encara que no coneguessin aquest fet, podrien saber que Pujol ha estat a la presó ja que s'ha repetit moltes vegades aquest fet de la seva vida. A més a més, aquesta pregunta qüestiona el resultat de la primera pregunta, ja que la majoria de joves asseguraven conèixer la seva figura, cosa que no és certa perquè la majoria dels enquestats erren en les altres tres preguntes, fet que demostra que la gent d'aquesta franja d'edat, tot i que afirmen que coneixen la figura de Jordi Pujol, no és veritat ja que no són capaços de respondre correctament a les preguntes referents als fets més rellevants de la seva vida.

Per altre banda, tal com era d'esperar, la gent més gran té més coneixement d'aquest fet, ja que un 94% ha respòs correctament, cosa que segueix en la línia de les altres preguntes.

Quins dels següents personatges han sigut President de la Generalitat?

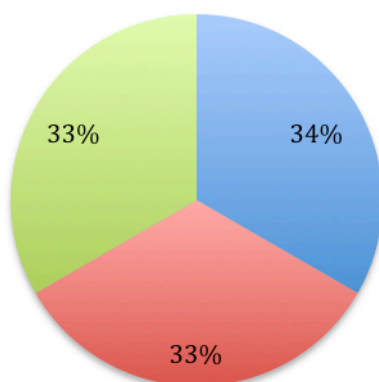
15-18 anys

- Josep Tarradellas
- Josep Lluís Carod-Rovira
- Jaume Vicens i Vives
- Pasqual Maragall
- Jordi Pujol
- Artur Mas
- NS/NC

19-85 anys

- Josep Tarradellas
- Pasqual Maragall
- Jordi Pujol

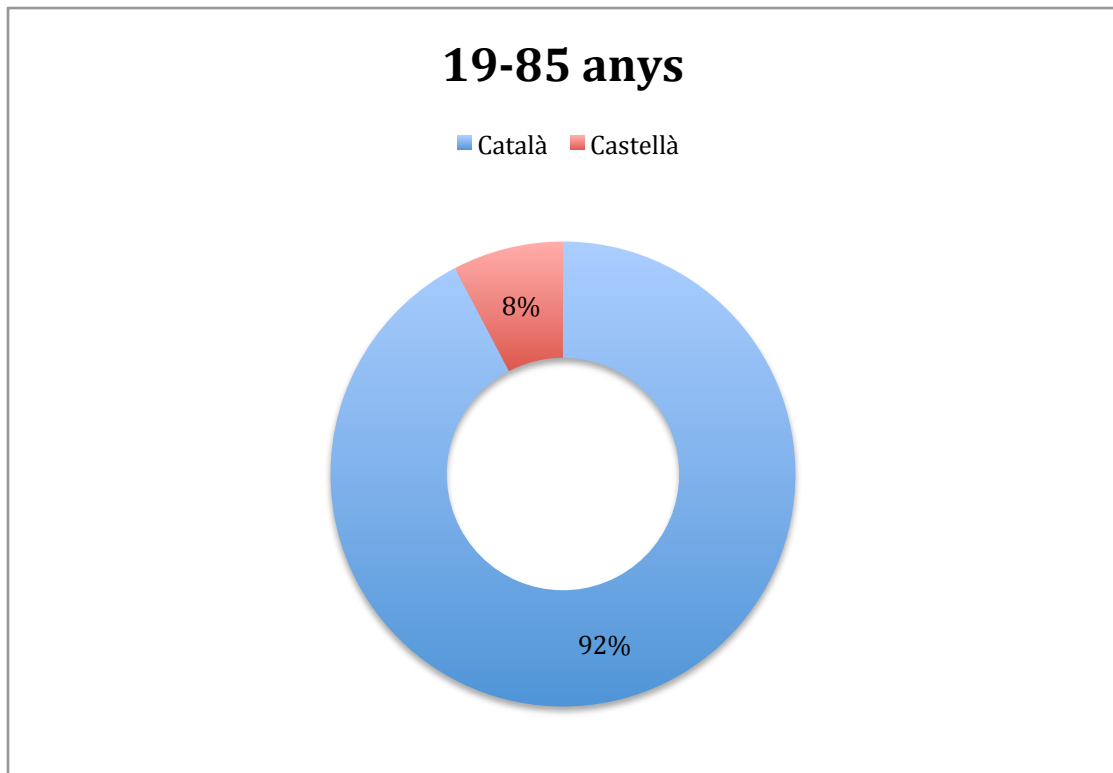
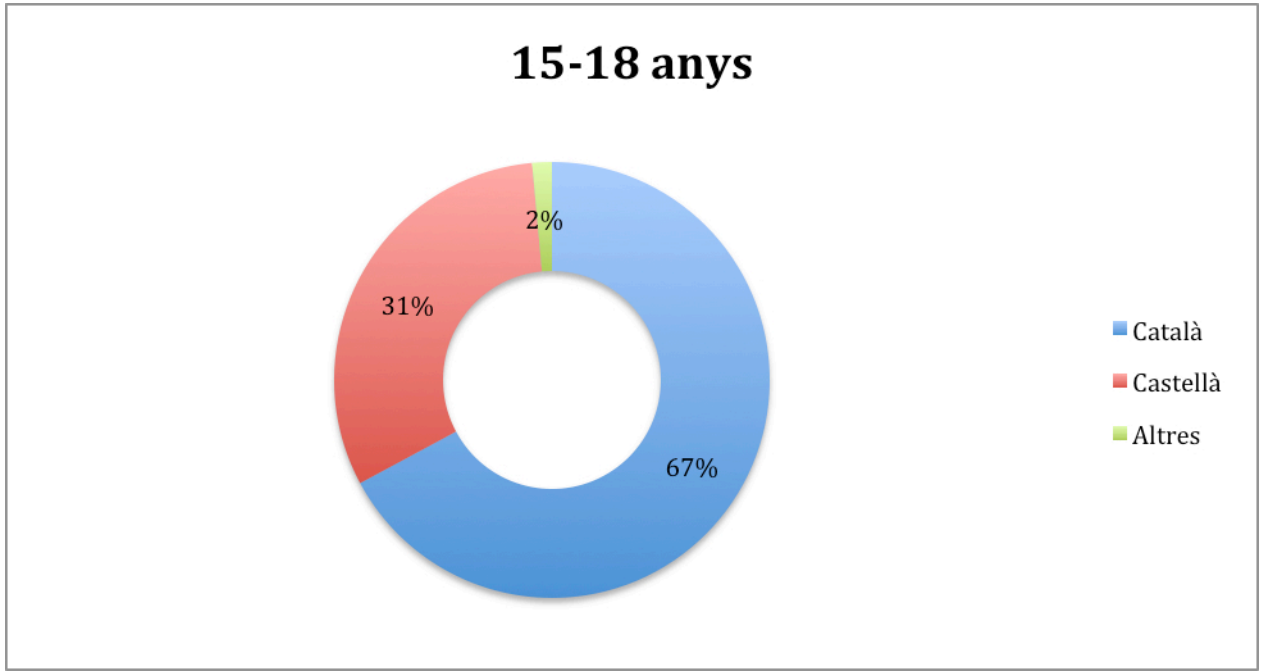

Conclusions

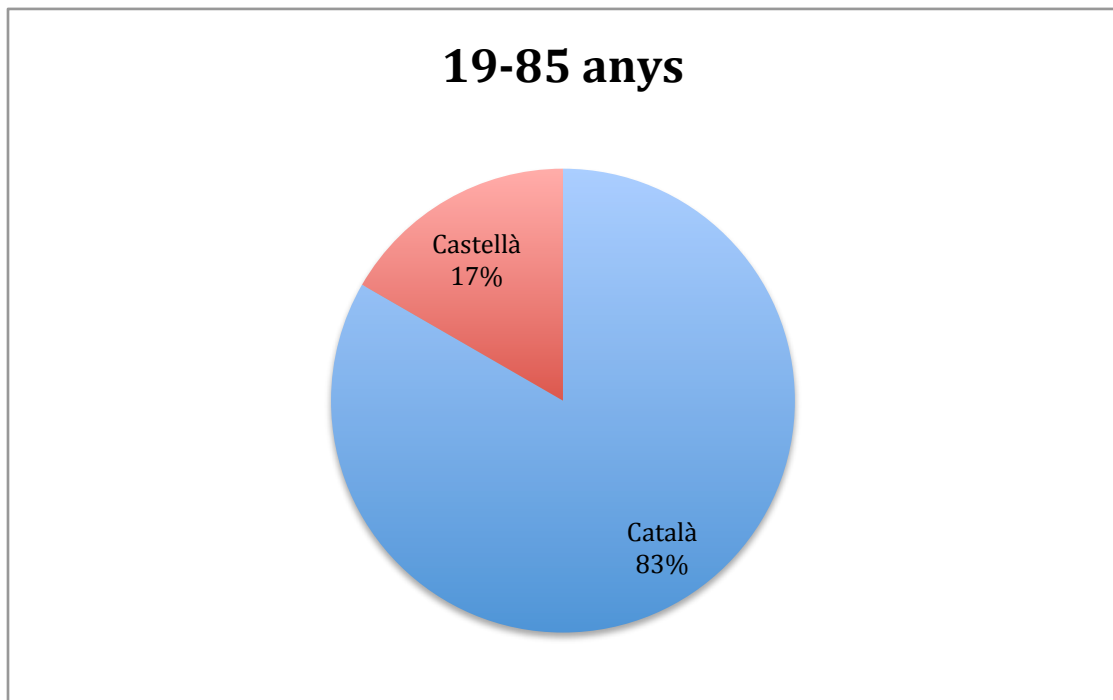
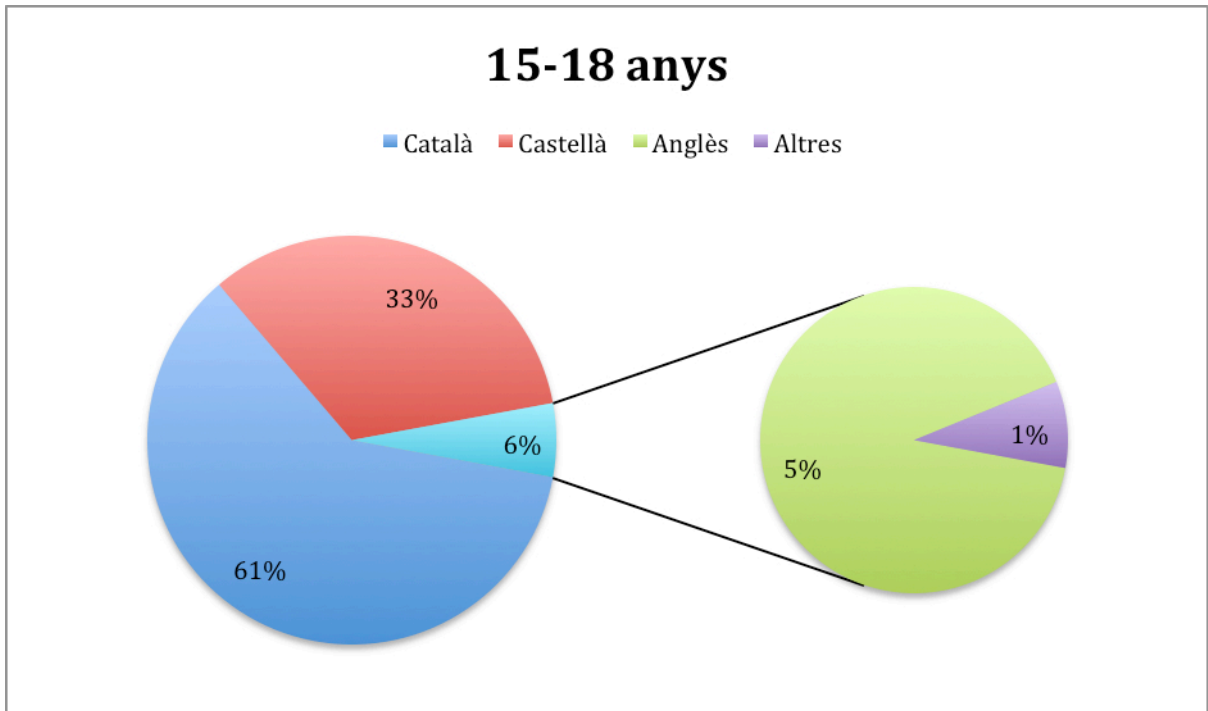
En aquesta pregunta, la majoria dels enquestats han respòs correctament a la pregunta, principalment la gent més gran que totes les persones enquestades ha encertat la resposta possiblement perquè tots els enquestats d'aquesta franja d'edat han viscut el govern d'aquests tres presidents i sinó és així, han vist governar a dos d'ells, Pasqual Maragall i Jordi Pujol, i han sentit a parlar de l'emblemàtic Josep Tarradellas i la seva frase lapidària: "Ciutadans de Catalunya, ja sóc aquí".

Per altre banda, la gent més jove coneix a Maragall i Pujol, pels mateixos motius que la gent més gran, ja que possiblement han viscut durant el govern d'aquests dos personatges, alhora que la figura de Josep Tarradellas no és tant coneguda. Hi ha un preocupant 8% dels enquestats que no són capaços de dir quins han sigut Presidents de la Generalitat, cosa que significa que desconeixen totalment l'actualitat del país i per acabar trobem un 5% que determinen que Artur Mas ha sigut President, cosa que es pot entendre perquè quan es va dur a terme aquesta enquesta, estàvem amb pre-campanya electoral i semblava que l'actual president era el favorit per guanyar les últimes eleccions, cosa que es va complir.

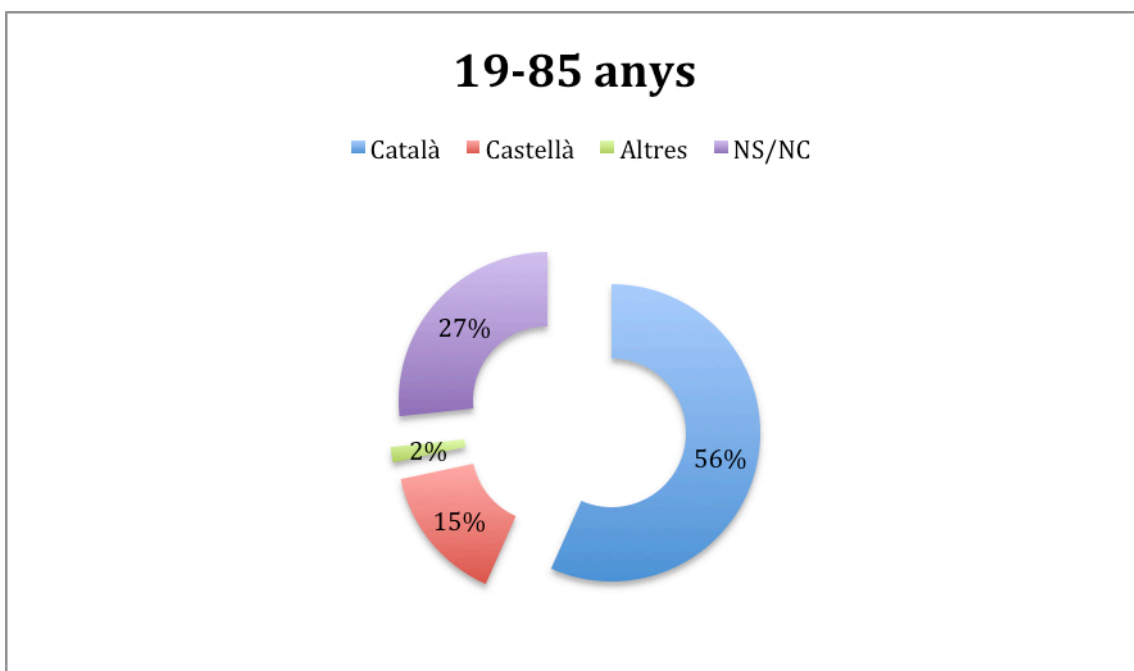
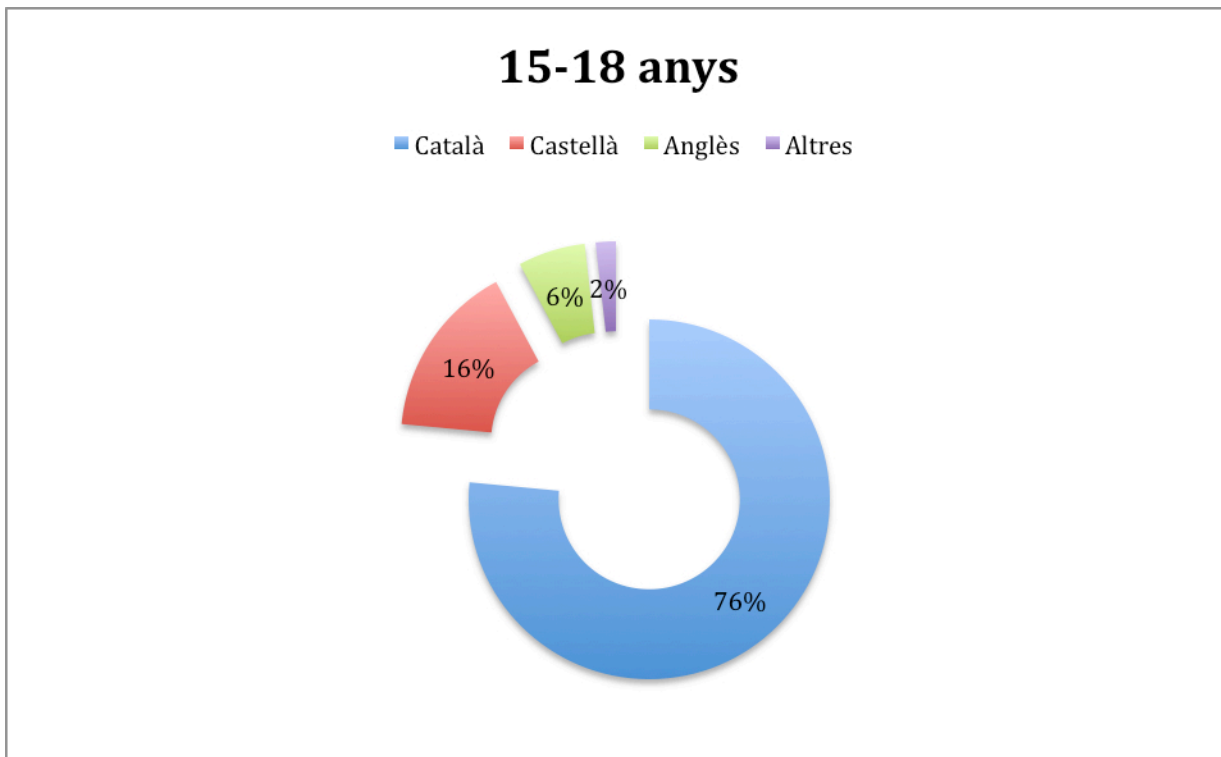
Quina llengua utilitzes a casa?

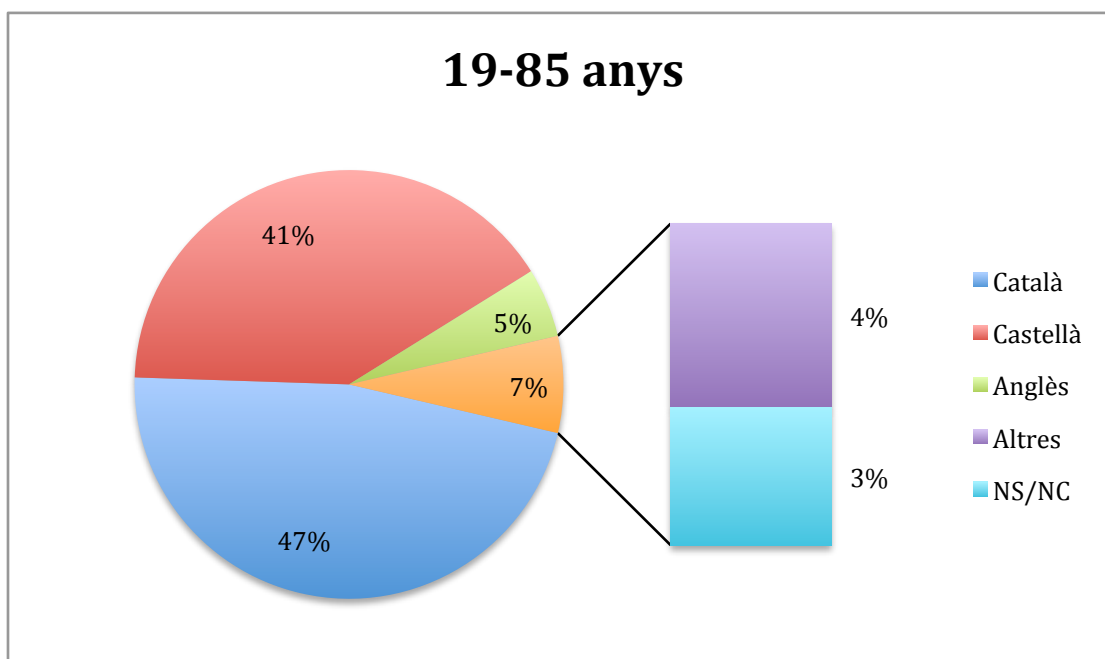
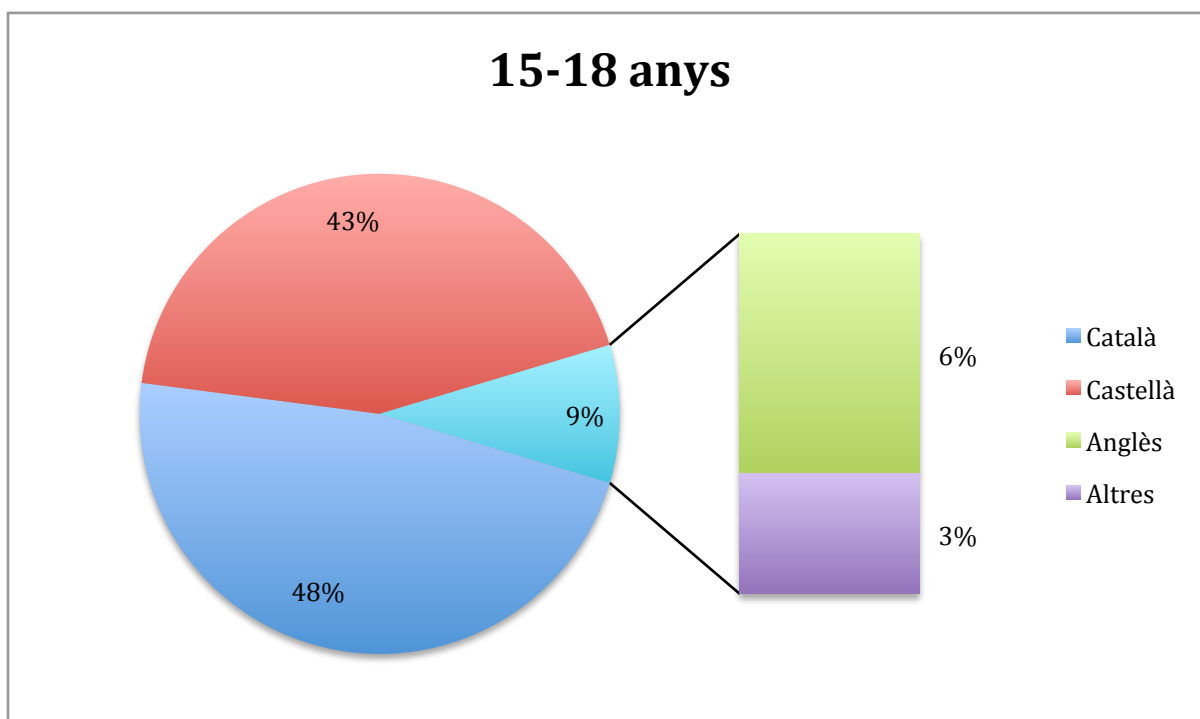
Quina llengua utilitzes amb els amics?

Quina llengua utilitzes al col·legi/feina?

Amb quina llengua llegeixes?

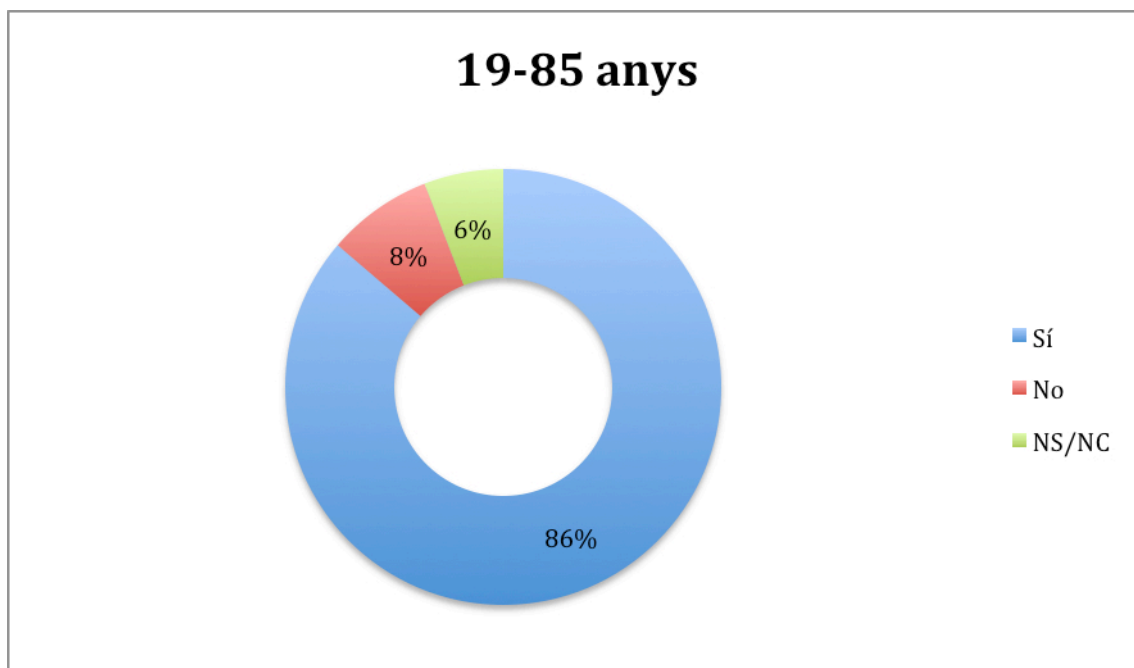
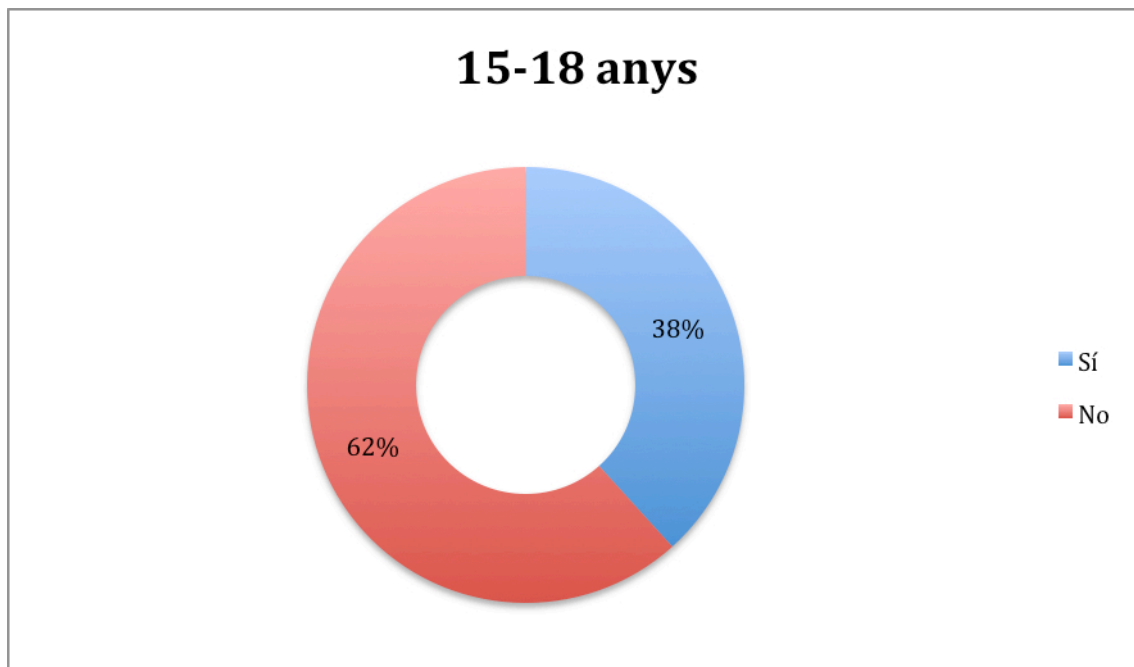
Conclusions

Amb el tema de l'ús de la llengua es pot veure que s'utilitza molt més el català a la gent entre 19-85 anys que la més jove, cosa que és preocupant perquè aquestes persones que fins ara han efectuat aquesta tasca de conservació fins ara, que són les que pertanyen a la franja d'edat més gran, no estan rebent el relleu de la gent més jove ja que es nota com ha baixat el percentatge de gent que parla el català tant a casa com amb els amics. Els resultats també mostren un augment de l'ús d'una llengua estrangera, l'anglès, per part de les generacions més joves, cosa lògica ja que aquest idioma ha esdevingut essencial per tal de comunicar-nos amb la resta del món.

Pel que fa al tema de la llengua en el lloc de treball, queda clar que la llengua dominant pels estudiants és el català i amb bastanta diferència envers el castellà i les altres llengües així com també ho és en els llocs de treball dels enquestats.

Finalment, allà on s'utilitza el català i el castellà estan més igualats és en l'àmbit de la lectura, cosa que demostra que els catalans dominem perfectament ambdues llengües i això ens permet llegir una gran varietat de llibres ja que som capaços de llegir amb dues llengües diferents.

Creus que hi haurien d'haver més pel·lícules doblades al català?

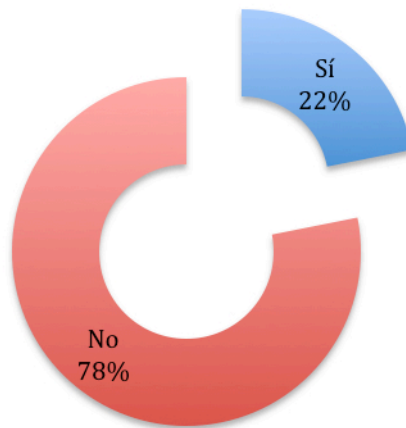

Conclusions

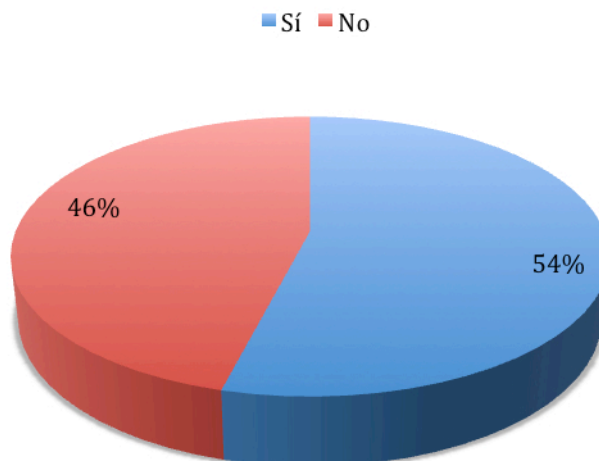
Els resultats d'aquesta pregunta són bastant sorprenents ja que la gent entre 19-85 anys aposten clarament amb un 86% dels enquestats perquè hi hagin més pel·lícules doblades al català, en canvi, la gent més jove està en contra de que es doblin les pel·lícules en aquest idioma. Aquests resultats demostren el que dèiem en les preguntes anteriors de que les generacions més grans encara tenen el català com la seva llengua principal i la volen conservar, per aquest motiu volen les pel·lícules en el seu idioma. En canvi, en la gent jove el castellà està guanyant cada vegada més terreny envers el català alhora que també és probable que a la gent jove les hi agradi més veure les pel·lícules en versió original o subtitulada en català, per tant no aposten perquè es doblin les pel·lícules al català.

Creus que el castellà està "marginat" a Catalunya?

15-18 anys

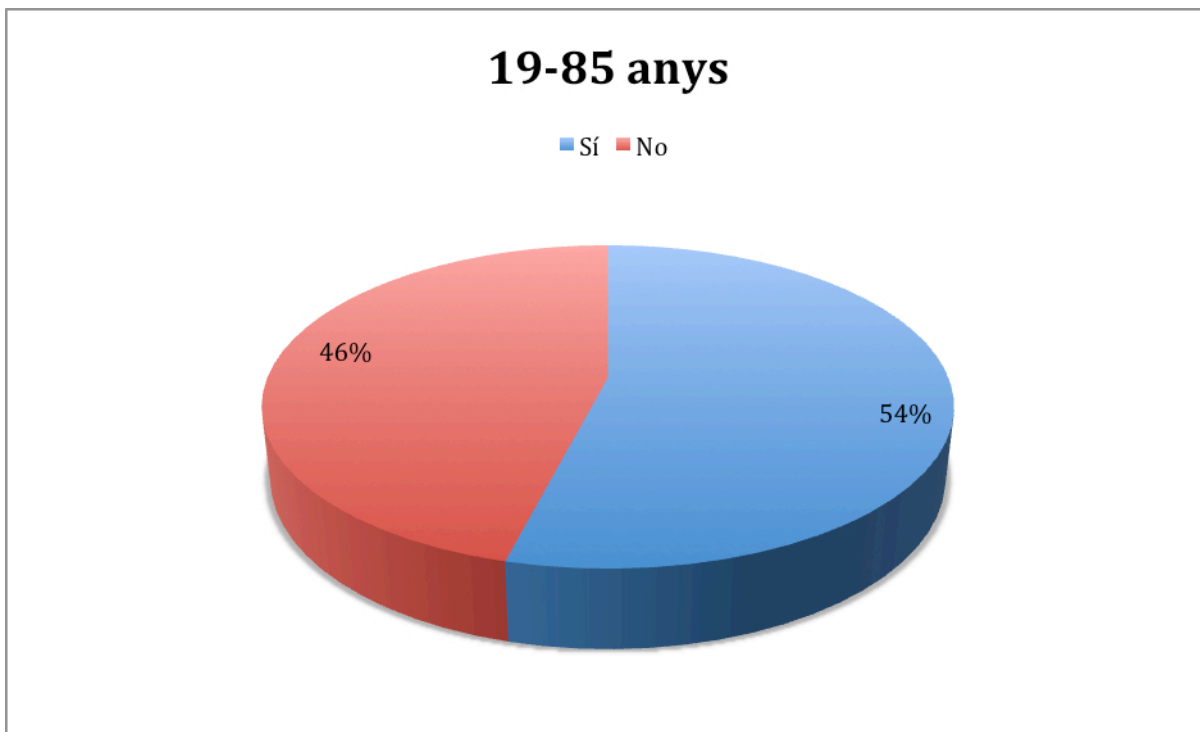
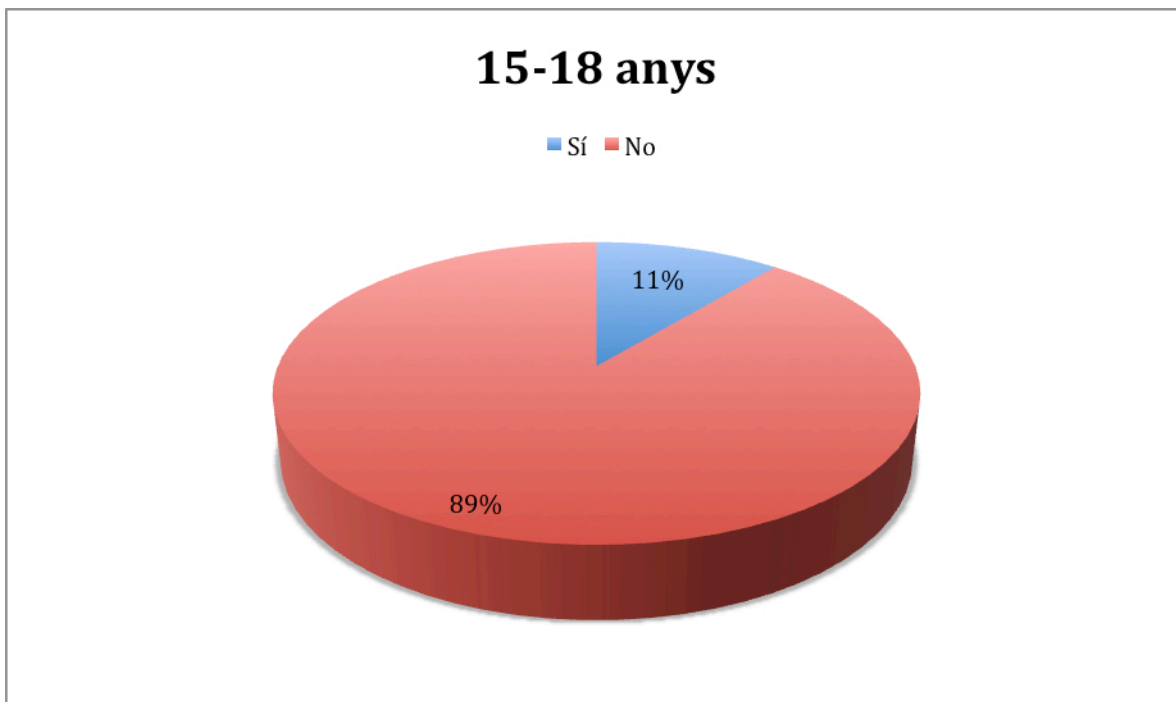

19-85 anys

Les respostes en aquest àmbit són molt clares, ja que les dues franges d'edat dels enquestats mostren que el castellà no està marginat dins el territori català, sinó que aquest fet l'han creat des d'alguns sectors d'Espanya per tal de desprestigiar el poble català.

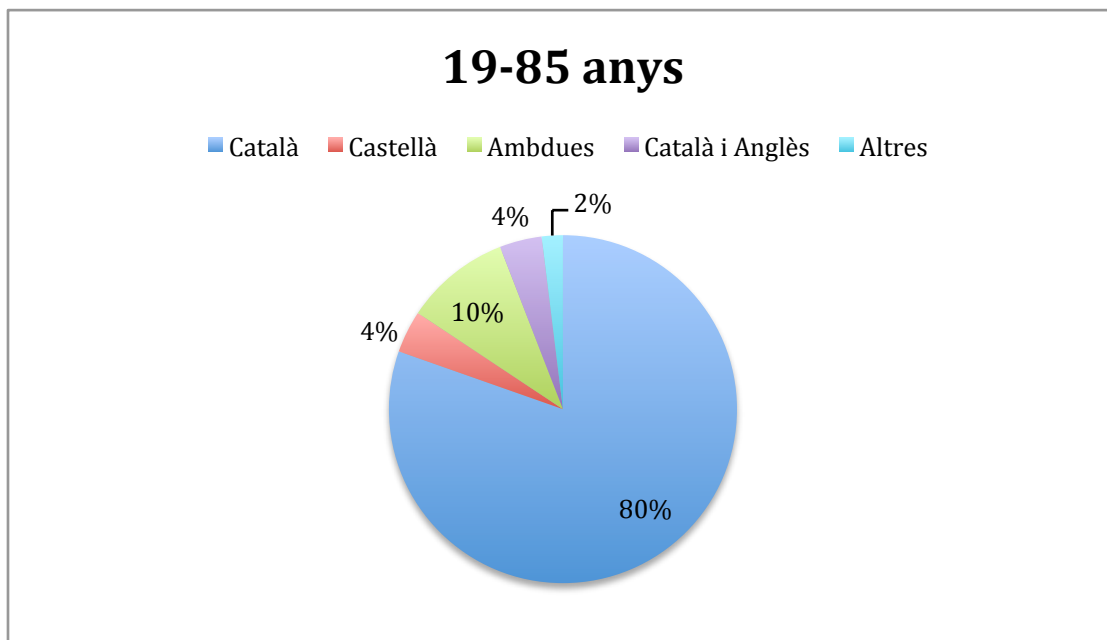
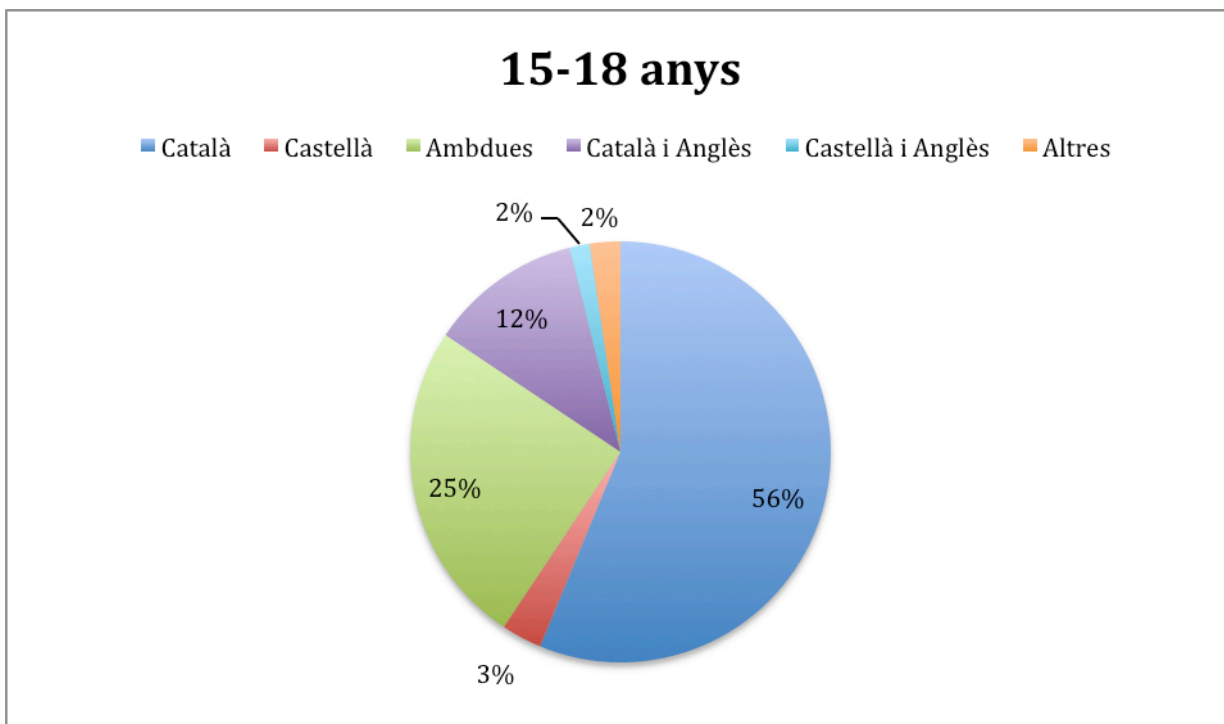
Creus que el català està menyspreat a Catalunya?

Conclusions

En aquesta pregunta, la diferència entre les dues franges d'edat és molt notable ja que les generacions més joves aposten per un català que està totalment valorat dins el territori de Catalunya, alhora que la gent més gran no ho té tan clar això ja que el 54% dels enquestats diu que el català està menyspreat en el seu propi país. Aquests resultats pot ser que vinguin provocats per un factor, que és que actualment hem arribat en un punt en que el català disposa d'una bona salut, però la gent més gran que ha viscut èpoques en que el català vivia una situació més difícil que l'actual pensen que cal blindar-lo més perquè en un futur no se sap el que pot passar i per això fins que la seva conservació no estigui totalment assegurada, no el veuran absolutament reconegut.

Quina creus que hauria de ser la llengua utilitzada pels mitjans de comunicació públics catalans?

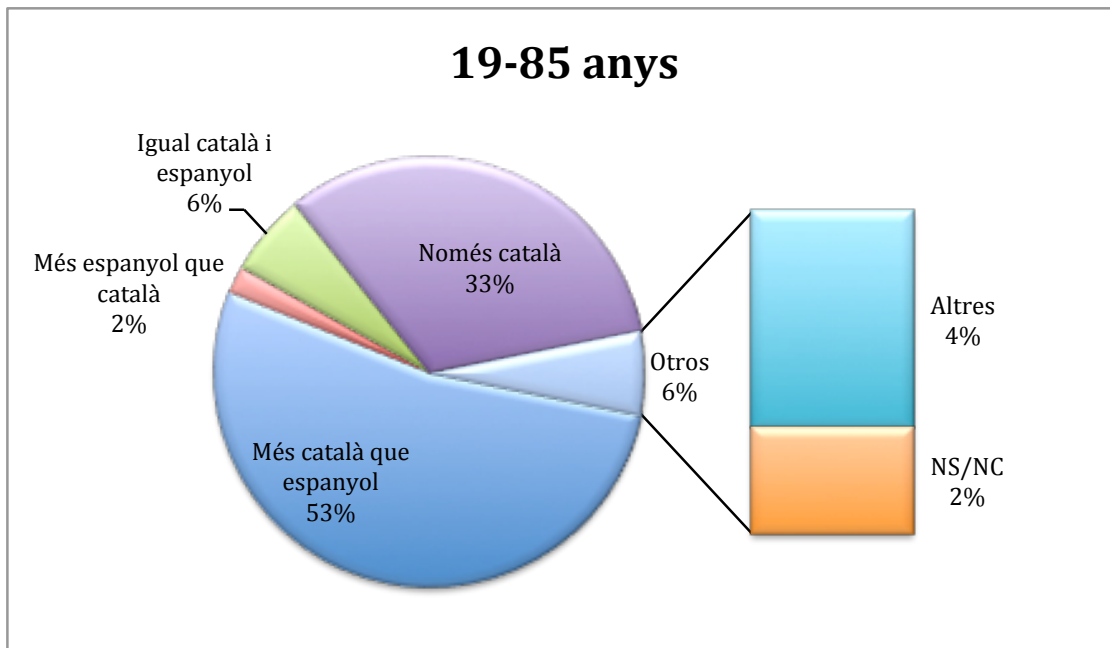
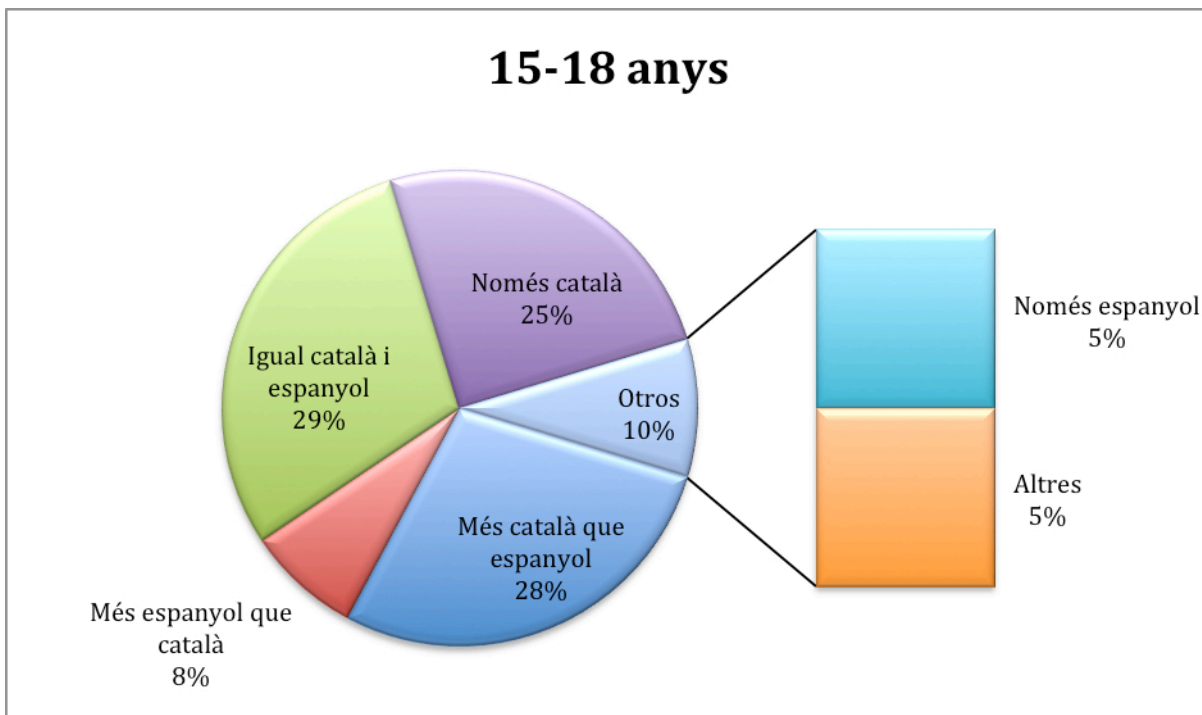

Conclusions

En aquesta pregunta ens trobem amb la mateixa situació que en les anteriors, la gent més jove aposta principalment per l'ús del català, tot i que també manifesten que no només s'ha d'utilitzar aquesta llengua, ja que hi ha un 25% dels enquestats que volen que s'utilitzin les dues llengües cooficials a Catalunya, alhora que trobem un 12% que aposten perquè a part del català també s'introdueixi l'anglès en els mitjans públics catalans com a conseqüència de l'auge d'aquesta llengua durant els últims anys.

Per altra banda, la gent més gran aposta clarament per l'ús del català en els mitjans públics catalans principalment. A més cal destacar que la gent que aposta per la utilització només del castellà és molt escassa en ambdós gràfics.

Com et sents?

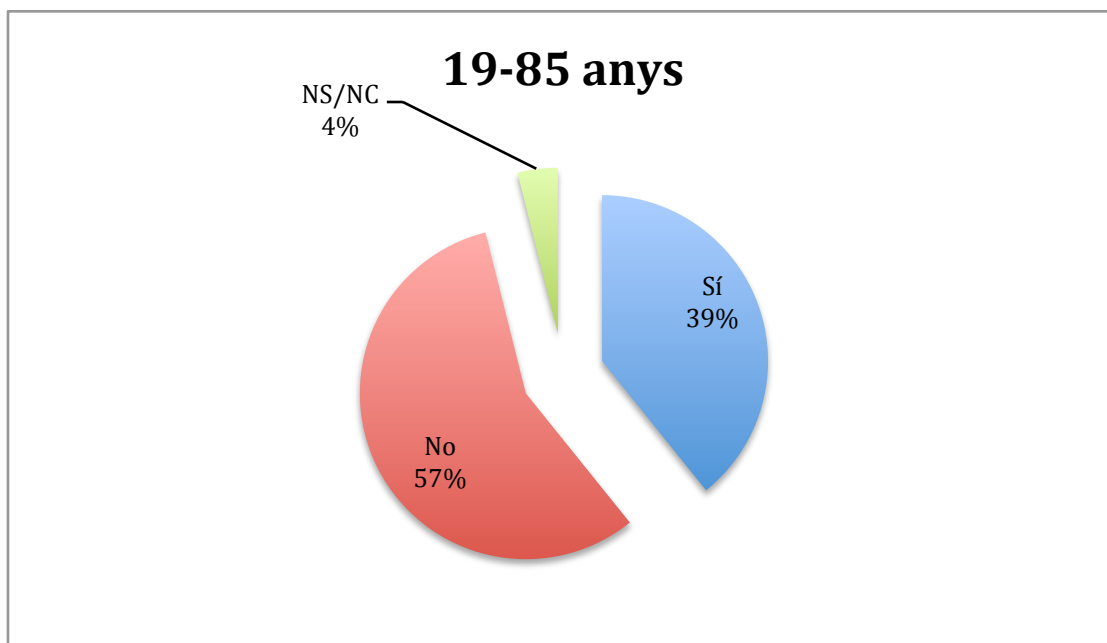
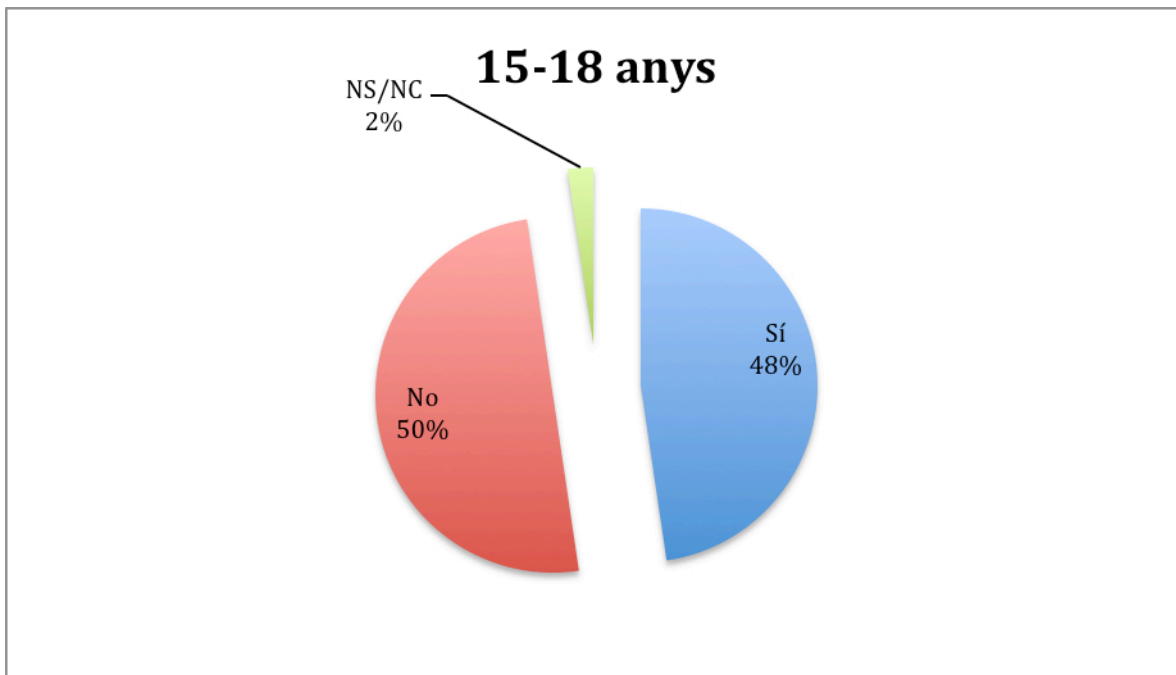

Conclusions

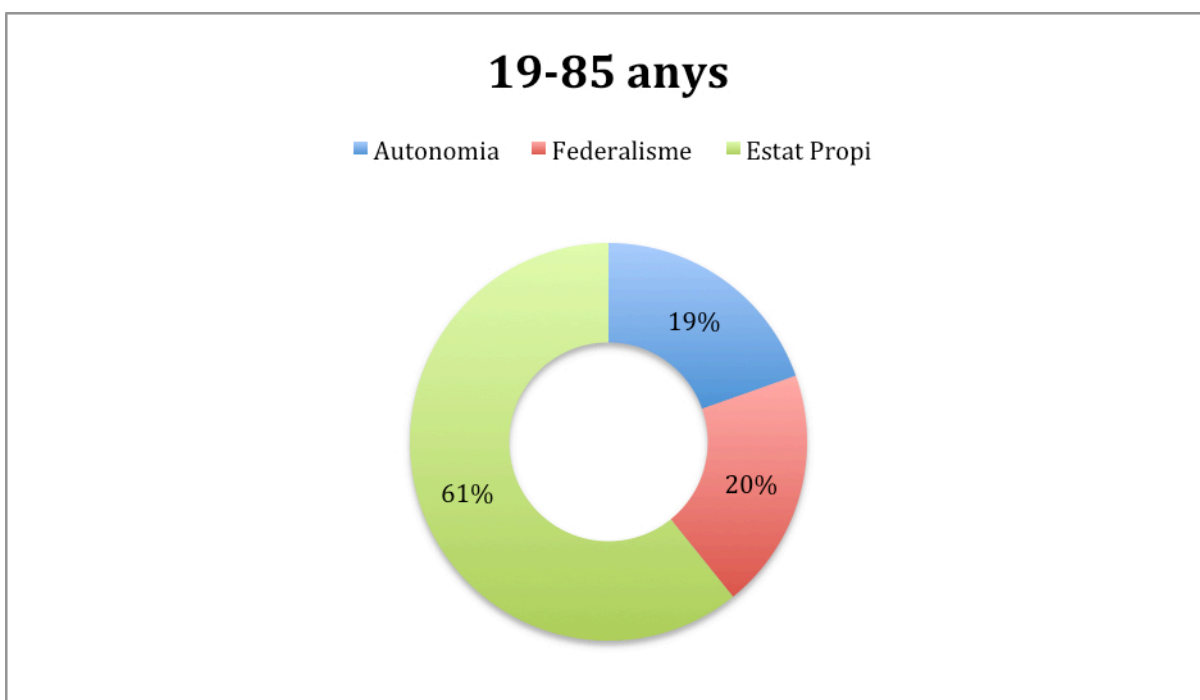
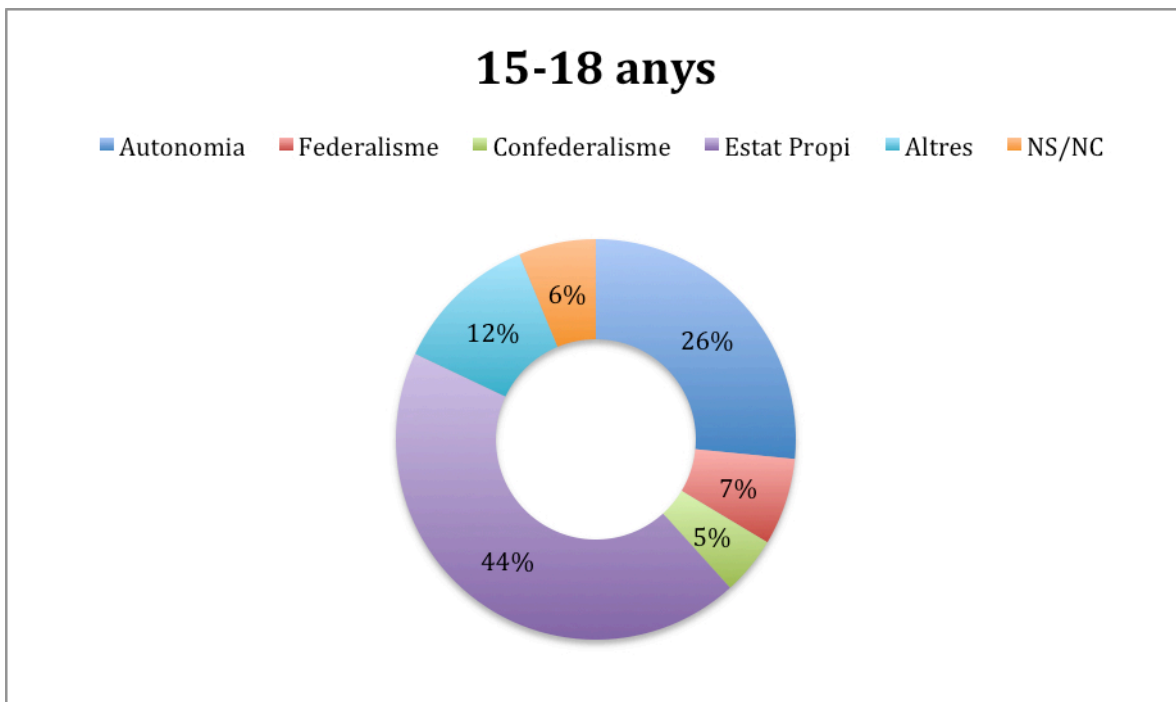
En aquesta pregunta hi ha varietat d'opinions, per un costat la gent més jove se sent més espanyola que la gent més gran, en canvi hi ha molt poca gent en ambdós franges d'edat que es senti més espanyola que catalana. Això pot ser degut a que la gent més gran va viure situacions de forta repressió cap a la nacionalitat catalana i per aquest motiu ara s'identifiquen més amb aquesta nacionalitat perquè normalment les coses que costen més, després quan s'aconsegueixen es valoren més.

El que es destacable és que la majoria dels enquestats, de l'edat que siguin es senten encara que en alguns casos poc, una mica espanyols, sobretot la gent més jove en el que hi ha una notable diferència respecte a la gent d'entre 19-85 anys.

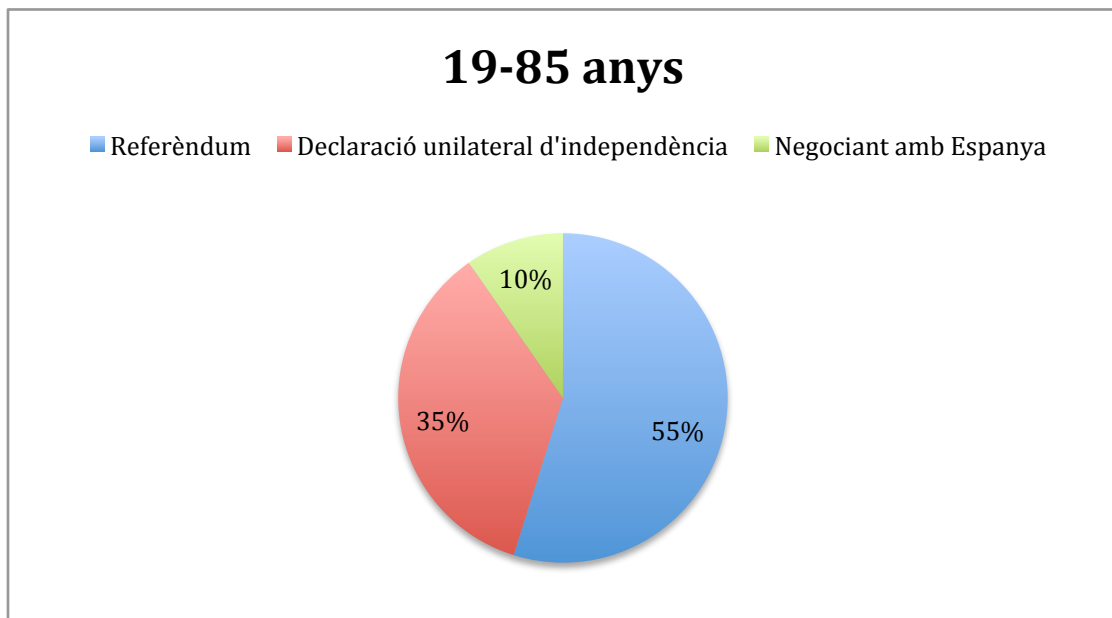
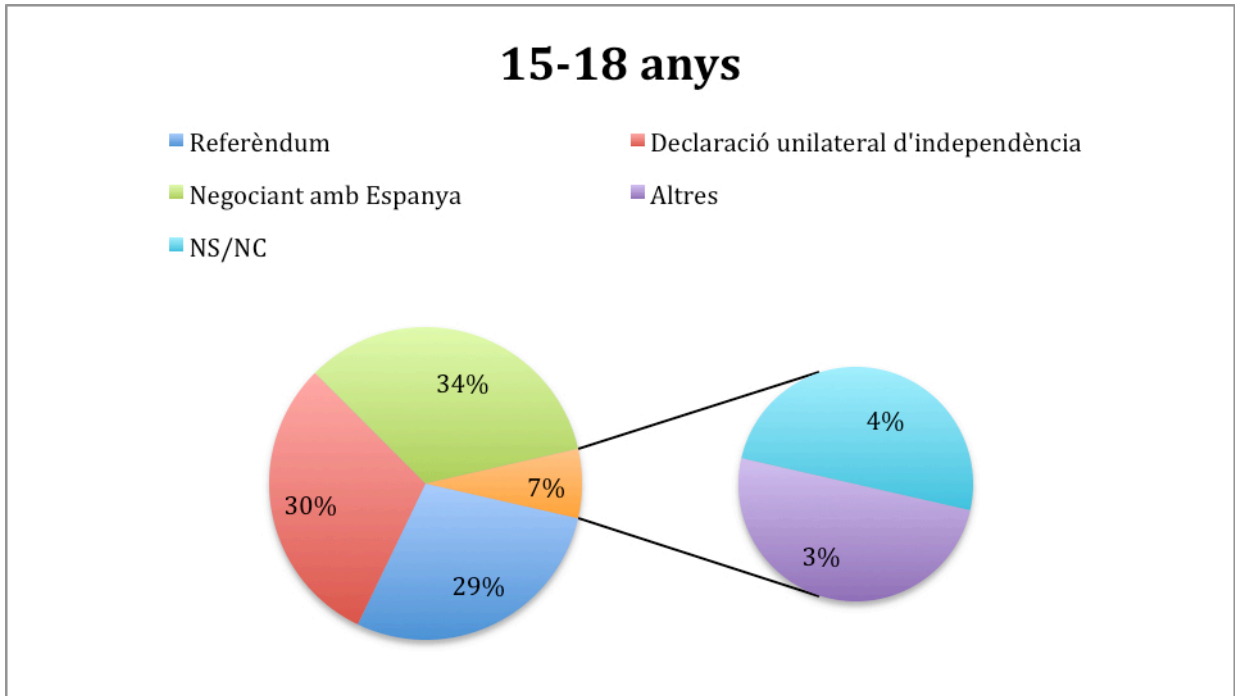
Creus que Catalunya pot encaixar dins el context polític espanyol?

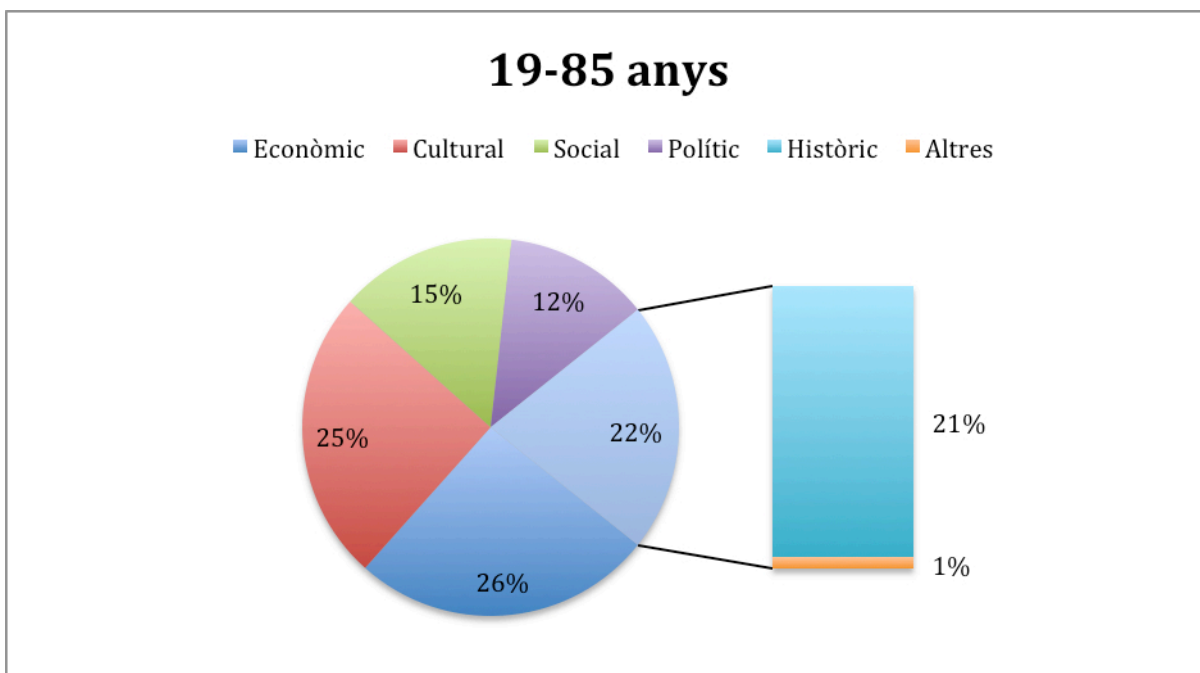
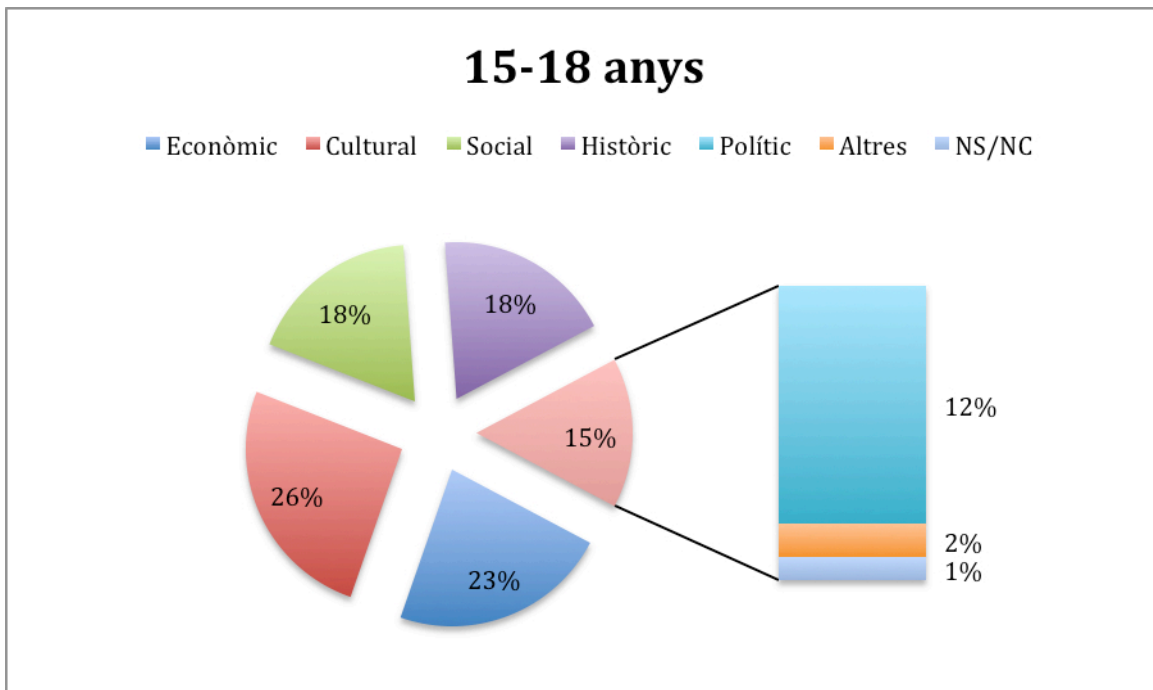
Quin creus que seria el millor camí de futur per Catalunya?

Com creus que s'hauria d'obtenir la independència?

Per quin motiu creus que Catalunya ha de ser independent?

Conclusions

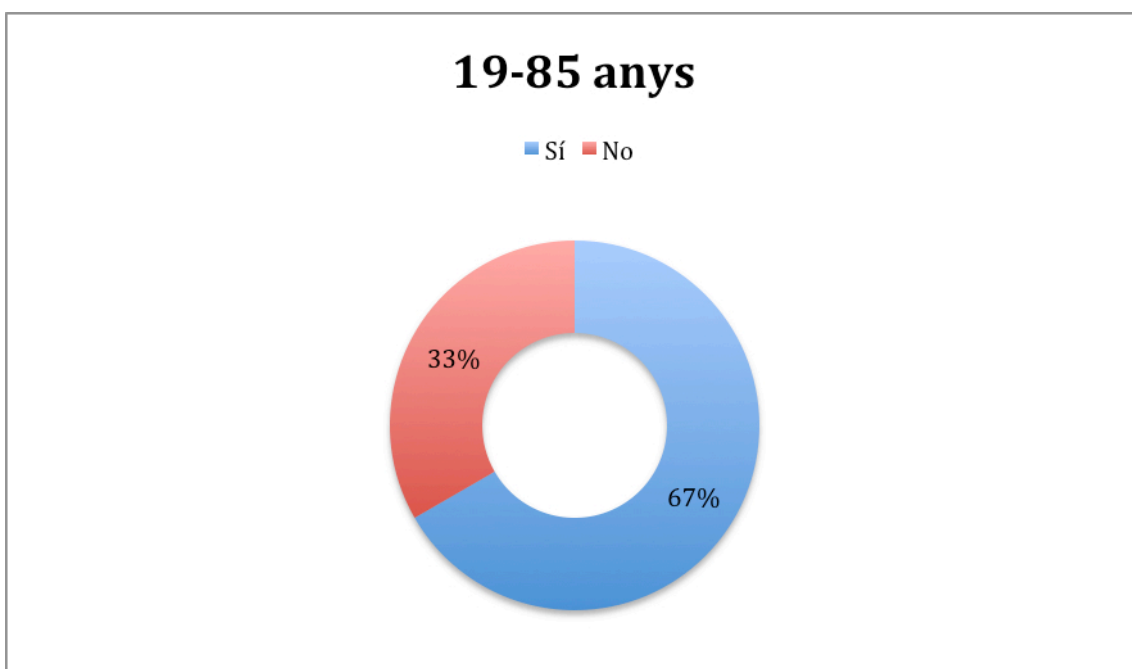
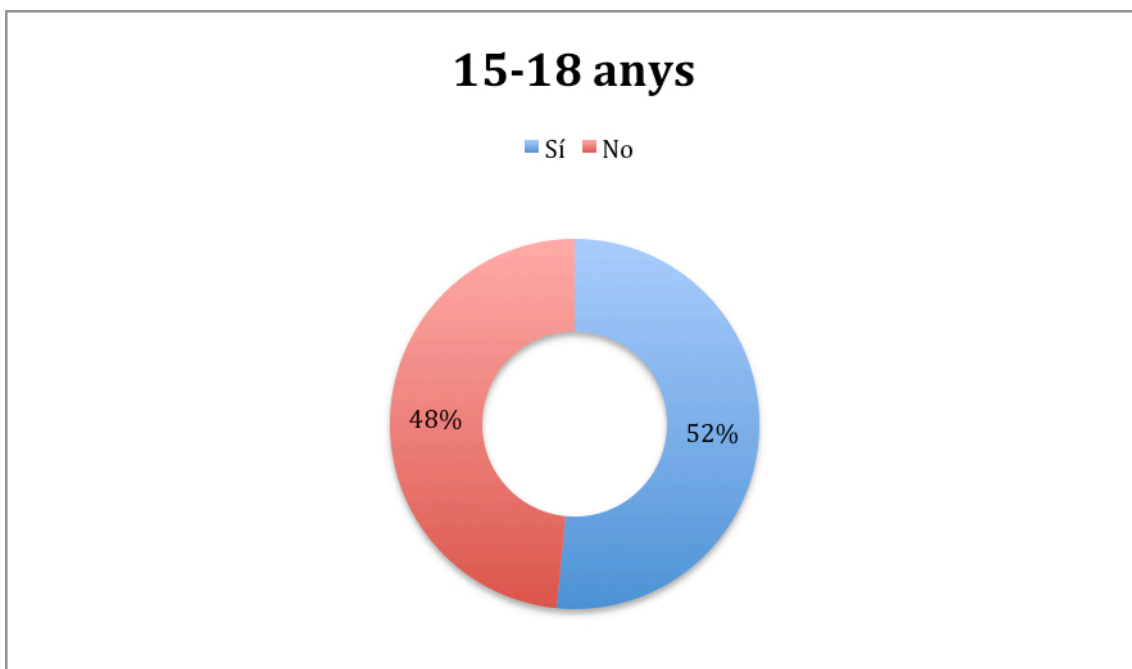
Actualment, si es promoguéss un referèndum per la independència a nivell català, el resultat seria molt just ja que com mostren les enquestes, hi ha molt poca diferència entre la gent que està a favor de format un Estat Propi i les altres formes d'organització polítiques possibles sense sortir del context polític espanyol com el federalisme o seguir amb les autonomies actuals.

Com es pot veure en la primera pregunta, els resultats a favor de la independència superen en ambdós franges d'edat el 50% de persones a favor d'aquesta opció alhora que en la segona pregunta, els enquestats que han seleccionat la opció de formar un Estat Propi augmenta en la gent més gran però disminueix en la gent més jove. Aquesta és una situació destacable ja que la gent més jove, al contrari del que molts poden pensar, donen menys suport a la independència que la gent més gran, tot i que la diferència tampoc és molt gran entre les dues franges d'edat.

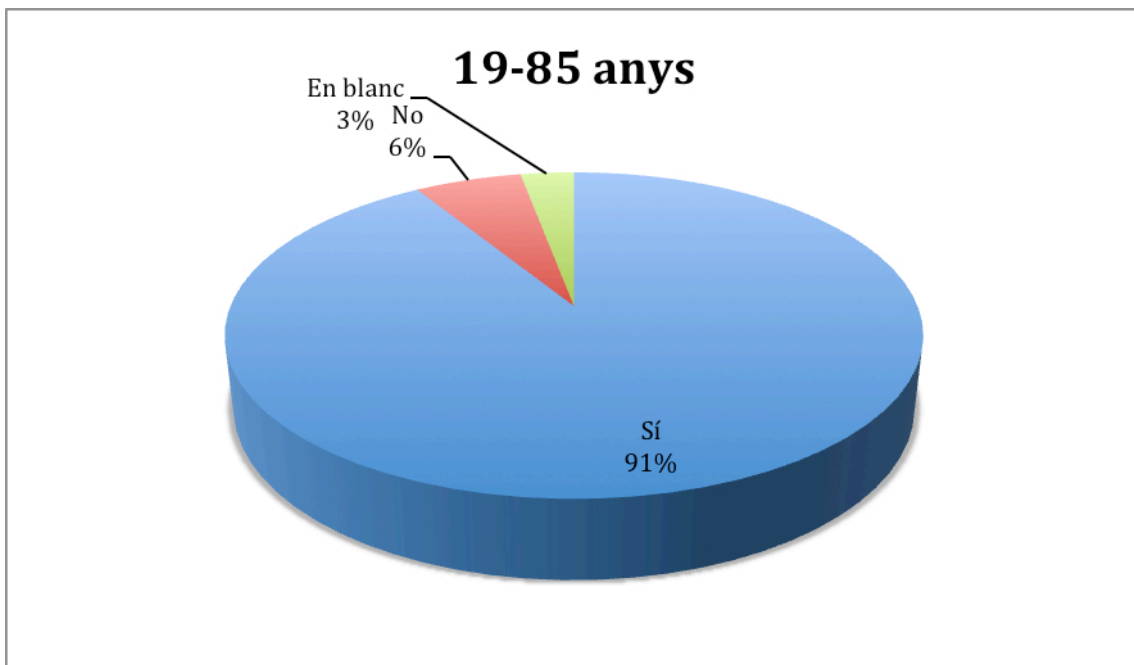
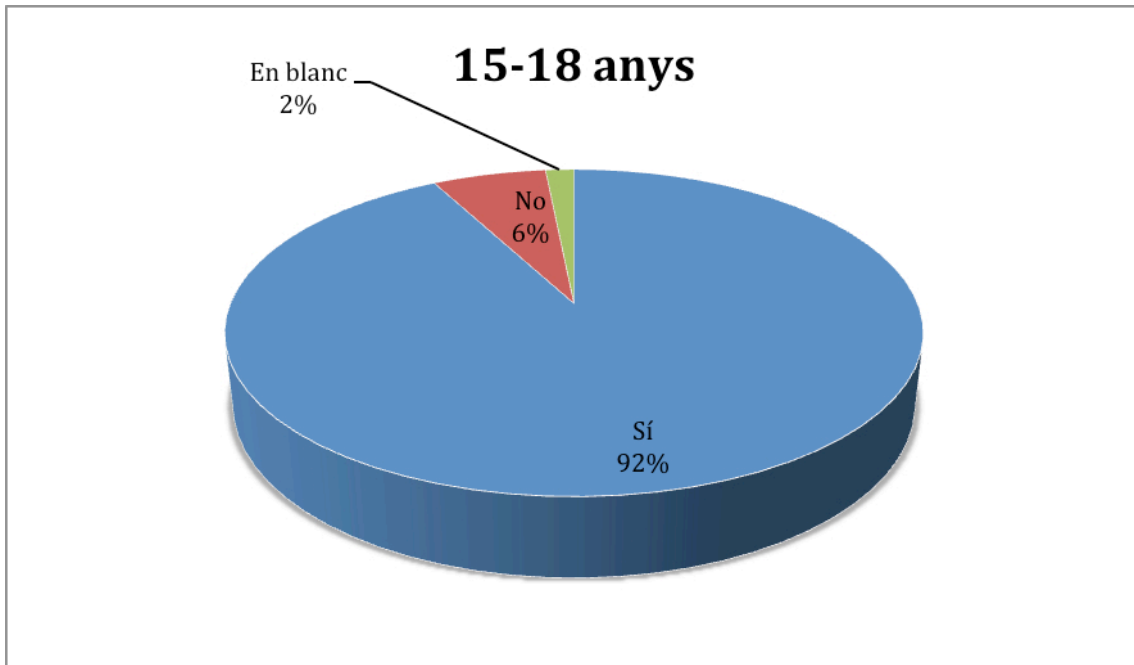
Per altra banda, hi ha varietat d'opinions envers com obtenir la independència, sembla que la gent més jove no sap clarament quina via seguir per tal d'aconseguir-la ja que les tres opcions gaudeixen al voltant d'un 30% de suport entre les persones enquestades, en canvi, la gent d'una franja d'edat més elevada es decanta clarament per l'opció d'un referèndum per la independència(60%), tot i que també hi ha un 35% dels enquestats que dona suport a fer una declaració unilateral d'independència alhora que l'opció d'una negociació bilateral amb Espanya, que és la que gaudeix de més suport entre la gent més jove, és la que té menys suport dels enquestats entre 19-85 anys.

Finalment, tenim la pregunta referent als motius pels quals hauria de ser independent i sembla que la majoria dels enquestats aposten per uns motius cultural i econòmics principalment, tot i que hi ha molt poca diferència entre les diferents opcions. El que cal destacar és que a les dos diferents franges d'edat, els gràfics mostren respostes semblants, cosa que s'ha donat en molt poques ocasions al llarg de l'enquesta.

Si hi hagués un referèndum per la independència aniries a votar?

Si hi anessim, què votaries?

Conclusions

Aquests resultats mostren clarament que la gent que està a favor de la independència serà la que vagi a les urnes per votar sobre el futur de Catalunya, ja que els percentatges en ambdós casos són molt similars als de la gent que opina que és necessari evolucionar cap a la formació d'un Estat Propi. A més a més, la gran majoria de la gent que vagi a votar, com és obvi, votarà que sí ja que la gent que hi aniria si es donés aquesta hipotètica situació, seria la que està a favor de la independència alhora que la gent que està a favor d'altres formes d'organització política no assistirien a les urnes i els que hi anirien serien l'excepció.

Finalment, les diferències entre les dues franges d'edat es mantenen com en el cas de la independència, en el que curiosament també, la gent d'una franja d'edat més gran dona més suport a la independència que els més joves.

Annex 2

Transcripció de les entrevistes fetes i breu ressenya del personatges entrevistats.

Entrevista a Jordi Pujol

Nascut l'any 1930 a Barcelona. Es llicencià en medicina a Barcelona i milità en el moviment universitari, pròxim a la clandestina Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya. Dirigent de la confraria de la Mare de Déu de Montserrat de Virtèlia, entrà al Grup Torras i Bages i fou un dels fundadors i capdavanter del grup parapolític CC (Catòlics Catalans) (1954).

El 1960, després dels Fets de Palau, fou detingut i torturat. Acusat d'ésser el cervell de la campanya popular contra Luis de Galinsoga, director de La Vanguardia, que havia insultat els catalans, i d'haver escrit un full imprès contra el general Franco, fou condemnat a set anys per un tribunal militar Afer Galinsoga. En passà dos i mig a la presó de Saragossa i un de confinat a Girona. La seva condemna desencadenà una àmplia campanya, dins i fora del país, i el seu nom fou exhibit com un símbol. Tornà a la política amb el lema de "fer país", i aconseguí arreu l'adhesió de persones i de grups.

Conseller delegat dels laboratoris farmacològics Martí Cuatrecasas, fundà Banca Catalana (1962), de la qual fou nomenat conseller delegat i vicepresident executiu. Dirigí la campanya per exigir el nomenament de bisbes catalans (1966). Fou el principal accionista d'El Correo Catalán (1970-77) i de Destino (1975-78), publicacions a les quals donà un accent catalanista. Ultra diversos mecenatges privats, creà l'Editorial Lavínia.

Abandonà les activitats i els càrrecs empresarials i fundà CDC, de la qual és el líder indiscutible; n'ocupà la secretaria general del 1976 al 1989, any que en fou elegit president. Diputat a les Corts Espanyoles (1977 i 1979), hi encapçalà la "minoria catalana" i, en 1977-80, fou conseller polític de la Generalitat provisional. El 1980 encapçalà les llistes de Convergència i Unió al Parlament de Catalunya, el qual l'elegí president de la Generalitat. Fou reelegit per majoria

absoluta el 1984, el 1988 i el 1992, i amb majoria relativa el 1995 i el 1999, legislatures en les quals presidí un govern en minoria. El 2003, finalitzat el setè mandat, cedí a Artur Mas i Gavarró la candidatura a la presidència de la Generalitat. Amb les eleccions catalanes del 2003, abandonà definitivament la primera línia política i es tancaren els 23 anys del seu govern ininterromput a Catalunya. Després del pacte tripartit i del consegüent pas de CiU a l'oposició, una conferència nacional de CiU segellà al novembre del 2004 la seva conversió en federació. Pujol es retirà aleshores a un honorífic càrrec de president fundador de CiU, i Mas fou nomenat president, Josep Antoni Duran i Lleida, secretari general, i Xavier Trias, secretari general adjunt. Des del càrrec de president, Pujol desenvolupà des del 1980 una política de recuperació de les institucions catalanes i de consolidació de l'autogovern català en el marc de l'Estat espanyol, posició que sovint li valgué confrontacions amb els governs de Madrid. El 1993 fou el principal artífex, personalment i a través dels diputats de CiU a les Corts espanyoles, del pacte de legislatura que donà estabilitat al govern minoritari del PSOE, amb el qual obtingué un avanç substancial de l'autogovern català, i també de les pròpies propostes en els aspectes econòmic i autonòmic per al conjunt de l'estat. Aquest suport, que es repetí el 1996 amb el govern minoritari del Partit Popular, no estigué exempt de tensions en les qüestions més de fons referides al reconeixement de Catalunya i a la concepció d'Espanya. A partir del 1999, la pressió centralitzadora del PP (ara amb majoria absoluta) i, simultàniament, el suport d'aquest partit a CiU al Parlament català erosionaren considerablement el govern presidit per ell.

Un capítol molt important de la seva actuació fou la projecció exterior de Catalunya en un sentit accentuadament europeista. En l'àmbit institucional de la Unió Europea, aquesta política cristal·litzà el 1991 en la signatura de les bases per a la creació de l'Euroregió, formada pel Llenguadoc-Rosselló, el Migdia-Pirineus i Catalunya, i en l'elecció a la vicepresidència (1989-92) i a la presidència (1992-96) a l'Assemblea de les Regions d'Europa.

Des de la seva retirada, Pujol ha centrat la seva activitat pública en el Centre d'Estudis Jordi Pujol, que creà l'any 2005, dedicat a promoure el debat polític i la reflexió ciutadana i a difondre el seu pensament, que també exposa a través d'una intensa activitat com a conferenciant i autor d'articles a la premsa i de

llibres. Ha sintetitzat la seva visió política en els llibres *Construir Catalunya* (1955) —text que circulà clandestinament—, *Una política per Catalunya* (1976), *La immigració, problema i esperança de Catalunya* (1976) i *Des dels turons a l'altra banda del riu* (1979). Posteriorment ha publicat reculls de discursos, articles i conferències, entre els quals *Tot compromís comporta risc* (1997), *Passió per Catalunya* (1999), *Sobre Europa (i altres coses)* (2004) i *Una reflexió necessària* (2007). Ha publicat dos volums de memòries: *Memòries (1930-1980)* (2007) i *Memòries. Temps de construir (1980-1993)* (2009). El 2007 fou guardonat, juntament amb el també expresident de la Generalitat Pasqual Maragall, amb la medalla d'or de la Generalitat de Catalunya.

Transcripció entrevista President Jordi Pujol i Soley (24-08-2010)

Pujol.- En Colomer, l'Eduard Junyent, En Joan Puigcerver, la farmàcia del carrer Manlleu, els Mont-rodonos.

Jordi.- Els Mont-rodonos es van crear a la llibreria Sala de Vic.

Pujol.- Be, amb deies que jo sabia que ?

Jordi.- Si coneixia aquestes tertúlies ?

Pujol.- No, jo coneixia altres tertúlies a Vic mateix, jo era molt amic d'en Joaquim Onyos, aquí no hi es, dels Illa Català, l'Espona, el Pladevall. Són més grans que jo, aquí ja són gent feta i jo els anys 50 tenia 20 o 25 anys, ja hi anava a Vic, a casa l'Onyos i a casa d'aquesta gent. Bueno avia'm, aleshores que.

Jordi.- Si hi ha alguna relació entre aquest moviment que també és de conservació de la cultura catalana i de la llengua i al que vostè va pertànyer arrel dels Fets de Palau.

Pujol.- Si, però jo amb aquesta gent no hi vaig arribar a tenir contacte eren un altre generació, els contactes que vaig tenir a Vic van ser a través de una cosa que en van dir CC que era cristiana i catalana amb l'Onyos, l'Espona i no se si havia en Codina, en Codina potser no hi era, amb aquesta gent no hi vaig tenir contacte. Gracies a Déu no hi havia una sola gent que treballava i que furgava

per aquí i per allà, segurament eren més grans, feien un treball més acadèmic, i nosaltres feiem un treball més d'agitació, no d'agitació en el sentit diguem-me de organitzar manifestacions i així, no, no, era d'agitació intel·lectual, cultural, una mica religiosa, i de preparació de gent jove.

Jordi.- Quins objectius tenia el CC?

Pujol.- El CC va ser una organització que va voler dedicar-se a preparar gent jove pel futur, el CC es va fundar l'any 1954 fins el 1960, que és fins jo conec, ja que a mi l'any 60 m'agafen, i quan surto el CC ha canviat molt i s'ha gairebé dissolt, més o menys desaparegut. En aquest període que jo conec s'intenta formar gent jove, amb valors amb idees, l'home més important va ser en Raimon Galí, segurament no s'ha conegut, tenia com a fidelitats, la cristiana i la catalana, aleshores miraven d'educar-nos en aquets valors en aquestes conviccions en aquestes fidelitats, en el fons, el que se'ns va proposar va ser una proposta generacional, teníem 24, 25 26 anys, teníem molts anys per endavant i us haureu de fer càrrec d'aquest país, Catalunya, que està molt malament després de Franco, la dictadura, la persecució lingüística, cultural, política, jo era a la presó, encara que sigui sota les cendres el país ha de seguir vivint per tant cal que hi hagi molta gent que per una banda es formi, conegui el que es Catalunya, llegeixi, viatgi pel que és Catalunya, el palpi, l'estimi i a més de ser capaç d'adherir-se a un missatge de confiança, d'esperança en el futur, disponibilitat en el País, això es el CC, no es un moviment polític, és un moviment pre-polític, en el sentit de preparar gent amb valors, que aguanti, i que pugui enfrontar-se als reptes del País, aleshores a les memòries meves també hi es això. En el meu llibre de memòries ja s'explica això de forma breu però ja s'explica, ja t'ho ensenyaré. A més, alguns de nosaltres, vam intentar de constituir grups a tot arreu, i alguns vàrem fer alguna cosa més al marge del CC que és fer una acció política més agressiva, clandestina era tota, que ens podia portar a la presó, que de fet ens hi va portar, sobretot organitzàvem algunes campanyes, jo de jove, de més jove, 17 o 18 anys, anat a pintar parets i repartir papers, això ho havia fet però en aquest moment havia plegat, això va

durar des de els 17 des de l'any 47 que jo tenia 17 anys, fins el 50, i llavors vaig plegar, aleshores el meu jefe era Pere Figuera, vaig plegar de tot això i em vaig tornar a posar amb el CC, que no era clandestí, però si que vàrem crear un petit grup que crea algunes accions d'agitació i en vàrem fer durant dos o tres anys i després ve quan finalment a mi pels fets del Palau em detenen i em condemnen.

Jordi.- Els motius pels quals es van organitzar els fets de Palau?

Pujol.- Els motius van ser que en Franco va voler fer una visita a Catalunya, perquè en aquell moment el règim franquista que era molt anti català, necessitava congraciar-se amb Catalunya, perquè iniciava una política econòmica nova, una política d'aproximació a Europa. Si podem comprendre l'Espanya d'aleshores, ara hi hauria més gent que ho podria entendre, però aleshores qui ho podria entendre era Catalunya, i va iniciar un viatge aquí per congraciar-se amb els catalans, i aleshores uns quants vam creure que havíem de fer fracassar aquell viatge, i ja el vàrem fer fracassar, però a un preu alt, un cert preu perquè a mi em van agafar i em van posar a la presó, el meu company també va anar a la presó. Aquests dos discursos els hi puc donar.

Jordi.- Ja els tinc, els he pogut aconseguir per internet.

Pujol.- . Si es que aquests nanos avui dia per internet podeu accedir a qualsevol cosa. Tu tens el llibre de memòries aquí?

Jordi.- No aquí no.

Pujol. Be aleshores pag. 134 i 135 podràs trobar coses d'això, però del tema del Palau ho trobaràs mes a la pag. .153, no a la 148, els inicis d'això i els fets en si els trobaràs a la 151 i a la 152., Bueno, els fets de Palau els trobaràs en aquests discursos.

Bueno, i que més vols saber?

Jordi.- Perquè vostè no va assistir aquella nit al Palau de la Música. ?

Pujol.- Com?

Jordi.- És a dir perquè la nit dels fets de Palau, perquè vostè no hi va assistir?

Pujol.- Perquè el que duia aquella operació era jo, i el únic que tenia i l'únic que sabia l'impremta era jo, el que tenia l'impremta era jo, vaja jo i un amic meu, un senyor gran que es deia Pizón, per tant podríem dir que el jefe de l'operació era jo, el jefe en el sentit operatiu no, el que estava al peu del canó i el que estava a trinxera era un altre, que era en Casajoana , i aquest si que el varen agafar, però en el sentit de jefe que hi ha darrera i que té els papers era jo, i el que tenia l'impremta i la possibilitat d'aconseguir els diners necessaris per a fer-ho, en aquest sentit em va semblar que jo no hi havia d'anar, no m'havien de agafar a mi i bueno, i no hi vaig anar, vaig anar a veure en Casajoana, i l'hi vaig dir jo no, i em va dir no vinguis no vinguis i tal i ja està.

Jordi.- Com va influir aquest acte en aquell moment .?

Pujol.- Com?

Jordi.- La repercussió que va tenir aquell fet quina va ser?

Pujol.- Va ser "bastanta" per aquella època, era un època en que els diaris no en parlaven d'aquestes coses ni las ràdios ni les televisions ni res de res, però si va tenir "bastanta" repercussió, perquè com que a mi em van torturar i això es va saber, la gent va reaccionar i varen fer una manifestació. Com que jo era un home del món catòlic, varen fer una manifestació a la casa del bisbe, a davant del Palau Episcopal, devien ser 700 o 800, que ara sembla molt poc, però en aquell moment era moltíssima gent.

La pregunta que m'havies fet quina era, ?, Perquè...

Jordi.- No les repercussions...

Pujol.- Ah... Les repercussions van ser aquestes, se'n va entera gent, es va fer el bum bum, se'n va entera la premsa estrangera i va haver inquietud en molts ambients socials, amb ambients religiosos, hi va haver per lo que era l'època molta repercussió, perquè tot passava així amb silenci, saps.

Jordi.- Com va ser la seva estada a la presó?

Pujol.- Be, l'estada a la presó, l'estada dolenta en aquests casos no es té a la presó es té a Jefatura, que és on apallissen i et torturen, però un cop entres a la presó normalment no passa res, i a més a més a mi no em van donar cap mal tracte, no és agradable anar a toc de trompeta, no és agradable de cap manera, a més a més en aquella presó, la presó de Zaragoza, era una presó de presos comuns no de presos polítics, en va arribar un que era metge, que per altre banda li havien fet un judici militar, per tant no era un carterista li havien fet un judici sumaríssim que per altre banda doncs... l'important és que vaig tenir un "bon" tracte, no em puc queixar del tracte de la presó, del tracte de jefatura si, però del tracte de la presó no, altre cosa és que estàs aïllat, que no pots llegir diaris, més endavant em van deixar entrar llibres, i al final, a la segona meitat de la meva estada a la presó per a mi va ser intel·lectualment fructífera perquè vaig poder escriure un llibre que vaig poder treure d'estranguis, vaig treure'l a través d'unes monges, aquesta és la realitat de la presó, va ser fructífera, no n'estic descontent de la meva estada a la presó .

Jordi.- Com li va canviar la vida després d'aquests fets. ?

Pujol.- Bueno em va canviar la vida en el fet de que em vaig retirar de la política , en el sentit estricta de la paraula jo no n'havia fet, en el CC fèiem agitació patriòtica i política això sí, però política en el sentit de partits polítics jo no n'havia fet , em vaig retirar de totes aquestes coses que em podien tornar portar a la presó i aleshores em vaig dedicar a treballar en les meves coses, jo treballava en un laboratori farmacèutic quan vaig entrar a la presó, quan en vaig sortir hi vaig continuar, però al cap de poc ho vaig deixar, perquè amb la meva família i els meus amics, això ho explico en el llibre, vàrem fundar un

banc, i llavors de mica en mica, em va anar interessant més el banc que no pas el laboratori, això em va donar possibilitats de tota mena, a part d'això el que si que vaig fer al cap de cert temps és crear un grup de gent per fer estudis i per tornar en el fons al que fèiem en el CC, no , però amb l'excusa de que volíem fer uns estudis sobre immigració, sobre l'ensenyament, sobre l'economia d'una comarca etc... alguns d'aquests estudis els podia fer a través de Banca Catalana, altres que tenien més política, aquests estudis , tot això ho trobaràs aquí eh, doncs bé, vaig anar fent una mica de xarxa, difonent, etc , i vaig escriure, ja havia començat a escriure abans d'anar a la presó, vaig escriure, jo els dos llibres mes importants que tinc, són un de l'any 58, és a dir abans d'anar a la presó , es un llibre estil, ara no me'n recordo, es deu dir Construir Catalunya , Ara no hi ha ningú, Marta; Marta;... Que hi ha, que no hi és? Ara no hi ha ningú. Ara no me'n recordo si em sembla que és **Construir Catalunya**. Aquest el vaig escriure l'any 58 abans d'anar a la presó, però n el vaig publicar naturalment, es un llibre que la meva dona va fotografiar i va fer unes quantes còpies en paper en paper carbó, tu no saps el que és el paper carbó , el teu pare en prou feina ho sap, quants anys tens Pallí?

Jordi Pallí.- Quaranta nou.

Pujol.- Quaranta nou, doncs no ho saps

Jordi Pallí.- Si, home.

Pujol.- Justet, justet.

Jordi Pallí.- Si, justet . Però si.

Pujol.- I la teva dona que es més jove que tu no, no ho sap.

Maria Dolors Sala.- Si que ho sé, havíem fet alguns treballs.

Pujol.- Molt justet eh, amb l'edat que teniu, són unes criatures els teus pares home, mira escolta quaranta nou anys, jo tinc un fill que en té cinquanta dos, una filla que en té cinquanta i un altre que en té quaranta set, és a dir al teu pare podria ser fill meu i la teva mare també no, eh i els meus néts son mes grans que tu alguns, alguns només tenen mesos, doncs vaig escriure aquest llibre abans d'anar a la presó i després aquest país l'haviem de refer, havíem de refer Catalunya, s'havia de fer un programa de reconstrucció del país, un programa de l'administració

l' escola, la sanitat, els sistemes financers, els partits, els sindicats, sistemàticament hem de refer el país fent aquestes coses , una mica de bogeria per part meva, però després a la presó allà vaig poder fer el segon llibre, que es el segon llibre més important meu, que es diu, **Des dels turons a l'altre banda del riu** que tu no has llegit pas, perquè està esgotat. El primer és un llibre de govern i el segon és un llibre d'exaltació saps, d'exaltació patriòtica , exaltació ciutadana, cívica, religiosa, és un llibre exaltat, és un llibre que ara a la gent els resulta sorprenent, és un llibre així diem-ne de passió , l'altre no, és un llibre cartesiana, és un llibre d'arquitecte, s'ha de fer això, i això i allò, el que després vaig intentar, i quan vaig ser President de la Generalitat vaig intentar aplicar, evidentment no pas d'amagat , no en moments difícils, sinó amb el poder que donava el govern de la Generalitat.

Jordi.- Creu que els fets de Palau, i la seva estada a la presó i tot això li van ajudar a despertar la seva inquietud política?

Pujol.- Això segurament em venia des de el començament de tot, sinó no hagués fet lo d'en Galinsonga, ni el CC,

Jordi.- Quan decideix fer carrera política?

Pujol.- El que passa és que, durant molt de temps vaig considerar que fer política era prematur, que no podríem fer res, que no podríem i aleshores no em vaig afiliar a cap partit polític ni res, després en canvi, doncs, més tard al final de tot quan ja s'estava acabant la dictadura sí que vaig fer un partit polític, convergència, .

Jordi.- Ara canviant una mica de tema començarem a parlar de Vicens Vives, de Salvador Espriu , si em podria dir la ideologia de país que defensaven Vicens Vives i Salvador Espriu,?

Pujol.- L'Espriu era un poeta, era un poeta i per tant no planteja cap proposta de tipus polític , farem això farem allò, sinó que parla d'un esperit, una ànima, una sensibilitat, una llengua etc i aleshores ell doncs reclama que es faci la defensa d'aquesta identitat i d'aquesta llengua, allò que ell en diu **salvar els mots** salva les paraules i això ell ho fa amb un plantejament que és compatible amb Espanya però ha de ser una Espanya, però ha de ser una Espanya diferent a la que hi havia, i de la d'ara, per cert, que respecti les llegendes, que respecti els **punts del diàleg**, la manera de fer diferent dels seus fills, un llenguatge molt poètic una mica místic, és un programa d'afirmació catalana, no solament la pell de brau, quant diu aquella cançó nord enllà nosaltres estem en aquest país nostra que està bastonejat, que està trist, que està polsos dient-me nord enllà, la gent és educada, fina ,delicada, és respectuosa, en canvi aquí nosaltres vivim en unes condicions dolentes , no hi ha llibertat, etc, però no me n'aniré mai, el tipus d'afirmació és aquesta i l'Espriu és un acte d'afirmació en aquest sentit. Repeteixo dintre d'un marc no independentista, ara la independència a tornat agafar molta força,; el Vicens bé, va ser una mica això mateix però amb l'historiador i amb l'història econòmica i a més investiga el que ha estat l'evolució de Catalunya des del segle XV fins a mitjans del segle XX que es quan ell morí, explica el perquè dels nostres èxits i dels nostres fracassos també fa un plantejament molt catalanista, però el mateix temps creu que això es pot fer dintre d'una Espanya regulada i és això, va ser un gran mestre, per a mi ho va ser, és un gran mestre, em va ajudar a entendre coses, per exemple en el llibre **Notícia de Catalunya**, i bueno aleshores el que passa, ah, i va ajudar a fer joves a fer gent jove, igual que el Raimon Galí, amb el CC, encara que d'una altra manera jo vaig rebre la influència de Raimon Galí i de Vicens Vives i de més gent, però aquest doncs són importants, aleshores el que passa és que aquest projecte, aquesta proposta de Catalunya, també a

més explica en els catalans, explica els mecanismes en que hem anat endavant i explica allò de l'eina i la feina, no se si ho has llegit en algun lloc això, la feina i la eina, la eina perquè no es pot treballar bé sense una eina es a dir no es pot enbalsagar sense una falç no es pot fer fortor sense un torn, no es pot sense un ribot, no es pot ser fabricant de teixits sense un taler, no es pot fer de comissionista sense un cotxe, es necessita una eina, llavors per a fer un país es necessiten eines polítiques, de mentalitat etc., el que hi ha és que en aquest moment aquest doble missatge de l'Espriu i d'en Vicens estan encallats, perquè aquella Espanya dels ponts del diàleg, que ja ens entendrem etc,etc... això no va, això és en un cert sentit el fracàs de la doctrina de l'Espriu, de la política d'en Vicens i en una certa mida de molts de nosaltres, de mi mateix, ben entès que de tota manera durant cinquanta anys aquesta doctrina i aquesta mentalitat, aquesta doctrina ens ha donat resultats molt bons, des de mitjans dels anys 60 fins ara ha donat resultats molt bons però ara estem encallats. Quer mes vols saber?

Jordi.- Vostè va a dur a terme quan era President una manera de fer, que s'ha dit del peix al cove?

Pujol.- El peix al cove,

Jordi.- I quina relació té aquesta política de peix al cove amb aquesta idea de país que defensava Espriu i Vicens?

Pujol.- Aquest país s'havia d'omplir de contingut, l'eina, l'eina que diu en Vicens Vives, doncs l'eina és la Generalitat , és un Ajuntament, és un govern, és les Universitats, les escoles evidentment, les carreteres, etc.. i que tingui les competències per poder fer-ho no es pot no es podria fer la variant de Palamós, sinó es tingués la Conselleria d'obres públiques i es tinguessin els diners per fer-ho, no es podria fer l'escola o el museu de pesca de Palamós, sense una Conselleria de Pesca en aquest cas i uns diners i una gent etc. No es podria mirar de que la nostre gent jove tingués una bona formació sense haver creat una bona xarxa d'universitats, la de Girona per exemple no existia, aleshores per fer això necessites anar aconseguint de mica en mica totes

aquelles eines, eines materials, eines jurídiques, eines administratives, eines que donin diners per poder-ho fer, i això de vegades ho vas arrencant de mica en mica i aleshores aquest arrencar de mica en mica, és això que una vegada jo miri ja ho sé que no aconseguim tot el que hauríem de aconseguir, però de moment hem aconseguit això, això es peix al cove, i ho porto cap a casa, i la setmana que be, el mes que be, tornarem a veure que passa, però de moment és peix al cove, aquesta frase va fer fortuna i ara alguns la critiquen, els que la criticaven, ara volen tornar fer peix al cova, però quan nosaltres fèiem peix al cove, no fèiem només peix al cove era un peix al cove, és a dir tu has de tenir una idea de conjunt del que vols fer, aleshores, i aquí no hi tens res de moment, doncs un dia peix al cove tenim això. I ara que ens falta, doncs ara per lligar això, hauríem de tenir allò, doncs anem a veure si ens donen allò, peix al cove ho fiques aquí dintre i ho tanques amb clau perquè no t'ho prenguin i després ara hauríem de començar per l'altre punta i d'aquesta punta hauríem de fer a veure si aconseguim això, a veure si aconseguim competències en carreteres, a veure si aconseguim que ens donin la competència en agricultura, a veure si aconseguim la possibilitat de fer universitats, si ens la donen farem la de Girona, la de Tarragona i Reus, farem la de Lleida, farem la de Vic etc etc. Bé, cada vegada que aconseguixes una cosa d'aquestes te l'emportes, després tornes a demanar-ne més, i això es peix al cove, però peix al cove és perquè tu has de tenir al cap el pla de conjunt, sinó no, no sabràs on posar-ho, m'explico, per altra banda, a nosaltres aquella època, una cosa que ara s'ha trencat, el peix el cove el podíem fer, dintre la política espanyola de una manera positiva, fins i tot dintre el conjunt de la política espanyola, ara no, ara això també s'ha trencat perquè Espanya ha evolucionat d'una manera molt hostil contra Catalunya, be, ja veurem com anirà, de moment malament, peix el cove era això, però peix al cove no era només peix al cova, era construir amb el peix el cove aquest, era construir el país, anar posant les peces i després fer-ho en un ambient en una mena de pacte amb Espanya, en el sentit de que ells ens venien a traspasar això i nosaltres aniríem a ajudar a que Espanya fes la transformació que havia de

fer, i que en general ha fet, de tipus econòmic i de tipus social., i d'obertura cap a Europa, entens?. Ara això s'ha trencat.

Jordi.- Sabent que s'ha encallat el que defensaven en Vicens i l'Espriu, sabent que s'ha trencat, vostè hauria canviat la seva forma de fer. ?

Pujol.- Bueno no, en aquell moment això va anar bé i nosaltres, vaja nosaltres no hem de renegar del que s'ha fet saps, perquè ha estat molt important i molt positiu, ara, les coses duren el que duren i a vegades les coses es trenquen i per això jo crec que en aquell moment vàrem fer, ja que naturalment vàrem ser molta gent que ho vàrem fer, no només a Convergència, i a Convergència i Unió sinó altre gent, altre gent que no eren de Convergència i Unió varen jugar aquesta carta que ara s'ha encallat, no i ara veurem que passa, perquè ara la situació del país no es només que s'hagi encallat, sinó que fem marxa enrere, i ara aquest es el gran tema que tenim. Ara he fet un escrit que parlo d'això, estic fora de la política però encara hi ha gent que em demana que en penso, però a vegades no m'ho demana ningú que en penso i escric.

Jordi.- Quan decideix crear Convergència democràtica de Catalunya?

Pujol.- Que?

Jordi.- Quan decideix crear Convergència democràtica de Catalunya?

Pujol.- El 1.973-74, es crea el 74.

Jordi.- I amb quin objectiu la va crear?

Pujol.- Bueno, home doncs els objectius, et falta molt? Home Convergència Democràtica es un partit nacionalista, per tant defensa la identitat de Catalunya, l'autonomia de Catalunya, la Generalitat, Bueno la recuperació de la Generalitat, perquè aleshores no la teníem no, és un partit que intenta mirar de construir una societat catalana que sigui equilibrada i justa, per tant no deixar-nos arrossegar per plantejaments d'esquerra molt radicals, que després s'han

deixat corre, però en aquell moment tenien molt predicament i dominaven molt l'escenari, s'havia de fer un esforç, perquè hi hagués moltes més coses, un tracte social més just, un equilibri territorial millor, una capacitat de convivència, no solament de justícia social, convivència és un altre factor molt important que tenim que és el tema de la immigració, que això ara s'ha complicat de una manera molt important, bé doncs, això convergència volia mirar d'enfrontar-se a totes aquestes coses, amb un estatut, amb democràcia, obertura cap Europa, ETC... Ves mirant, que d'aquí bé la paraula convergència una pila de gent que no eren ben bé el mateix però si poder convergir, confluïr, acabar de fer possible que gent no del tot coincidint amb tot, pogués conviure bé i treballar junts era precisament el catalanisme, això ho explica el llibre, moltes d'aquestes coses els ha trobes al llibre

Jordi.- Arribats a aquest punt que estem actualment a Catalunya, quin es el camí que s'ha de seguir cap el futur?

Pujol.- Aquesta és una pregunta que ara no et contestaré ara d'això, perquè és una pregunta molt difícil, que no vull dir que no et pugui contestar, però no et puc contestar, no t'ho agafis malament eh, no t'ho agafis malament, però no la puc contestar en un treball de un noi de primer de batxillerat. La pregunta que em fas és la de si hem de ser independentistes o no hem de ser independentistes, i aquesta es una pregunta molt complicada, tu has de agafar una cosa, tu agafes l'Avui de diumenge, hi ha un interview meu, i jo intento contestar això, allà ho contesto, però jo ara aquesta no te la contesto, i no t'ho agafis malament però no, cada vegada hi ha mes gent a favor de la independència, el que jo haig de dir de la independència ho vaig dir al diari Avui l'altre dia.

Jordi.- Bueno, ja esta.

Pujol.- Deu-ni-do el que m'has preguntat . eh;

Entrevista a Antoni Pladevall i Font

Nascut a Taradell (Osona), l'any 1934. Estudià al seminari de Vic (sacerdot el 1957) i a la Universitat Catòlica de Lovaina. Format al costat d'Eduard Junyent, hi col·laborà en el Museu Episcopal i l'Arxiu Diocesà.

Fou redactor del catàleg monumental del Servei de Conservació de Monuments de la Diputació de Barcelona i professor d'història eclesiàstica al seminari de Vic i a la facultat de Sant Pacià de Barcelona. Ha estat arxiver municipal de Vic, cap de la secció d'inventari del patrimoni artístic de la Generalitat (1980-99) i director general del patrimoni artístic del departament de cultura de la Generalitat (1984-86). Ha publicat diversos estudis, entre els quals Els monestirs catalans (1968), Els orígens de la família Montcada (1969), Sibil·la de Saga (1973), La comtessa Ermessenda (1975) etc., i una munió de monografies locals sobre Centelles, Vidrà, Lluçà, el Fai, la Ral, el Coll, el Far, Sant Hilari, les Guilleries, el Montseny i Viladrau i encara sobre les parròquies i monestirs del bisbat de Vic, aparegudes en publicacions diverses o en llibres, entre els quals Mont Rodon. Passat i present d'un gran llinatge i d'un casal osonenc (2001), Sant Pere de Casserres o la presència de Cluny a Catalunya (2004), Història del monestir de Sant Pere de Casserres (2008) i La Canònica de Santa Maria de Manlleu. També ha publicat Això és Catalunya. Guia del patrimoni arquitectònic català (1987). En 1990-99, es feu càrrec de la direcció de l'obra Catalunya romànica i, posteriorment L'art gòtic a Catalunya (2002-09), ambdues d'Enciclopèdia Catalana. Féu també el resum de la història de l'Església a Catalunya per al catàleg de Germinabit i el de la diòcesi de Vic per a la mateixa exposició. Dirigeix la col·lecció 'Monografies del Montseny'. Col·labora també sobre temes catalans en el Dictionnaire d'Histoire et de Géographie ecclésiastiques. El 1990 ingressà com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans i el 1994 rebé la Creu de Sant Jordi i ingressà a la Reial Acadèmia de Bones Lletres. Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (2003).

Transcripció entrevista Antoni Pladevall (12-07-2010)

Pladevall.- Grava, grava, hi anàvem a fer xerrades a la botiga de la plaça i allà s'hi trobaven sempre a última hora del matí, s'hi trobaven sempre el matí aquesta foto es del 48. T'explicaré, allà es feia una tertúlia, i en aquesta tertúlia hi anàvem jo, quan era seminarista, quan era una

mica gran mi van admetre, si trobava en Pratdesaba, si trobava l'Honori García, amb el seu fill Arcadi que era un advocat, s'hi trobaven els Illa Català, els germans Salarich. Es va quedar de fer una cosa de la Colla de Mont-Rodon, per una bromada, era molt bromista, L'advocat Villarubia, no hi eren sempre tots. Era un punt de trobada, jo vaig anar al seminari l'any 45, jo vaig entrar allà a partir dels 50..., quan vaig acabar a La Gleba, i els estius vaig anar a veure al Dr. Junyent i li vaig llegir un pergamí, i em va dir que fas els estius, faig classes, vos venir aquí, quan et donen, et donaré tant si bens aquí a treballar, i no sé el que em donava perquè em quedava a dinar a casa seva, per això vaig ficar-me allà, en aquesta cosa, i es clar quan eres allà quan ell hi anava i jo també , llavors en Pratdesaba ja estava bastants tronadet, l'Illa Català hi era, i aquestes tertúlies que es feien, no era res polític, eh?, sortia es deia alguna cosa, però era més cultural, no era un moviment polític, i mai ho va ser-ho, perquè hi havia gent de diferents ideologies, en Furriols era falangista, i també venia a vegades, els de Torra Llabreta eren carlins, el teu avi era de dretes, allà es tractava de fer coses en català m'entens.

Jordi.- Jo voldria tocar el tema del nacionalisme català en diverses èpoques.

Pladevall.- El nacionalisme català hi havien dos tipus, el polític i el cultural, hi aquí es tira per la part cultural. El Dr. Junyent va tenir sempre la gran picardia, havia estat a Roma i era molt diplomàtic, i aquest es casava amb Sant Antoni i el dimoni, m'entens el que vull dir, tractava en qui fos, però ell en política no s'hi ficava mai, ell va dir castellà i jo vaig començar a escriure a l'Ausa en català, i vaig rebre una carta d'en Romeu, un sabater que estava allà a la plaça, que em deia " solo se permite en lengua vulgar, cosas de literatura i folklore", a l'Ausa se'n feien en català i en castellà, però sentien Catalunya. Els que volien fer coses havies de trampejar, i allà trampejàvem. Tot era de tipus cultural, cap manifestació política de res, o sigui que entén-me, que hi havia grups si, n'hi havien més d'esquerres però aquests normalment no hi entraven en aquesta roda. Quan hi havien reunions en Brunet que era un periodista, aquest de vegades anaven una mica més a la política.

El bisbe Masnou, no l'hi havia vist mai en aquestes reunions, qui hi anava era Mossèn Costa, en Segimond Costa, hi va haver la polèmica d'on havia nascut en Guillem de Mont-Rodón, la majoria deien que a Vic, i jo era dels que defensàvem que havia nascut a Taradell, llavors el Dr. Junyent va fingir un document que se'l va fer en un pergamí, el va fer posar i un dia que vam anar a Mont-Rodon el va treure de paret, i va dir goita, he trobat un document aquí en un forat que diu que Guillem de Mont Rodon va néixer aquí que la comadrona ho va veure, i que fareu hereu en Costa.

La colla que hi havia fet, el Dr. Junyent imitava a Mossen Godiol, la colla de Gurb, i van dir i nosaltres quin nom ens posarem, i va coincidir que en aquella època van posar el quadre de Guillem de Mont-Rodon a la sala de Vigatans Il·lustres, Honori García, l'Arcadi és el jove que va morir, casat amb una Roca Figuera, el pare va dir que havia nascut a Vic en Guillem de Mont-Rodon, en un llibre que va publicar, per tant ho conec on vivien i on no vivien, ho conec tot. A tot això hi he treballat anys. Això va sorgir un dia que anaven a fer una berenada, que ho fèiem de tant en tant a Torre Llabreta, i anant a Torre Llabreta pasaban per Mont-Rodon, es allà a tocar, i doncs allà van fer la bromada de trobar un pergamí que deia que havia nascut allà, que callessin els de Torre Llabreta, en Conrad i en Josep Maria, en Josep Maria se'n fumia, però en Conrad que era el més jove, de vegades també venia Mossèn Lluís Vilarrubia que era capellà de l'hospital algunes vegades, amb això els trobaràs

tot en aquest vers. Aquest grup ens trobàvem tres o quatre vegades l'any per fer sortides, sóc dels pocs que hem quedat, en Font Rius venia els dissabtes i anava al Museu, al Museu també si feien tertúlies, hi venia en Ramón d'Abadal, era la doble tertúlia.

Quan jo hi participava les reunions ja es feien en el anomenat balcó gran del Museu, s'estava molt bé en aquella sala, allà ja hi venia molta menys gent, hi havia vingut en Coll Alentorn, als estius perquè estiuejava a Tona, i en Font Rius només venia a l'estiu. En Joan Duran també venia, recordo que una vegada ens van convidar a vora el Ter, menjava molt i havien arreglat 40 plats, i mentre es feia la conferència, en va menjar el que hi havia en els quaranta plats. Era una malaltia, i llavors a l'estiu se'n anava al balneari de Caldes de Montbui a aprimar-se.

Aquestes reunions van començar a ser a can Sala, a Can Sala a la llibreria, quan va passar en el racó ja va costar mes d'anar, perquè primer va estar a la Plaça Major, el costat del cafè nou, hi va estar-hi molt anys allà, llavors d'allà va passar el racó. Ho portava en Camprodon aleshores. Jo era un client assidu d'allà.

De que parlàvem, de tot el que hi havia, si hi havia una cosa política també se'n parlava però no es feia política, s'hi havia passat alguna cosa política, que si la llei de Fraga Iribarne... se'n parlava però ningú es manifestava. A més crec que era una de les consignes, que si la cosa deriva en política deixem-ho estar, ara, ningú estava d'acord amb l'opressió del règim. Fora en Furriols i en Conrad Vilarrubia que va ser alcalde una temporada, i era del Movimiento, però ningú, jo no havia vist mai cap declaració. I el Dr. Junyent tenia una picardia, perquè de tots els Ajuntaments ell obtenia el que volia, m'entens, tenia molta mà esquerra, era molt diplomàtic, Tothom pensava en estimar el País i cultura, era això.

Jordi.- Els personatges dintre d'aquest grup, els mes importants o rellevants.

Pladevall.- Avia'm, hi havia els parladors i els escoltadors, el Sala era l'escoltador , en Sala a l'hora de parlar es queda el racó, perquè ell deia que

era escoltador. Aquesta tertúlia continua a Vic , encara ens reunim a casa en Sunyol, deu o dotze persones, ara hi ha l'Illa Català, en Girbau, en Pallares, Pere Puig, Mossèn Pladevall, ens trobem cada dissabte, cada dissabte de 10 a 11h. Be en Brogulat, aquest fa d'escoltador, jo sempre he estat mes xerraire, entén-me parlava. Hi havia gent que parlava més o que parlava menys, i que aportava idees. A darrera de la rebotiga de Can Sala i a dalt mai hi havia vist més de deu o dotze persones.

Els que portaven la veu cantant eren en García, l'Honori García, el Dr. Junyent, en Pratdesaba sempre s'explicava que xerrava molt en la seva època. Has de agafar això. En Colomer Montmany i era sempre, l'Andreu, també li agradava molt parlar de coses, era un dels grans parladors, primer era el Dr. Junyent, segon en Colomer Mummany, tercer en Puigcerver, els germans Vilarrúbia, en Miquel Bosch i Jové, que era poeta i mestre d'Hostalets de Balenyà, després venien Mossèn Jacint Costa i en Segimon Costa, després venia en Miquel Albó, en Passola de La Caixa, el director de La caixa, en Josep Genís, Vall Serrano, el que va reemplaçar a l' Honori García, era Notari, L'Oriol Vives de Casanova, ara ve el seu fill, l'Illa Català, l'advocat, i aquest Genís, un altre vigatà, en Duran i en Toni Pladevall en Joan Sunyol, en Barrachena, i en Joaquim Salarich, en Felip Vall de Tona, el pintor, que encara es viu, en Viñoles Vivet que era periodista, aquest residia normalment a Sant Quirze de Besora i aquest si de vegades tocava temes d'actualitat, era el més, en Toni Bayés, i ja esta.

Els que ens han deixat, això és del any 1.959. Això era una auca que jo vaig publicar aquí, que l'has de tenir a la mà perquè en dóna la idea de qui era cadascú.

Jordi.- Els cavallers de Mont.Rodon que es fan ara, quina evolució ha fet tot això?

Pladevall.- Cada any fèiem Mont-Rodonades, les Mont-Rodonades s'anaven a fer a la Rovira de Seva, a casa dels Barrechena, amb aquestes un home de Taradell l'any 83 o 84 va comprar Mont-Rodon, un barber de Taradell, cultura no en té massa, però es més espavilat del que sembla, i aquest home va comprar Mont-Rodon i ho va anar arreglant tot, i és molt acollidor, Mont-Rodon

hi deixa anar a tothom qui vol, col·legis, l'hi agrada tot això. Jo tinc les claus al cotxe, perquè ell és l'amo del castell i jo soc l'amo de la historia. Sóc del 34, d'abans de la guerra, per això se tantes coses.

Van dir d'anar a fer-ne una Mont-Rodon, es va sentir tant content que ens vam crear la cavalleria de Mont Rodon, ens vam posar uns cavallers, capítol dels cavallers de Mont Rodon, això encara continua una vegada al any, però ara ell vol fer-ho com una festa social, allà es llegeixen coses culturals, la Mercè Miró una de Vic, Miquel Illa llegeix, jo sóc dels que explico coses de Mont Rodon, es fa el "guateque", i normalment es fa un concert, toquen un piano de cua molt gros, i ara solen venir els Claret i la Bardolet que és una pianista, i cada any intentem fer-ne una allà a Mont-Rodon.

Els altres ens trobem en aquestes reunions de Vic, i allà és on planegem quin dia es va a Mont-Rodon.

La reunió dels cavallers de Mont Rodon és la que es fa cada dissabte a Vic de 10 a 11 a sobre la farmàcia de can Genís, al primer pis. En Juan Sunyol,

Jordi.- L'origen del Mont-Rodons, és a dir perquè s'agafa aquest nom?

Pladevall.- Ja t'ho he explicat, per donar un nom a una entitat, l'Honori Garcia, va fer una biografia de Guillem de Mont-Rodon i el van posar, el seu quadre a la sala de vigatans il·lustres, hi havia la discussió de si havia nascut a Taradell o a Mont-Rodon, a Vic. Aquesta baralla va portar a agafar-s'ho una mica com a riure, però avia'm és que resulta que la penya que havia fet Mossen Gudiol se'n deia la Colla de Gurb, perquè anaven al castell de Gurb, i aquí feien trobades a Mont-Rodon de quan anaven a torr Llabreta. Aquesta casa és aquesta, aquí hi ha la capella, hi ha una quantitat de imatges, es va gastar trenta milions, i té quatre imatges romàniques. Mira com estava aquesta casa abans de comprar-ho aquest. Ho va comprar el 83, i aquesta foto és del 82 abans de restaurar-la.. L'anterior propietari va arrencar les finestres gòtiques, i se les va endur a Barcelona. Jo era director general de la Generalitat en aquell moment i els hi vaig obligar a tornar, i la família aquesta hem quedat renyits per sempre més. Vàrem fer una campanya els diaris denunciant l'espoli de les peces. Tots

aquests articles són meus però no els firmava jo, ho feia amb pseudònims, per això tinc les claus, perquè sóc el que hi he lluitat sempre. Ara Mont-Rodon es un "puesto" que està molt bé. Hi havia una part romànica i a dalt es gòtic, i molt ben conservat, l'amo té una casa aquí amb el seu fill. Volien una cosa emblemàtica. Guillem de Mont-Rodon va ser tutor de Jaume I i Gran Mestre del temple de Catalunya i Aragó, i el 1213 el Papa, quant a la batalla de Muret va morir Pere el catòlic, el Papa li va encomanar fer de tutor, i ni va fer tres anys o quatre, fins que per ser rei, de sis a nou anys aquest va ser el tutor, aquest home es a la primera galeria de vigatans il·lustres, el nom s'agafa d'aquest, que és el primer vigatà il·lustre, però no va néixer a Vic, com en Verdaguer que és de Folgueroles, si aquest va néixer entre Tona i Taradell, perquè li poseu. El nom de Mont-Rodon es per donar nom a una entitat, de carambola. Quant vaig ser una mica més gran, quan jo vaig començar a escriure,. Quan vaig conèixer el Dr. Junyent, va ser quan vaig començar a buscar llibres per conèixer la història del Castell de Mont Rodon.

Jo em vaig convertir en l'home de Mont-Rodon i l'home que vaig dir que no havia nascut a Vic, sinó a Tona.

Jordi.- I les mont-Rodonades.

Pladevall.- Les Mont-Rodonades, se'n feien com a mínim una o dues l'any, es buscava l'epoca d'estiu i es buscava una casa que estès bé. N'havíem fet amb els Vilella a Camprodon, que eren de Reus. Un altre dia a Torre Llabreta, a Samalús, a casa d'en Barrechena, un altre dia la fèiem a casa l'Abadal.

Ara es fan totes aquí. Hi venien més gent, hi podien venir les dones.

Jordi.- Els objectius

Pladevall.- Eren culturals, qui sabia historia sabia historia, qui sabia astronomia sabia astronomia, llegíem un treball, els poetes, en Pere Puig, prosa florida, cadascú fa lo seu

Jordi.- D'aquestes tertúlies i de les Mont-Rodonades ha derivat alguna cosa.

Pladevall.- El Patronat d'estudis Osonencs va néixer d'aquí l'any 1.952. El Dr. Junyent volia crear un caliu en l'àmbit literari, i llavors va ser quan va crear el Patronat . Van crear la revista AUSA que encara continua. Publica tot, crònica de la cultura que hi ha a Vic, tot surt aquí. Aquesta és de l'any 52, i aquí hi surto, jo ja escrivia l'any 52. Quan havíem arribat al 82, que es van fer els trenta anys, es va publicar això, que es un esquema, s'enquadrava cada dos anys, i a dintre es veu ben bé.

Jordi.- Aquest és en castellà.

Pladevall.- No aquí hi ha de tot, estampes vigatanes, en català, aquest primer deu ser casi tot castellà, i llavors a poc a poc van sortint articles en català. El meu primer és aquest que vaig fer en castellà. Aquí tinc les notes del seminari. El primer article meu és en Català, aquest es un article de la historia de parròquies. El segon ja es en castellano. Perquè entremig vaig rebre una carta que deia que solo se accepten en llengua vulgar coses de literatura y folklore, i esto era historia hijo, Jo que sóc catalanista des del naixement, la feinada que hi vaig tenir per anar fent, i encara van sortint. Costava, t'amençaven.

Jordi.- El Dr. Junyent dintre d'aquestes tertúlies?

Pladevall.- Era el pal de paller, era el centre, era un home que tenia prestigi, tot era bastant grisos, però en canvi ell era un home murri, era un home de prestigi, havia publicat llibres de romànica, havia estat a Roma, ell era al pal de paller, literàriament la figura és aquesta, feia de pal de paller, de coordinador.

Jordi.- L'edició de llibres d'aquesta?

Pladevall.- A veure, el Patronat el costat d'això tenia uns llibres. El primer es El Varón de Sabasona, sobre la guerra carlina.

Jordi.- L'editorial de la llibreria i tot això.

Pladevall.- L'editorial de la llibreria, el llibreter pagava un tant per editar, el teu avi s'hi havia un llibre llavors ell tenia el dret d'editar, però s'havia d'anar molt alerta

Perquè s'havia de passar la censura. El que pagava la matrícula potser per no tenir problemes amb la llibreria la va posar a nom del germà Anton Sala. Eren trampes, en Sala per si mai hi havia un problema amb l'editorial, podien tancar-li la llibreria. Trampes legals. Ja el se el castellà ja, però no me gusta, com que tinc una colla de xarnegos allà a Sant Quirze Safaja, hablan castellano, em deian, puede hacer una misa en castellano, ui, no en sabó,

Jordi.- Després preguntar per el meu avi.

Pladevall.- En Sala, era un home que va agafar la afició de llibreter, tenia molta cultura, sabia molt de llibres però ell no era un escriptor, ell editava llibres i feia de llibreter, quan demanaves alguna cosa ja podies anar amb ell, i si n'hi demanaves una ja se'n preocupava, era un home, fomentador de cultura, però ell no era del món de la cultura escrita, de cultura en tenia, perquè l'home ho sabia tot, li demanaves un llibre una editorial, si, no pateixis, ha sortit un llibre fins i tot castellana i ell s'espavilava i ho aconseguia tot, era nascut escoltador, es l'escoltador.

Jordi.- I ara seguint el tema més general del nacionalisme català.

Pladevall.- A poc a poc a casa nostra, el jovent que anava pujant, jo quan estava al seminari i a tots els llibres de text hi havia el Franco aquí davant, li posava banyes i de tot. En Franco es un criminals del grossos, perquè després d'anar a combregar firmava les sentencies de mort.. Durant la guerra si maten ja no et diré res, jo parlo quan maten per idees, entens, matar per idees, com en Fidel Castro i tot això. En Franco era una mala bestia, perquè els matava.

Jordi.- Els fets de Palau, una mica els fets de Palau.

Pladevall.- Els fets de Palau hauràs de anar més aviat amb ells que no pas amb nosaltres, la generació que va pujar, a la universitat vaig obrir als ulls, perquè allà em van ensenyar que al món hi havia tres criminals que eren el Stalin, en Hitler i en Franco, perquè en Mussolini no ho era. Però en Franco matava, després de la guerra matava. En una guerra mata a qui vulguis perquè és una guerra. Franco era tant mala bestia, es van matar els uns contra els altres, germans en germans. El frente de juventudes i les dones no podien fer res, el Servicio social, anàvem a classe a cantar el cara el sol. 56, 58 durant la guerra freda, que els de l'Opus Dei, van pujar, vulguis o no vulguis hi va haver el Plan de estabilización. Tot va canviar, a partir d'aquest moment Espanya comença a obrir-se a fora, en aquest temps ha canviat a pujat un altre generació, després de la guerra hi va haver un temps del maquis, però va ser un fracàs. Tampoc és el plan. Ara odi en el Franco vaig arribar a tenir, no antipatia no, odi, un criminal que va matant gent. La guerra civil és el drama més gros que hi pot haver, perquè hi havien germans que els cridaven en quintes diferents, hi es quedaven una banda o altre hi havien de lluitar contra ells, si quan va esclatar la guerra tu estaves fent el servei militar tu quedaves de la República i a les lleves que cridaven als altres quedaves a l'altre banda, es mataven entre ells.

Els fets de Palau, un dia fan una festa allà i una colla de grups, amb en Pujol, varen aprofitar la ocasió tothom esperava una oportunitat. El cas d'en Puig Antich, que el van matar perquè en una baralla va morir un policia.

Jordi. La diferencia entre aquell nacionalisme i el que hi ha ara?

Pladevall.- És molt diferent, el nacionalisme d'ara és una nacionalisme de molts panxa contents que no han hagut de patir. No ens podem entendre mai amb Espanya, mai, he fet trenta mil conferencies. Sempre ha anat a cop de garrot Catalunya amb Espanya, a Castella tothom ha d'obeir, i aquí sempre ha sigut un règim parlamentari, quan els nostres reis s'instal·len aquí van respectar el regne de Valencia, el de Mallorca... els castellans no n'han respectat mai cap de regne.

Jordi.- Buscant una mica he llegit que els anys seixanta era enfortir l'autonomia a Catalunya dintre Espanya per fer una Espanya mes forta.

Pladevall.- Això eren els sectors més de dretes, si obtenim un federalisme ja en tindríem prou nosaltres, la independència és de somia truites, com a Suïssa ja en tindríem prou, com els vascos, el que no pot ser és el tema de les peonades, allà baix han treballat quatre dies, i amb les peonades tenen dret a cobrar subsidis, el 46% son funcionaris, i qui paga Catalunya. No estimem a Castella, a qui són una colònia de castellans. Vaig ser Director General, em van donar la creu de Sant Jordi, sóc amic d'en Pujol, però en el fons quan un ha agafat un "sillón" és un panxa content, per no perdre el silló faran el que convingui. En Pujol és el centre catalanista, amb la política de peix el cove feia el que podia. Però el que fa en Montilla, cridant aquí i darrere es venen. Els polítics son tots, a la llarga el poder s'agafen en el silló i sobre tot si puc passar dues legislatures, jo com que vaig ser amb en Rigol, i quan en Rigol va saltar jo vaig saltar. Ara tinc una jubilació de 1.800 al mes, mira deu ni do. Vaig estar treballant molts anys, des de el 80 fins el 95, tenia càrrecs cap de secció cap de servei i director general de patrimoni. Aquests cobren 20 i 30 mil al mes. Si jo hagués pogut consolidar dues legislatures al càrrec, no vaig poder consolidar res jo. Que més.

Jordi.- Com veu el nacionalisme avui.

Pladevall.- El nacionalisme avui el veig verd, la manifestació és per demostrar que no els estimem, que vegin que no ens mamem el dit, però el mal es que el que hi a dalt a veure que faran ara. Que vegin que no els estimem, jo no els estimo ho sento, son uns opressors i ens tenen enveja. Ens ha de menester per això ens deixen anar, la constitució defensa la unidad de España amb l'exercit, no hi ha cap constitució al món que defensi això. Espanya i Catalunya un matrimoni impossible, sobre aquest títol he fet varies conferencies. D'acord.

Si algun dia tens una pregunta ja ho saps.

Entrevista Josep Maria Font i Rius

Nascut a Barcelona l'any 1915. Ha estat catedràtic de la Universitat de La Laguna (1945), d'on passà successivament a les de Múrcia, de València i, finalment, de Barcelona (1954). Fou degà de la facultat de dret del 1958 al 1965. És doctor honoris causa de les universitats de Montpeller i de Bordeus i membre de l'Acadèmia de Bones Lletres (1960) i de la de Jurisprudència i Legislació (1960) de Barcelona i de l'Institut d'Estudis Catalans (1970). Les seves publicacions

Fotografia del Dr. Font i Rius amb Francesc Sala l'any 1946 a Vic.

han versat sobre els problemes jurídics de la conquesta cristiana i dels orígens dels municipis catalans (Orígenes del régimen municipal de Cataluña, 1944), que han cristal·litzat en l'edició de les Cartas de población y franquicia de Cataluña, obra bàsica, en dos volums (1969). Cal esmentar-ne també El procés de formació de "Les Costumes" de Tortosa (1973), Jaume I i la municipalitat de Barcelona (1977) i El antiguo derecho local de la ciudad de Balaguer (1982). Forma part de l'equip director de la continuació de l'obra inacabada de Ramon d'Abadal Catalunya carolíngia. Des del 1976 és un dels representants de Catalunya en la Comissió Permanent dels Congressos d'Història de la Corona d'Aragó. El 1985 es jubilà de la seva càtedra de dret a la Universitat de Barcelona. L'any 1984 li fou atorgat el Premio Nacional de Historia.

Transcripció entrevista Josep Maria Font Rius (26-08-2010)

Font Rius.- Prèvia mirant fotografies de la colla dels Mont-Rodons, on reconeix diversos personatges, Passola, en Vives, el pare de l'Arcadi García, en Brunet, Dr. Junyent, Pratdesaba, en Salarich . Només és viu ell i en Vall de Tona.

Endavant doncs...

Jordi.- Si em pot parlar del temes que es tractaven en aquestes tertúlies i del objectiu,

Font Rius.- De que parlàvem?, Parlàvem de tot , de cultura, de política, de política poc, perquè no era època de parlar massa de política, amb la dictadura i això, però de cultura si de cultura vigatana, es parlava d'organitzar una cosa a Vic , com tenien altres ciutats, un patronat, un centre cultural i llavors es quan es va formar arrel d'aquestes tertúlies, es va formar el Patronat d'Estudis de Vic, Osonencs, després va venir la publicació de l'Ausa i tot això, amb el Museu i tot això, és això el que es parlava que s'havia de fer, com s'havia de fer, en una reunió en que hi vaig assistir jo, es va parlar, de si s'havia d'anar amb els de Barcelona, no se com es va constituir quan i com, però se que es va constituir en una junta, i aquells premis plana de Vic que cada any era un any cosa de ciències i un any cosa de lletres, humanitats, van intervenir un grup de joves, en Jordi Anglada que es va morir, un grup de nois que donaven una mica d'impuls en aquest Patronat i que no fos purament una cosa de historia arqueològica, sinó també oberta a la ciència a les noves inquietuds. El seu avi

Sala es mantenia sempre en una actitud una mica reservada, jo l'escolto deia, vostès vagin dient. Quant vaig saber que s'havia mort d'una manera tan impensada. Primer ho vaig veure per alguna publicació, no se si el Destino un d'aquestes culturals, que ho deien, ha muerto el Sala, crec que era per Setmana Santa, ho vaig sentir molt, jo li vaig dir que es fiques el llit però no em va fer cas.

I el Museu també perquè el Dr. Junyent es queixava que estava una mica sol, recordo que no tenien els pisos superiors i que ara es l'arxiu, i quan ho varen fer, i deia em trobo sol una mica, i llavors va sorgir no se com anar al Museu. Vivia a dalt. Les tertúlies es van acabar fent en el pis del Dr. Junyent anys més tard, quan ja no es trobava gaire bé. Encara va publicar un cerimonial, que van fer la presentació a l'Ajuntament a la sala de les columnes i jo en vaig fer la presentació.

Se l'homenatjava, se'l recordava, qualsevol cosa de Vic feia referència al Dr. Junyent. Era un home en molta senzillesa, de saber comportar-se, molt afable.

Jordi.- Vostè recorda quan van començar aquestes tertúlies mes o menys?

Font Rius.- No ho sé, primer eren una mica tertúlies, els dissabtes ja hi anaven sortint de l'arxiu i del museu, ja anàvem a la llibreria, i parlàvem una mica, entrava l'un, entrava l'altre, tot plegat ja era un principi, però després les verdaderes tertúlies les fèiem al vespre, el Dr Salarich, m'acompanyava a Centelles, i es feien en el pis de vostès de la Plaça, si, una vegada que va ser més multitudinària es va fer a la casa Parrella, aquella d'en Vives, si me'n recordo un vespre que jo vaig anar-hi, mes o menys al 52 o així, aquesta va ser bastants sonada i va haver molta gent, el Vives intentava restaurar-ho, i llavors cadascú, aquell dia havia escrit d'en Jaume Callis un jurista molt famós, i a la revista de Vic havia parlat d'aquest jurista, i el vaig improvisar. No sé en quin moment es va fer aquesta fotografia. Potser si que es allà.

Dr. Junyent, l'Andreu Colomer, en Guillem Serra. Eren els mes assidus. En Vives en Felip Vall, en Molist, va tenir una mica de deixo amb en Brunet, l'apretava una mica, i en Brunet en sortia com podia, aquest es en Furriols que

ha mort fa poc, el dentista, té fills dentistes. En Joan Duran de l'Ajuntament, que havia de fer aquest llibre del municipi de Vic. En el centenari del municipi de Vic, i em va demanar que hi anés a parlar. Vaig donar una conferència, encara hi havia l'Honori García, el notari. El seu fill que ara és mort també va ser més famós que el seu pare. Llavors s'anava cap a la constitució del Patronat, estaven dinant a casa del Sr. Puigcerver, i estaven a les postres esperant que vinguin vostès per enganxar-se a la tertúlies. El Dr. Salarich em va dir que em portaria en cotxe i no em vaig poder despedir del Sr. Puigcerver. Això era l'any 52. Això aquí al 58 era una reunió més constituïda. Els dissabtes fèiem les tertúlies habituals, i llavors de tant en tant n'hi havia alguna de més concorreguda.

Jordi.- El Patronat d'estudis osonencs a partir de quina data comença a funcionar?

Font Rius.- Si mes o menys a partir de l'any 58, de quan dieu que és aquesta fotografia, ja era per que s'havia de fer, com s'havia de fer, són coses que maduren molt lentament. Ho pots trobar a la revista AUSA.

Jordi.- Si ja ho tinc per internet.

Font Rius.- Allà hi deu haver la primera junta, els socis que en formen part. El Sr. Abadal el trobàvem els dissabtes al matí, però encara no estava en aquest ambient, anava al arxiu a veure el Dr. Junyent i ell es quedava a baix. Mossèn Pladevall també va venir molt en aquesta segona època.

Jordi.- Es parla de les Mont-rodonades?

Font Rius.- Si jo no hi anava pas perquè ja era a Barcelona, algun diumenge anaven a la font del desmai. Se'm fa impossible precisar les èpoques, però a partir de la revista AUSA està tot explicat, en la part anterior tot era el que recordem de les converses i les tertúlies que es feien, el castell de Mont-rodon no estava restaurat, això ha vingut després, el que ha tingut molt a veure es el Dr. Pladevall, perquè és el que està més en contacte amb la gent de Vic. Aquí

a Centelles sortim poc, en tenim 95, ja som dinosaures, i això són records prehistòrics. També anaven a Torra Llabreta alguna vegada, i vam anar perquè tocava molt bé el piano una filla, però en una visita particular, sé que si havia anat.

Es veu que era un el destacat i el que venia més a les tertúlies, i un dels germans que era capellà.

Jordi.- El nom de Mont-Rodon, com sorgeix?

Font Rius.- El Guillem de Mont-Rodon era el senyor del castell de Mont-Rodon, el nom el conservava, però estava en mal estat, ara se'n restaura algun. Va ser el cavaller que va protegir Jaume I, la figura del Mont-Rodon com a representatiu de una figura insígnia de Vic, i que es podia localitzar en el Castell. Era un cavaller templer.

Fan cada any una festa i anomenen els cavallers, tot això ho sap en Pladevall.

Fa molts anys, però costa de situar-se .

Jordi.- De la llibreria Sala que recorda?

Font Rius.- Hi anava els dissabtes a veure si tenia alguna novetat, i em deia remeni, remeni, i al fondo tenia els llibres, tenia una fotografia d'un germà que havia mort que havia estat a la llibreria, sempre treia la llibreta, vostè remeni i si troba alguna cosa que l'interessi, era per fer temps per l'entrada a l'arxiu, fins a les 10 quarts d'onze i després al migdia acostumava a pujar amb el Dr. Junyent, a les sagramentaries i anaven pujant pujant, i entre cap a les voltes de la plaça i anàvem a la llibreria.

Jordi.- Moltes gracies.

Conclusions

Queda clar que el camí està ple d'obstacles, i en el cas de Catalunya, els obstacles encara són més difícils, per aquest motiu, per superar-los cal fer un gran esforç per part de tot el poble català per seguir evolucionant cap al progrés del país.

En aquests moments ens trobem en una situació molt complicada degut a la sentència del Tribunal Constitucional però no és l'únic moment difícil que ha passat Catalunya en el darrer segle, per aquest motiu és interessant tirar enrere i observar alguns dels esdeveniments que van marcar molt la història del nostre país en els darreres temps, com és el cas dels Fets de Palau que va suposar un punt d'inflexió de bona part del catalanisme d'aquella època. A més a més no només hi havia un grup de gent que lluitava per Catalunya, sinó que n'hi havia que principalment lluitaven per la conservació de la llengua catalana, com és el cas del que he parlat en el treball, el de la "Colla dels Mont-Rodons", els quals lluitaven per la conservació principalment de la nostra llengua i cultura des d'un àmbit més localitzat, per aquest motiu és molt important agrair a tota aquesta gent el gran esforç que van fer per Catalunya i per la seva principal senya d'identitat, si no fos per ells, segurament en l'actualitat la nostra llengua estaria en desús, fins i tot, hauria desaparegut.

Em sento especialment orgullós d'haver copsat la intervenció directe del meu avi Francesc en aquesta colla de gent inquiet i preocupats per la preservació de la cultura i la llengua catalana. En un àmbit localitzat a la comarca d'Osona i en particular a la ciutat de Vic, he tingut ocasió de aprofundir en les inquietuds i dificultats que hi havia a l'època per poder escriure en català i preservar els costums culturals catalans. Sota una aparença marcadament cultural, cap dels entrevistats ha negat un transfons de profund malestar amb el règim franquista, per tant, en l'escenari en que es trobaven aquesta perseverança de lluitar pel català resulta molt més meritòria. El fet de que aquestes inquietuds es plasmessin en la constitució del Patronat d'Estudis Osonencs, entitat que ha resultat cabdal per la conservació cultura i patrimoni de la comarca d'Osona,

demostra que els afanys del meu avi i la resta de persones que formaven part d'aquell nucli originari de les tertúlies ha reeixit, fet evident avui dia amb la continuació de les tertúlies setmanals, de les Mont-Rodonades anuals, i la publicació de la revista AUSA.

Per altra banda, no hem de restar importància a la figura de Jaume Vicens i Vives i Salvador Espriu que van iniciar una nova manera de veure les relacions entre Catalunya i Espanya que van influir decisivament en els vint-i-tres anys en que el president Pujol va governar la Generalitat de Catalunya, ja que va dur a terme una manera de "fer" anomenada com a "peix al cove" que era una síntesis de les idees de tots aquests pensadors en els quals Jordi Pujol es va emmirallar quan era jove, juntament amb el seu mestre del CC, Raimon Galí entre d'altres. Aquesta manera de governar va donar molts bons resultats durant molt de temps, concretament durant les legislatures que el president Pujol va estar al capdavant del govern de Catalunya i que va provocar un ràpid desenvolupament del país, però Vicens Vives i Salvador Espriu, somiaven en una Espanya molt més oberta de la que és en realitat.

A més a més, en els últims anys, fruit de l'aprovació del nou Estatut de Catalunya que ha estat substancialment retallat pel Tribunal Constitucional ha fet que empitjorin les relacions entre Espanya i Catalunya, reculant de manera preocupant les competències ja obtingudes anteriorment.

Arribats a aquest punt, en que les relacions bilaterals estan completament encallades, és necessari donar un pas endavant i evolucionar cap a un altre tipus d'organització política per tal de no frenar el progrés de Catalunya.

La pregunta que no podem contestar, és quin ha de ser aquest model, del que plasmo en el meu treball se'n desprèn que hi ha opinions a favor i en contra de canviar el model inclús partidaris i detractors del model independentista, sempre aplicat a l'àmbit econòmic. Per tant, sent evident el Dèficit Fiscal que pateix Catalunya envers Espanya i els problemes que això comporta en la gestió del nostre país, és evident que s'haurà d'evolucionar en un sentit o altre per tal d'aconseguir els recursos econòmics necessaris i el grau de competències adequat que permeti desenvolupar el nostre país amb llibertat i democràticament.

No queda gens clar, en el resultat de les enquestes que he efectuat, quin seria el model majoritari entre els catalans. Això em fa pensar que encara no estem preparats per plantejar un tema tant important com és la independència, ja que a pesar de la multitudinària manifestació del 10 de juliol de 2010 a favor del dret a decidir, no s'ha confirmat aquesta tendència més independentista en les passades eleccions del 28 de novembre, en les que tot i un avanç del vot independentista encara que fraccionat, el triomf va ser pel catalanisme moderat que planteja com a principal el pacte fiscal posposant un possible referèndum per més endavant ja que considera que en l'actualitat, aquesta consulta dividiria els catalans.

Arrel de les entrevistes que he tingut l'honor que em concedissin tant Molt Honorable President Jordi Pujol, el Dr. Pladevall i el Dr. Font i Rius, he tingut l'oportunitat de conèixer i estar en contacte amb tres personalitats del nostre país en àmbits diversos.

De Pujol, he pogut conèixer en primera persona la seva extraordinària i peculiar personalitat, un home amb les idees molt clares, autèntic patriota, convençut en els seus ideals, amb una gran capacitat intel·lectual i a la vegada afable i molt proper, segurament les claus que li van donar tant d'èxit en la seva etapa política.

Del Dr. Pladevall, en vaig poder conèixer la passió pel patrimoni del nostre país, i una forma desenfadada d'opinar sobre el règim franquista tot i ser un capellà. Les seves explicacions sobre els Mont-Rodons han estat fonamentals per poder acabar de comprendre l'evolució de les tertúlies de Vic.

Per últim, el Dr. Font i Rius, tot i la seva avançada edat em va poder transmetre l'esperit que movia les trobades en la Llibreria del meu avi Francesc. Tot plegat, explicat amb senzillesa per un home culte i lligat al món acadèmic.

A resultat molt enriquidor poder copsar el passat del meu avi alhora relacionant-te'l amb un moviment cultural com tants d'altres arreu de Catalunya que varen ser decisius en la preservació de la nostra llengua, la nostra cultura... el nostra País.

Bibliografia

Llibres:

- **Memòries Jordi Pujol: Història d'una convicció (1930-1980).** *Editorial Proa.*
- **Jordi Pujol: Idees i records.** *Galàxia Gutenberg, Cercle de lectors*
- **Jordi Pujol: En nombre de Catalunya.** Fèlix Martínez i Jordi Oliveres
- **Notícia de Catalunya.** Jaume Vicens i Vives. *Edicions 62*
- **La pell de brau.** Salvador Espriu. *Columna Edicions S.A.*
- **Mont-Rodon.** Antoni Pladevall i Font.
- **Revista AUSA**
- **Economia de la secessió.** Mikel Buesa.
- **Enciclopèdia Catalana.**

Documentals:

- “ **La forja d'un líder, Jordi Pujol**”. Dirigit per Daniel Serra. Any 2009.
- “ **Jordi Pujol, 80 anys**”. Dirigit per Miquel Calçada. Any 2010.
- “ **Jaume Vicens Vives. Renovar la història, construir un país.**” Any 2010.
- “ **Catalunya – Espanya**”. Dirigit per Isona Passola. Any 2009.

Pàgines web:

- **Patronat d'Estudis Osonencs:** www.patronatestudisosenencs.cat
- **Revista AUSA:** <http://www.raco.cat/index.php/Ausa>
- **Anàlisi sobre la Independència de Catalunya Xavier Sala Martín:**
<http://www.columbia.edu/~xs23/papers/independ.htm>
- **Anàlisi sobre la independència de Catalunya Mikel Buesa:**
<http://blomarianoplanells.blogspot.com/2009/12/la-independencia-de-cataluna-por-mikel.html>
- **Dèficit Fiscal Català segons el Cercle Català de Negocis:**
<http://www.zeniting.com/player.php?id=228&app=1%E3%80%88=Cat>

- **Dèficit Fiscal Català segons la Generalitat i el Govern Espanyol:**

<http://www.youtube.com/watch?v=vUm3VkVL3HY>

- **Centre d'Estudis Jordi Pujol:** <http://www.jordipujol.cat/ca/jp>

- **Biografia Jordi Pujol:** <http://www.jordipujol.cat/ca/jp/biografia>

Documents:

- Discurs de commemoració pels 40 anys dels Fets de Palau, lliurat per Jordi Pujol.

- Discurs de commemoració pels 50 anys dels Fets de Palau, lliurat per Jordi Pujol.

- Pamflet: “ **Us presentem al General Franco**”.

- Poema: “**Als amics de la Colla Montrodon**”.

- Article commemoratiu de la Llibreria Sala i del seu propietari, Francesc Sala, fet pel president del Patronat d'Estudis Osonencs, Miquel Ylla-Català i Genís.

- Pamflet: “ **Tots els catalans són una merda**”

- Document preparat per Xavier Sala i Martin, sobre la viabilitat econòmica de la independència de Catalunya preparada l'any 1998 per una conferència a Omnium Cultural.

Agraïments

En un treball d'aquestes característiques és necessari l'ajuda de molta gent per fer el que t'has proposat. Jo personalment, he tingut la sort de comptar-hi per tal de realitzar aquest treball.

Per començar, m'agradaria donar les gràcies per la seva ajuda al **President Pujol**, que vaig tenir l'honor de poder-lo visitar al seu despatx de Passeig de Gràcia on em va concedir una entrevista la qual em va ajudar molt per poder confeccionar aquest treball perquè em va permetre entendre i aprofundir en molts dels temes dels que parlo en el treball. A més, em sento orgullós de contar amb la participació del President Pujol en aquest treball, perquè és una de les persones que ha influït més en la història d'aquest país durant els últims anys i és tot un referent per mi.

També vull donar les gràcies al **Dr. Pladevall i al Dr. Font i Rius**, als quals vaig tenir l'honor de poder entrevistar a les seves respectives cases. La seva ajuda ha sigut decisiva per tal d'ampliar la informació que tenia del grup de tertúlies de Vic i tenir l'oportunitat de saber de primera mà en que consistia, ja que aquests dos personatges són els únics supervivents d'aquell grup de gent que és especialment simbòlic per mi perquè en formava part el meu avi que malauradament no vaig tenir l'oportunitat de conèixer.

Vull agrair la col·laboració de la meva família, especialment de la meva àvia que m'ha donat molta documentació sobre l'activitat de la Llibreria Sala i de les tertúlies que s'hi feien com fotografies de la "Colla dels Mont-Rodons" i publicacions de l'Editorial Sala.

I per descomptat, donar les gràcies al meu tutor, **Jordi Tormo**, que m'ha orientat i ajudat durant tota la trajectòria del treball.